

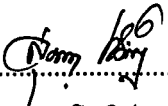
ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การอ่านนิทานร่วมกัน

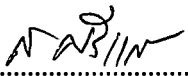
ศุภมาส จีรกอบสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

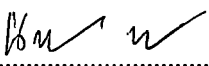
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศุภมาส จิตรกอบสกุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

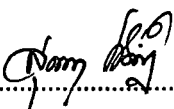
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุทธภา โชติประดิษฐ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สพลณภัทร์ ศรีแสนยงค์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

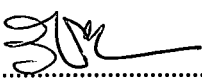

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ นลินี บำเรอราช)

..... กรรมการ
(ดร.สุทธภา โชติประดิษฐ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สพลณภัทร์ ศรีแสนยงค์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริประภา พฤทธิกุล)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 1๒ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.สุทธภา โชติประดิษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สพลณภัทร ศรีแสนยงค์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.สุภัทรา คงเรือง อาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อาจารย์ชนาพร นิ่มนวล อาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อาจารย์โสภินันท์ อารีสกุลกิจ ครู โรงเรียนอนุบาล วัดกลางดอน อาจารย์ทัศนีย์ ตั้งสุวรรณกุล ครู โรงเรียนอนุบาล วัดโคกท่าเจริญ และอาจารย์สุรัสวดี ขุนคงเสถียร ครู โรงเรียนอนุบาลชลบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแหลมแค ตลอดจนเพื่อนครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดแหลมแค ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อชัยทัต คุณแม่ณพรรัตน์ จีรกอบสกุล ที่ให้ทั้งกำลังใจ กำลังทรัพย์ อดทนรอและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ สำหรับทุกกำลังใจ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่บุพการี บวรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ศุภมาส จีรกอบสกุล

52920551: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: ทักษะทางภาษา/ การอ่าน/ การเขียน/ การอ่านนิทานร่วมกัน/ เด็กปฐมวัย

ศุภมาส จีรกอบสกุล: ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน (YOUNG CHILDREN'S READING AND WRITING SKILLS AFTER RECEIVING SHARED READING STORIES ACTIVITIES) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุทธภา โชติประดิษฐ์, กศ.ด., สพลณภัทร์ ศรีแสนยงค์, ศษ.ด. 107 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันและศึกษาแนวโน้มทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน กลุ่มประชากรที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดแหลมแค จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน แบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน แบบสังเกตความสนใจในการอ่าน และแบบสังเกตความสนใจในการเขียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยร้อยละ

ผลการวิจัยปรากฏว่าหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กปฐมวัยมีทักษะด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้น ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 28
2. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการเขียนหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 31.67
3. เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 44.76
4. เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการเขียนหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 30.14
5. แนวโน้มทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์
6. แนวโน้มความสนใจในการอ่านและความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์

52920551: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; M.Ed. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: LANGUAGE SKILLS/ READING/ WRITING/ SHARED READING STORIES/ YOUNG CHILDREN

SUPHAMAS JIRAKOBSAKOON: YOUNG CHILDREN'S READING AND WRITING SKILLS AFTER RECEIVING SHARED READING STORIES ACTIVITIES.

ADVISORY COMMITTEE: SUTTAPHA CHOTPRADIT, Ph.D., SAPHONNAPATT SRISANYUNG, Ph.D., 107 P. 2016.

This study aimed to 1) compare the language skills of reading and writing of children before and after the event to read stories together, and 2) study the trend language skills of reading and writing skills of young children after studying with the shared reading stories activities. The population used in this study were 30 from kindergarten students at Wat Laem Khae School. The planning of activities, reading stories together. Save the language skills of reading and writing. A look at the interest in reading. And noted their interest in writing. The statistics used for data analysis. The average percentage

The results showed that

1. Children with language skills after reading activities, reading stories together, higher than before the event to read stories together accounted for 28 percent.
2. Children with language skills in writing after the event, reading stories together, higher than before the event to read stories together accounted for 31.67 percent.
3. Children are interested in reading activities after reading the story together, higher than before the event to read stories together accounted for 44.76 percent.
4. Children with an interest in writing after the event, reading stories together, higher than before the event to read stories together accounted for 30.14 percent.
5. Trends language skills of reading and writing skills of children rose steadily each week.
6. Trends interested in reading and writing in children rose steadily each week.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)	9
พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย	15
แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย	27
กิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน	40
การประเมินในระดับปฐมวัย	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิจัย	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผล	71
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	86
ภาคผนวก ก	87
ภาคผนวก ข	89
ภาคผนวก ค	102
ประวัติย่อของผู้วิจัย	107

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดถึง 6 ปี	19
2	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันในแต่ละสัปดาห์	56
3	การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและ หลังการทดลองโดยภาพรวมและรายข้อ	63
4	การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและ หลังการทดลองโดยภาพรวมและรายข้อ	64
5	การเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวมและรายข้อ	66
6	การเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวมและรายข้อ	67
7	คะแนนพฤติกรรมด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมรายด้านแต่ละบุคคล	103
8	คะแนนพฤติกรรมด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมรายด้านแต่ละบุคคล	104
9	คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมรายด้าน แต่ละบุคคล	105
10	คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมรายด้าน แต่ละบุคคล	106

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
2	กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน	65
3	กราฟแสดงการเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านและความสนใจในการเขียน ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน	69

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งอารยธรรมของมนุษย์ที่บ่งบอกความเป็นชนเผ่าและความเป็นชนชาติได้ดียิ่ง ดังที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวไว้ในตอนหนึ่งของสุนทรพจน์เรื่องเอกลักษณ์ของชาติไทยว่า “ในโลกรนี้มีอะไรเป็นไทยแท้ ของไทยแน่นั้นหรือ คือ ภาษา ซึ่งผลิดอกออกผลแต่ต้นมา รวมเรียกว่าวรรณคดีไทย” จากข้อความดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าภาษาเป็นมากกว่าสิ่งที่ใช้ในการสื่อสาร หากแต่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด อารมณ์เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้ด้วย

ปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การติดต่อระหว่างผู้คนเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันสมัยมากยิ่งขึ้น การสื่อสารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของทุกคน การสื่อสารของมนุษย์เรานั้นต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือซึ่งต้องใช้ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในการสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกัน แม้ว่าการสื่อสารจะมีประสิทธิภาพเพียงใด แต่ความผิดพลาดที่เกิดจากการเข้าใจความหมายที่ไม่ตรงกัน ยังผลให้เกิดความเสียหายมากมายทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มบุคคล สังคมและประเทศชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทย เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2542 เรื่องภาษาและการเข้าถึงภาษา (สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, 2543, หน้า 7) ดังนี้ “...ต้องหาวิธีที่จะทำการเรียนการสอนให้ได้ประโยชน์และสามารถเข้าใจความจริง ไม่ใช่ให้เข้าใจภาษาแต่เข้าใจวิชาการ ไม่ใช่วิชาการอย่างเดียวต้องเข้าใจวิธีปฏิบัติตน หมายถึง จริยธรรมต่าง ๆ ต้องเรียน ต้องรู้ให้กว้างขวางอันนี้เป็นข้อสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ถ้าไม่พัฒนาการศึกษาประเทศก็อยู่ไม่ได้ ความเข้าใจของบุคคลจะไม่มี ถ้าความเข้าใจของบุคคลไม่มีข้อใดก็ตามที่คนไม่เข้าใจ คือสื่อความหมายความคิดไม่ได้ ถ้าไม่มีความรู้ โดยเฉพาะภาษาอันนี้ที่จะต้องแก้ไขที่บอกว่าแก้ไข เพราะรู้ว่ายังไม่ดี”

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ัญเชิญมานี้ จะเห็นว่าพระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการมีความรู้ในการใช้ภาษาและใช้ภาษาเป็นเครื่องมือเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาการต่าง ๆ และต้องพัฒนาการศึกษาด้านการใช้ภาษาของบุคคลให้สามารถสื่อความรู้ ความคิดให้สูงขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการอยู่รอดของประเทศชาติ

ภาษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้โลกรอบตัวของเด็กตั้งแต่เกิด และเป็นสื่อในการเรียนให้ได้ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน วิธีการเรียนรู้ภาษาจึงเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาค้นหาหนทางที่เด็กเรียนรู้แล้วได้ผลดี มีความสุขในการเรียนรู้ จนสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีความหมาย เพื่อเชื่อมโยงกับ คนที่เด็กอยู่ใกล้ชิดได้ดี จนถึงระดับที่เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในยุคสารสนเทศผ่านภาษา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (กรมวิชาการ, 2547, หน้า 54) ได้กำหนดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ด้านการพัฒนาภาษาว่า ควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลาย ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน การจัดกิจกรรมให้เด็กรักการอ่านต้องเริ่มจากการจัดให้เด็กได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสให้มากที่สุด

กิจกรรมที่สอนควรกระตุ้นให้เด็กได้คิดและมีโอกาสจัดกระทำหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสและต้องสิ่งต่าง ๆ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งวิธีดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว (เยวพา เศษะคุปต์, 2542, หน้า 67) ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูสอนเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โรงเรียนวัดแหลมแค ได้พบว่า เด็กปฐมวัยในชั้นปีที่ 2 บางส่วนยังไม่ค่อยสนใจในการอ่านหนังสือ ไม่ค่อยมีนิสัยรักการอ่าน สนใจในการเล่นมากกว่าในด้านการเขียนยังเขียนตัวหนังสือไม่ถูกวิธี เขียนกลับหัว ใช้พยัญชนะไม่ถูกต้องกับคำที่อ่าน และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดแหลมแค พบว่าเด็กที่ขึ้นไปเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บางส่วนเริ่มอ่านเองได้ รู้จักวิธีการสะกดคำ แต่บางส่วนไม่สามารถออกเสียงตัวอักษรนั้น ๆ ได้ ไม่สามารถอ่านคำง่าย ๆ ได้ เขียนผสมคำยังไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากขาดทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งจะมีผลต่อเด็กในอนาคต เพราะเมื่อเด็กขึ้นไปเรียนในระดับประถมศึกษา เด็กจะต้องใช้ทักษะการอ่านและการเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียน

การเล่นิทานเป็นการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กไปในตัว การเล่นิทานให้เด็กฟังบ่อย ๆ จึงเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ของเด็กทุกมิติ เกิดพลังแห่งจินตนาการและสร้างสรรค์ ส่งเสริมการแสดงออก ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพในการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก วิธีการเล่นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีอยู่มากมายหลายวิธี เช่น การเล่นิทานปากเปล่า การเล่นิทานประกอบท่าทาง การเล่นิทานประกอบภาพ การเล่นิทานประกอบเสียง การเล่นิทานประกอบอุปกรณ์ การเล่นิทานประกอบการวาดภาพ การเล่นิทานไม่จบเรื่อง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547, หน้า 227) หรือการเล่นิทานประกอบการเชิดหุ่นมือ ซึ่งจิราพร ปั่นทอง (2550, หน้า 71) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบการเชิด

หุ้ยมือ พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการขีดหุ้ยมือสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ อุมาร์ตัน บุญเกิด (2554, หน้า 38) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมนิทานภาพคำคล้องจองที่มีต่อทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย พบว่า ทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 จึงสนใจที่จะศึกษาทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึก ด้วยการเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ จากนิทาน ใช้ทักษะทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างครบถ้วน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านและเขียนได้นำผลการพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

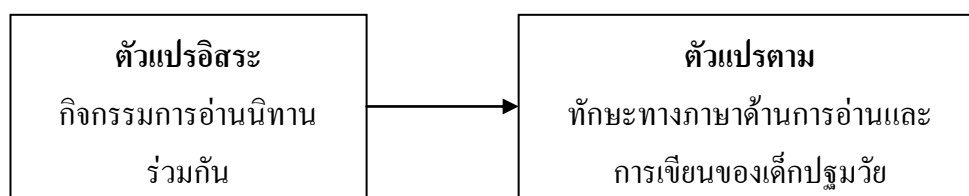
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เด็กเกิดทักษะทางภาษา ด้านการอ่านและการเขียนด้วยตนเอง ผลที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางหรือทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งให้ครูปฐมวัย บุคลากร ผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย สามารถนำกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา ด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย เพื่อเด็กจะได้มีพื้นฐานความรู้ทางภาษาที่ดี และมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดแหลมแค ตำบลหน้าประตู อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษานี้ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ทดลองจำนวน 20 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง ผู้เรียนที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดแหลมแค ตำบลหน้าประตู อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

2. การอ่านนิทานร่วมกัน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยกำหนดความยาวของนิทานเรื่องละประมาณ 5-7 นาที ใช้หนังสือนิทานและแผ่นภาพนิทานที่มีตัวหนังสือขนาดโต เด็กเห็นได้ชัดเจนประกอบการเล่าทุกครั้ง มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน หมายถึง การเล่านิทานให้เด็กฟัง โดยครูเป็นผู้ชักชวนให้เด็กเกิดความสนใจจากภาพหน้าปกนิทาน การคาดเดาชื่อเรื่อง คาดเดาเหตุการณ์ในนิทาน จากนั้นครูเป็นผู้เล่านิทาน เมื่อเล่านิทานจบก็จะพูดคุยซักถามเกี่ยวกับตัวละครในนิทาน เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหาของตัวละครต่าง ๆ และบทสรุปของเรื่องว่าเป็นอย่างไร

2.2 กิจกรรมการอ่านนิทานประกอบแผ่นภาพนิทาน หมายถึง ครูเล่านิทานจากแผ่นภาพนิทาน เมื่อเล่านิทานจบก็จะพูดคุยซักถามเกี่ยวกับตัวละครในนิทาน เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหาของตัวละครต่าง ๆ และบทสรุปของเรื่องว่าเป็นอย่างไร และเปิดโอกาสให้เด็กอาสาสมัครเล่านิทานด้วยตนเอง โดยใช้แผ่นภาพนิทานประกอบการเล่า หลังเล่านิทานจบเด็ก ๆ ช่วยกันสรุปเรื่องราวจากในแผ่นภาพนิทาน

2.3 กิจกรรมการสื่อภาษา หมายถึง กิจกรรมการถ่ายทอดภาษาจากการฟังนิทาน โดยการเล่านิทานด้วยตนเอง การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในนิทาน

2.4 กิจกรรมการอ่านร่วมกัน หมายถึง กิจกรรมการอ่านคำ โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กบอกคำที่ตนเองจดจำหรือคุ้นเคยจากในนิทาน ครูเขียนคำที่เด็กบอกไว้บนกระดานดำ จากนั้นครูและเด็กทบทวนคำต่าง ๆ โดยครูอ่านนำและให้เด็กอ่านตาม

2.5 กิจกรรมการอ่านอิสระ หมายถึง กิจกรรมการอ่านหนังสือในมุมหนังสือตามความสนใจ เป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถทำคนเดียวหรือเป็นกลุ่มย่อยก็ได้ และหลังจากการอ่านให้เด็กเล่าเรื่องหรือพูดคุยเรื่องที่อ่านให้ครูหรือเพื่อนฟัง

3. ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ดังนี้

3.1 ทักษะด้านการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านของเด็กปฐมวัย ซึ่งดูจากความสามารถในการอ่านแบบจรรูปคำ อ่านความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับคำ และการเข้าใจความหมายของคำ แบ่งเป็น 5 ชั้น ได้แก่

3.1.1 คาดเดาภาษาหนังสือ หมายถึง พุจฉอความด้วยภาษาของตน ทำท่าทางเหมือนอ่านหนังสือ จับใจความโดยใช้ประสบการณ์ตรง

3.1.2 แก้ไขความผิดในประโยคด้วยตนเอง หมายถึง ชี้ออกคำที่เหมือนกัน หากคำที่มีตัวอักษรคล้ายคลึงกัน อ่านข้อความที่มีตัวอักษรและคำที่เห็นกันอยู่เป็นประจำ

3.1.3 จำคำที่คุ้นเคยได้ หมายถึง รู้จักคำที่อยู่ในชีวิตประจำวัน อ่านคำจากภาพชี้และบอกชื่อตัวอักษรส่วนใหญ่ได้ จำคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้

3.1.4 คาดเดาคำ หมายถึง ใช้เสียงพยัญชนะต้นที่รู้จักในการคาดเดาและตรวจสอบคำสามารถผสมคำกับคำอื่นกลายเป็นคำใหม่ ใช้คำที่รู้จักแต่งประโยคได้

3.1.5 แก้ไขปัญหาการอ่านคำ หมายถึง จำตัวอักษรที่สัมพันธ์กับเสียงของคำรู้ว่าเสียงของคำที่ได้ยินประกอบด้วยตัวอักษรอะไร สร้างคำศัพท์จากสิ่งที่พบเห็นได้

3.2 ความสนใจในการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงความสนใจในการอ่าน เช่น การหยิบจับดูหนังสือ เปิดหนังสือดูรูปภาพ การพุจฉอความในหนังสือ พุจฉอเกี่ยวกับภาพ นำหนังสือให้เพื่อนดู ถามชื่อเรื่องของหนังสือ และนำหนังสือมาให้ครูช่วยเล่า

3.3 ทักษะด้านการเขียน หมายถึง การแสดงออกในการเขียนที่มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากเดิม และอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งของทักษะด้านการเขียน แบ่งเป็น 8 ชั้น ได้แก่

3.3.1 ชั้นวาดแทนเขียน หมายถึง วาดภาพอย่างเดียว ไม่เขียนสื่อความหมาย บอกความหมายของภาพที่วาดได้เหมาะสมและเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

3.3.2 ชั้นเขียนต่าง ๆ แทนเขียน หมายถึง เขียนขีดเขียนจากซ้ายไปขวาได้บ่อยครั้ง บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนได้และเชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

3.3.3 ชั้นเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ หมายถึง เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ และบอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้พร้อมทั้งเล่าเรื่องได้สัมพันธ์กัน

3.3.4 ชั้นเขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวอักษร หมายถึง เขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือ บางตัวไม่คล้ายแต่เป็นรูปร่างที่เด็กคิดขึ้นเอง บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

3.3.5 ชั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง หมายถึง เขียนคำที่เขียนได้ด้วยสลับที่ตัวอักษรเขียนตัวอักษรกลับ บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

3.3.6 ชั้นเขียนโดยคัดลอกหนังสือ หมายถึง คัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบ ๆ ตัว อาจลอกหมดทุกตัวหรือลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปพร้อมกับคำที่เขียนได้แล้ว บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

3.3.7 ชั้นเขียนโดยสะกดขึ้นเอง หมายถึง เขียนโดยอิสระสะกดขึ้นเอง โดยไม่รู้จักการสะกดจริงทำอะไร บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

3.3.8 ชั้นเขียนสะกดคำใกล้เคียง หมายถึง การเขียนสะกดคำใกล้เคียงหรือเหมือนกับวิธีสะกดของผู้ใหญ่ เช่น เขียนว่า “ขอบคุณคะ” โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่เขาพูดหรือได้ยิน บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

3.4 ความสนใจในการเขียน หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกความสนใจในการเขียน เช่น เขียนคำได้ถูกต้อง พูดคุยเกี่ยวกับคำที่ตนเขียน กระตือรือร้นในการเขียนคำใหม่ ซักถามครูเกี่ยวกับคำที่ตนเขียน และเสนอแนะคำใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับนิทาน

4. แบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน หมายถึง แบบบันทึกพฤติกรรมด้านการอ่านและการเขียน โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะที่เด็กทำกิจกรรมการอ่านร่วมกัน บันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏและสะท้อนพฤติกรรมแบบรายวันและรายสัปดาห์ พฤติกรรมที่ปรากฏด้านการอ่าน เช่น พูดคำที่พบในนิทาน บอกคำที่มีตัวอักษรคล้ายคลึงกัน บอกคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน อ่านคำจากรูปภาพ ผสมคำกับคำอื่นกลายเป็นคำใหม่ พฤติกรรมที่ปรากฏด้านการเขียน เช่น วาดภาพและบอกความหมายของภาพ บอกความหมายของสิ่งที่เขียน เขียนคำจากต้นแบบ เขียนครบทุกตัวอักษร เขียนโดยไม่กลับหัว เขียนโดยสะกดคำขึ้นเอง

5. แบบสังเกตความสนใจ หมายถึง แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความสนใจ โดยสังเกตพฤติกรรมขณะเด็กทำกิจกรรมเสรี และให้คะแนนตามพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในระยะเวลาที่เด็กทำกิจกรรมเสรี แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

5.1 แบบสังเกตความสนใจในการอ่าน หมายถึง แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความสนใจในการอ่าน โดยสังเกตพฤติกรรมขณะเด็กทำกิจกรรมเสรี คือ ดูหนังสือเรื่องที่ชอบ พูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตนเอง เปิดหนังสือดูรูปหรือข้อความตามลำพัง พูดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์หรือตัวหนังสือในขณะที่อ่านเมื่อผู้ใหญ่ถาม นำหนังสือให้เพื่อนดู พูดคุยและเล่าเรื่องในหนังสือให้เพื่อนฟัง ถามชื่อเรื่องของหนังสือที่ตนสนใจ นำหนังสือมาให้ครูช่วยเล่าหรืออ่านให้ฟัง

5.2 แบบสังเกตความสนใจในการเขียน หมายถึง แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความสนใจในการเขียน โดยสังเกตพฤติกรรมขณะเด็กทำกิจกรรมเสรี คือ เขียนคำที่ตนเองชอบได้ถูกต้อง พูดคุยเกี่ยวกับคำที่ตนเขียนให้ครูหรือเพื่อนฟัง กระตือรือร้นในการเขียนคำใหม่ ๆ ชักถามครูเกี่ยวกับคำที่เขียนว่าถูกต้องหรือไม่ และเสนอแนะคำใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับเนื้อหาניתาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)
 - 1.1 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 1.2 จุดหมาย
 - 1.3 คุณลักษณะตามวัย
 - 1.4 สาระการเรียนรู้
 - 1.5 มาตรฐานการเรียนรู้ปฐมวัย
2. พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญภาษา
 - 2.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา
 - 2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา
 - 2.4 พัฒนาการทางภาษา
 - 2.5 พัฒนาการทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
 - 2.6 การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัย
3. แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 3.1 การสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 3.2 การส่งเสริมพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย
4. กิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
 - 4.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
 - 4.2 จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
 - 4.3 การเลือกนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 4.4 รูปแบบและวิธีการอ่านนิทานร่วมกัน
5. การประเมินในระดับปฐมวัย
 - 5.1 ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็ก
 - 5.2 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (กรมวิชาการ, 2547 ก, หน้า 5) ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และเป็นประสบการณ์ใหม่ที่เด็กได้รับ ต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ ได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขใจในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคน

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าบรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก

ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงาน สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่าง ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบที่จะช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้นผู้สอนจึงมิใช่แค่แลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้มิได้หมายความว่าให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

จากหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ชี้ให้เห็นว่าเด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเองในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดต่าง ๆ หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงกำหนดสาระสำคัญและ โครงสร้างของหลักสูตรปฐมวัย ดังนี้

หลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่ร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส เพื่อให้โอกาสพัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาดังปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา

สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ๆ (กรมวิชาการ, 2547 ก, หน้า 8)

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและ

มีความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (กรมวิชาการ, 2547 ก, หน้า 9) มุ่งให้เด็ก มีพัฒนาการ ด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลเมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน

สัมพันธ์กัน

3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่งดงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 5 ปี มีดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เช่น กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ ตัดกระดาษตามแนวโค้งที่กำหนด ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ดึงกระดุม ผูกเชือกทรงเท้า ฯลฯ ยึดตัว คล่องแคล่ว
2. พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ เช่น รักครู แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง
3. พัฒนาการด้านสังคม เช่น ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น บอกความแตกต่างของกลิ้ง สี เสียง รส รูปร่าง จำแนกและจัดหมวดหมู่สิ่งของได้ บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้ พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สนทนาโต้ตอบ/เล่าเป็นเรื่องราวได้ สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่ รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร” เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม นับปากเปล่าได้ถึง 20

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและ

สถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ชุมชนชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิด หรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่นับเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรม ที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น สารการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน (กรมวิชาการ, 2547 ข, หน้า 35) ดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็ก ได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ไปพร้อมกัน ด้วย ประสบการณ์สำคัญมีดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่

1.1.1 การคิด

- การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น
- การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่าง ๆ
- การเชื่อมโยง ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
- การรับรู้ และแสดงความรู้สึผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน
- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ ต่าง ๆ

1.1.2 การใช้ภาษา

- การแสดงความรู้สึด้วยคำพูด
- การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราว เกี่ยวกับตนเอง
- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ
- การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง
- การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพ หรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/ เรื่องราวที่สนใจ

2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริง สารที่เด็กอายุ 3-5 ปี ควรเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2547 ข, หน้า 39) ดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่าง ๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เรียนรู้ที่จะเล่น และทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรมีโอกาสรู้จักและรับรู้ เรื่องราว เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องกับหรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้ง ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

2.4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัส ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ปฐมวัย

มาตรฐานการเรียนรู้ปฐมวัย แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 11 มาตรฐาน 51 ตัวบ่งชี้ แต่ละมาตรฐาน มีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมและให้น้ำหนักความสำคัญกับกระบวนการบริหารและการจัดการ ร้อยละ 80 ส่วนผลของการบริหารและการจัดการ คือ คุณภาพผู้เรียนเป็นร้อยละ 20 (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 17-19) ซึ่งมาตรฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนมีรายละเอียดและน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย

1. มีน้ำหนักส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีทักษะการเคลื่อนไหวตามวัย
3. มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพของตน
4. หลีกเสี่ยงต่อสภาวะที่เสี่ยงต่อโรค อุบัติเหตุ ภัย และสิ่งเสพติด

มาตรฐานที่ 2 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

1. ร่าเริงแจ่มใส มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง
2. มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก
3. ควบคุมอารมณ์ตนเอง ได้เหมาะสมกับวัย
4. ชื่นชมศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักธรรมชาติ

มาตรฐานที่ 3 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม

1. มีวินัย รับผิดชอบ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเหลือแบ่งปัน
3. เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้
4. ประพฤติตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐานที่ 4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา

1. สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ชักถามอย่างตั้งใจ และรักการเรียนรู้
2. มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้
3. มีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย
4. มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
5. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะตามวัย สาระการเรียนรู้ ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกนิทาน และประสบการณ์สำคัญด้านพัฒนาการทางสติปัญญา ได้แก่ การคิด การใช้ภาษา มาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ความหมายและความสำคัญของภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ ซึ่งต้องอาศัยทักษะการฟังและการพูด อันเป็นพื้นฐานของการอ่านและเขียน ในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่น ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

हररषषष ढलवलषषष (2535, หน้า 201) กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน ด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ซึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการพูดและการเขียน ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น

บุษบง ดันตวิงส์ (2535, หน้า 40-47) กล่าวว่า ภาษาเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารที่ต้องใช้ให้เหมาะกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กปฐมวัยเรียนรู้ภาษาแบบต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถใช้สื่อสารความคิดแต่ละเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์หลายแบบผสมผสานสลับกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 822) ให้ความหมายของภาษาไว้ว่า ภาษา หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความหมายของชนกลุ่มหนึ่ง หรือเพื่อสื่อความหมายเฉพาะวงการ เสียงตัวหนังสือหรืออากัปกิริยาที่สื่อความหมายได้ โดยปริยายหมายความว่า สาระเรื่องราวเนื้อความที่เข้าใจกันได้

สรุปได้ว่า ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในตัวเด็กในรูปแบบของการคิด และในระบบของสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาในระดับต่อไป เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังนั้นภาษาจึงควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับปฐมวัย อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคม และสติปัญญา ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541, หน้า 42-47) ได้พูดถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา ดังนี้

1. สุขภาพ การเจ็บป่วยเรื้อรังหรือรุนแรงในช่วงสองปีแรกของเด็ก มักทำให้การเริ่มพูดและการรู้จักประโยคช้าไปราว ๆ 1-2 เดือน เพราะการป่วยทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะสมาคมกับเด็กอื่น นอกจากนี้การป่วยทำให้เด็กไม่ยอมพูดจากับใคร ส่วนเด็กหูหนวกหรือหูตึงยิ่งเรียนพูดได้ช้า ทั้งนี้เพราะเด็กไม่มีโอกาสได้ยินคนอื่นหรือแม้แต่คำพูดของตนเอง ทำให้ขาดตัวอย่างในการเลียนแบบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการเรียนรู้และพัฒนาภาษา

2. สติปัญญา ความสำคัญระหว่างสติปัญญาและภาษาเกี่ยวเนื่องกันอย่างชัดเจนและเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 2 ขวบ หลังจากนั้นความสัมพันธ์จะเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น เด็กที่มีสติปัญญาต่ำเท่าใดภาษาพูดก็ยิ่งเลวเท่านั้น ส่วนเด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดพบว่า มีปัญญาดีเยี่ยมทั้งในด้านศัพท์และการใช้ประโยค

3. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงได้มีของเล่น ได้พบเห็นหนังสือ ได้อ่านหรือฟังนิทานเล่าเรื่อง ได้มีโอกาสติดต่อกับผู้ใหญ่ ทำให้มีโอกาสจะพัฒนาภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ถูกปล่อยอยู่ตามลำพังกับเพื่อน

4. อายุและเพศ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาของเด็ก หากสังเกตจะพบว่าเด็กผู้หญิงจะแสดงการใช้ภาษาพูดได้เหนือกว่าเด็กผู้ชาย และเร็วกว่าเด็กผู้ชาย

5. ความสัมพันธ์ในครอบครัว จากการศึกษาพบว่า เด็กในสถานสงเคราะห์เลี้ยงดูเด็กกำพร้ามักมีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กทั่วไป เพราะเด็กเหล่านี้ขาดความสัมพันธ์ส่วนตัวกับแม่หรือพี่เลี้ยง เด็กลูกสาวคนเดียวมักมีทักษะด้านภาษาสูงกว่าเด็กที่มีพี่น้องในทุกด้าน เพราะเด็กลูกคนเดียวอยู่ในความสนใจของแม่มากกว่าและไม่ต้องแข่งขันกับพี่น้อง

6. การพูดหลายภาษา ทำให้เด็กเกิดความสับสนในการพูด ไม่สามารถพูดได้โดยเสรี ต้องคิดอยู่ตลอดเวลาว่าจะพูดอย่างไร จะถูกในโอกาสใด เด็กจะรู้สึกว่ามีปัญหาในการปรับตัว กลัวถูกหัวเราะเยาะหรือเป็นที่รำคาญของคนอื่น ไม่กล้าพูดกับคนอื่นจนกลายเป็นคนเก็บตัว อันเป็นปัญหาทางด้านบุคลิกภาพ เด็กเหล่านี้จะรู้สึกดีขึ้นหากได้อยู่ในภาวะที่มีคนอื่น ซึ่งมีปัญหาคล้ายคลึงกับตนเอง

7. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมนับว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาการใช้ภาษาของเด็กเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมใด การใช้ภาษาของเด็กก็จะจะไปตามสิ่งแวดล้อมนั้น ยิ่งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีเท่าใด เด็กก็ยังมีโอกาสได้เรียนรู้คำศัพท์แปลก ๆ ใหม่ ๆ มากขึ้นเท่านั้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางด้านภาษานั้นมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างด้วยกัน เช่น สุขภาพร่างกาย สติปัญญา ซึ่งไม่ว่าจะเป็นทางกรรมพันธุ์หรือสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการเรียนรู้แต่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กเป็นอย่างมาก

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา

การที่เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาภาษาพูดและความสามารถในการฟังจนสามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้นั้น ได้มีผู้ให้ความสนใจศึกษาและกำหนดเป็นทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาไว้ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541, หน้า 31-35) ได้สรุปการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน (The autism theory) หรือ (Autistic theory) ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียงอันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะทำเช่นนั้น โม่ว์เรอร์ (Mowrer) เชื่อว่าความสามารถในการฟังและความเพลนเพลนจากการได้ยินเสียงของผู้อื่นและเสียงของตนเองเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการ

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The limitation theory) เลวิส (Lewis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาการทางภาษาอย่างละเอียด ทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นเกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดจากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง

3. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข ไรน์โกลด์ (Rhiengold) และคนอื่น ๆ ศึกษาพบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อได้รับรางวัล หรือได้รับการเสริมแรง

4. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor theory of perception) ลิเบอร์แมน (Lieberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วยการกระทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังและพูดซ้ำกับตนเองหรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปาก แล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble buck) ซึ่งธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผลอมีบางเสียงไปทำให้เด็กพัฒนาภาษา

6. ทฤษฎีชีววิทยา (Biological theory) เลนเนเบอร์ก (Lenneberg) เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นมีพื้นฐานชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง เด็กจะเริ่มส่งเสียงอ้อแอ้และพูดได้ตามลำดับ

7. ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (Mother reward theory) ดอลลาร์ด (Dollard) และมิลเลอร์ (Miller) เป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ โดยย้าเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กว่าภาษาที่แม่ใช้เป็นการเลี้ยงดูเพื่อสนองความต้องการของลูกนั้นเป็นอิทธิพลที่ทำให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

สรุปได้ว่า ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางภาษา ได้พูดถึงการเรียนรู้ภาษาของเด็กเกิดจากหลายด้าน ได้แก่ พื้นฐานทางชีววิทยา การเล่นเสียง การเลียนแบบ การหัดเปล่งเสียงแบบต่าง ๆ และสิ่งที่สำคัญคือ การตอบสนองจากบุคคลใกล้ชิด ด้วยการโต้ตอบ ให้การเสริมแรง และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา

พัฒนาการทางภาษา

ในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีนั้น ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการพัฒนาของภาษาเพื่อหาวิธีส่งเสริมให้ถูกต้องและเหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย นกนตรี ธรรมบวร (2544, หน้า 114-115) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี ไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดถึง 6 ปี

อายุ	พัฒนาการทางภาษา
แรกเกิด	- ปกติจะไม่ออกเสียง จะทำเสียงเมื่อร้องไห้ สะอึก จาม เรอ
5-6 สัปดาห์	- เริ่มทำเสียง เล่นเสียงโดยเฉพาะเมื่อมีคนมาเล่น หยอกล้อ
3 เดือน	- ชอบเล่นเสียงและทำเสียงตอบผู้อื่น หยุดฟังขณะที่ผู้อื่นทำเสียงพูด
6 เดือน	- หัวเราะและส่งเสียงถ้ามีคนมาเล่นด้วย ถ้าไม่พอใจก็ร้องกรี๊ดกร๊าด ชอบเล่นเสียงและออกเสียง เช่น “เกอ” “เคอ” เป็นต้น
9 เดือน	- เลียนเสียงผู้ใหญ่ ชอบออกเสียงเป็นคำ เช่น “หม่า หม่า” “ดา ดา” โดยออกเสียงซ้ำ ๆ กันบ่อย ๆ
1 ปี	- เริ่มเข้าใจความหมายของคำ เช่น “ส่งให้แม่” และออกเสียงคำที่มีความหมายได้ 1-2 คำ เช่น “แม่” “ป๊าย บาย” พูดได้ประมาณ 6-20 คำ
2 ปี	- พูดได้ประมาณ 50 คำ และบางทีก็พูดเป็นประโยคสั้น ๆ ได้ เริ่มใช้คำแทนตนเอง เริ่มตั้งคำถามและเข้าใจเรื่อง que ผู้อื่นพูดด้วย
3-4 ปี	- รู้จักคำศัพท์มากขึ้นนับเลขได้ - ช่างพูด บอกได้ว่าต้องการอะไร - เริ่มถามว่าอะไร อย่างไร เมื่อไร ทำไม - รู้จักทิศทาง เช่น บน ล่าง - เรียกชื่อสิ่งของที่คุ้นเคยได้ - สนใจหนังสือเกี่ยวกับสัตว์และนิทานต่าง ๆ - พูดจามีเหตุผล พูดมากขึ้นและมีคำศัพท์ใหม่ พูดประโยคยาว ๆ ได้มากขึ้น รู้จักใช้สรรพนามแทนตัวเอง เช่น ผม หนู เป็นต้น - จำคำศัพท์ได้ประมาณ 1,550-1,900 คำ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อายุ	พัฒนาการทางภาษา
4-5 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - บอกชื่อและนามสกุลได้ - รู้จักเพศของตนเอง - ชอบแต่งประโยคโดยใช้คำต่าง ๆ - พูดได้คล่องและถูกหลักไวยากรณ์ แต่ยังไม่ออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ชัด เช่น ส ว ฟ - สนใจคำใหม่ ๆ และพยายามค้นหาความหมายของคำนั้น ๆ
5-6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - จำคำศัพท์ได้ถึง 2,200 คำ - บอกชื่อ ที่อยู่ อายุ และวันเกิดของตนเองได้ - ชอบท่องหรือร้องเพลงที่มีจังหวะและเนื้อร้องที่สัมผัสกันหรือ - โฆษณาทางทีวี

จากพัฒนาการทางภาษาตามช่วงวัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้น (เยาวยา เดชะคุปต์, 2542, หน้า 60-62) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้น คือ

1. ระยะเวลาอ้อแอ้ (Random stage) เป็นระยะที่เด็กแรกเกิดถึง 6 เดือน ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจะเปล่งเสียงธรรมชาติต่าง ๆ ที่ยังไม่มีความหมายออกมา เช่น อ้อแอ้ เสียงร้องไห้ การเปล่งเสียงของเด็กในช่วงนี้ก็เพื่อบอกถึงความต้องการของเด็ก เช่น หิวจะร้องไห้ เสียงอ้อแอ้แสดงความพอใจเมื่อได้รับการตอบสนอง

2. ระยะเวลาแยกแยะ (Jargon stage) เป็นระยะที่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 1 ปี สามารถแยกเสียงต่าง ๆ ที่เขาได้ยิน ถ้าเด็กรู้สึกพอใจที่จะได้ส่งเสียงและถ้าเสียงใดที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทางบวก เขาพอใจเขาก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก ในบางครั้งเขาจะเริ่มมีเสียงเล็กสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่มีคนคุยด้วยเสียงที่เปล่งออกมายังไม่มีความหมาย

3. ระยะเวลาเลียนแบบ (Imitation stage) เป็นระยะที่เด็กอายุ 1-2 ปี เริ่มเลียนเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินจากพ่อแม่ผู้ใกล้ชิด เสียงที่เปล่งออกมาเริ่มมีความหมายมากขึ้นเป็นการเริ่มพัฒนาทางด้านภาษา

4. ระยะเวลาขยายความ (The stage of expansion) เป็นระยะที่เด็ก 3-4 ปี เด็กเริ่มหัดพูดโดยเริ่มเรียกชื่อคนที่ใกล้ชิด สัตว์ สิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เริ่มจะเข้าใจในสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ส่วนมากเด็กจะเริ่มพูดคำนามโดด ๆ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง หมา แมว นก ฯลฯ

5. ระยะเวลาโครงสร้าง (Structure stage) เป็นระยะที่เด็กอายุ 4-5 ปี เริ่มพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ รับรู้ และการสังเกตการณ์พูดคำเป็นวลี เป็นประโยคสั้น ๆ เช่น กินข้าว ขอไปด้วย แม่ไปตลาด ไปเที่ยว ฯลฯ

6. ระยะเวลาตอบสนอง (Responding stage) เป็นระยะที่เด็กอายุ 5-6 ปี เริ่มมีความสามารถในการคิดและการพัฒนาทางภาษาที่สูงขึ้น เป็นแบบแผนมากขึ้น เริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่าย ๆ รู้จักคำมากขึ้น การสื่อความหมายในระยะนี้เป็นระยะที่เกิดขึ้นตามสิ่งที่เขามองเห็นและสิ่งที่เขาเรียนรู้ เช่น การพูดคุยในสิ่งที่เกี่ยวข้องในขณะนั้น เช่น ขอโทษเมื่อทำผิดโดยไม่ตั้งใจ การรู้และใช้คำศัพท์ ในระยะนี้ประมาณ 3,000-3,500 คำ

7. ระยะเวลาสร้างสรรค์ (Creative stage) เด็กอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ระยะนี้เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กมีการพัฒนาด้านภาษาไปอย่างรวดเร็ว เด็กจะสนุกกับคำศัพท์ต่าง ๆ เริ่มรู้จักถ้อยคำ สำนวน ที่สร้างสรรค์ไพเราะขึ้น เริ่มรู้จักพูดสิ่งที่เป็นามธรรมมากขึ้น และจะเริ่มในการพูดและการเขียนไปในขณะเดียวกัน เช่น เด็กบางคนชอบวาดรูปพร้อมกับอธิบายเล่นไปด้วย

จากพัฒนาการทางภาษาจะเห็นได้ว่า เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น พัฒนาการทางภาษาจะสูงขึ้น คำศัพท์ที่เรียนรู้จะเพิ่มมากขึ้น ประโยคมีความซับซ้อนและใช้โครงสร้างของประโยคได้หลายรูปแบบ เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาจะมีการเรียนรู้คำศัพท์และรูปแบบประโยคที่เห็นได้อย่างชัดเจน

พัฒนาการทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

Holdaway (1979) ได้จัดพฤติกรรมการอ่านของเด็กปฐมวัยตามลำดับพัฒนาการไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 Emergent reading

1. ดูหนังสือเรื่องที่ชอบ พูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตน ทำท่าทางเหมือนอ่านหนังสือ

2. จับใจความและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อเรื่องโดยการใช้ประสบการณ์ตรง

3. ไม่สนใจข้อความตามลำดับของเรื่อง

4. อ่านเรื่องสั้น ๆ ที่บอกให้ครูบันทึกให้

5. อ่านและเขียนตัวจิ๊ดเจี๊ย (Scribbles)

6. อ่านด้วยตัวอักษรแล้วพยายามลอกหรือเขียนทับ

ขั้นที่ 2 Advanced emergent reading

1. การกวาดตามองข้อความตามบรรทัด ดูข้อความที่มีตัวหนังสือใหญ่และเขียนเว้นคำ

2. ตรวจสอบความถูกต้อง โดยการเดาจากประสบการณ์เดิมและจดสิ่งชี้แนะ

3. อ่านข้อความที่มีตัวอักษรและคำที่เห็นกันอยู่เป็นประจำ

4. หาคำที่มีตัวอักษรที่คล้ายคลึงกันโดยการตรวจสอบจากจุดที่เริ่มต้นของประโยค
 ขั้นที่ 3 Emergent to early reading

1. รู้จักคำที่อยู่ในชีวิตประจำวันเมื่อเห็นคำนั้นในบริบทหรือสิ่งแวดล้อม
2. คาดเดาคำใหม่โดยดูรูปประโยคและความหมาย
3. กวาดสายตาถูกทิศทางเมื่อมองข้อความที่คุ้นเคย
4. ชี้และบอกชื่อของตัวอักษรส่วนใหญ่ได้
5. พิจารณาตัวอักษรบางตัวเพื่อจะบอกว่าคือตัวอะไรแล้วพยายามลอกและตกแต่งรูปร่าง

ของตัวอักษร

6. จำคำบางคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้

ขั้นที่ 4 Emergent reading

1. ชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของคำบางคำ
2. ใช้เสียงพยัญชนะต้นที่รู้จักในการคาดเดาและตรวจสอบคำที่จับ
3. บอกข้อสังเกตที่แสดงว่ารู้คำว่าคำ ๆ เดียวกันสามารถผสมกับคำอื่นกลายเป็นคำใหม่

เช่น เด็กชาย เด็กหญิง แม่คำ แม่น้ำ

4. ลอกหรือเขียนสื่อความหมายโดยใช้ภาษาง่าย ๆ ของตนเองใช้รูปประโยคที่ถูกต้อง

และกลับมาอ่านได้

5. เล่นเกมโดยใช้บัตรคำที่มีคำคุ้นเคยหรือเรียงบัตรคำให้เป็นประโยคได้ถูกต้อง

6. ชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดลงท้ายของประโยค

ขั้นที่ 5 Advance early reading

1. คาดเดาข้อความจากสิ่งชี้แนะโดยดูพยัญชนะตัวแรกของคำประกอบกับความรู้เดิม

เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปตัวอักษรกับเสียงอักษร

2. จำและตรวจสอบตัวอักษรที่สัมพันธ์กับเสียงของคำ

3. ตรวจสอบคำที่อ่านด้วยการชี้ตัวอักษรในคำพร้อม ๆ กับออกเสียงไปด้วย

4. ใช้รูปและเสียงตัวอักษรเป็นหลักในการสะกดคำใหม่ที่ไม่รู้จักหรือคำที่ไม่แน่ใจ

พัชรี ผลโยธิน และวราณาท รักสกุลไทย (2543, หน้า 20-21) ได้อธิบายขั้นตอนของการอ่าน

ของเด็กไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1

- คาดเดาภาษาหนังสือ
- แก้ไขความผิดพลาดของความหมายด้วยตนเอง
- พยายามใช้ประสบการณ์จากการพูดคุยกลับมาเป็นภาษาที่ใช้อ่าน

ขั้นที่ 2

- แก้ไขความคิดในประโยคด้วยตนเอง
- ตระหนักว่าตัวหนังสือมีรูปร่างคงที่
- สามารถชี้บอกคำที่เหมือนกันซึ่งอยู่ในหน้าเดียวกัน
- สามารถมองตามตัวอักษรบนแผ่นกระดาษขนาดใหญ่ได้

ขั้นที่ 3

- จำคำที่คุ้นเคยได้
- คาดคะเนความหมายจากบริบท
- ใช้วิธีการอ่านไปในทิศทางเดียวกันจนเป็นนิสัย
- สามารถระบุและบอกชื่อตัวอักษรได้เกือบหมด

ขั้นที่ 4

- เข้าใจเกี่ยวกับการเริ่มต้นและการลงโทษเมื่อนำมาใช้ในการเดาคำ
- ใช้เสียงช่วงต้นของคำในการเดาคำใหม่ ๆ ในบริบท
- สามารถใช้คำที่รู้จักมาแต่งประโยคได้

ขั้นที่ 5

- ในการแก้ปัญหาการอ่านคำ ใช้เสียงเริ่มต้นและเสียงควบกล้ำไปพร้อมกับคำบอกใบ้

ของบริบท

- สามารถรู้ว่าเสียงของคำที่ได้ยินประกอบด้วยตัวอักษรอะไร
- สร้างคำศัพท์จากสิ่งที่พบเห็นได้มากขึ้น

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการอ่านของเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่เด็กเชื่อมโยงความคิดจากภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ด้วยการค้นหาความหมายจากตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายออกมา โดยในขั้นแรกจะได้แก่ การคาดเดาภาษา การแก้ไขความคิดในประโยคด้วยตนเอง จนถึงการรู้จักแก้ปัญหาในการอ่านคำและสามารถสร้างคำจากสิ่งที่พบเห็นได้มากขึ้น

พัฒนาการทางภาษาเขียนของเด็กปฐมวัย

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและความเข้าใจของตนเองออกมาเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจและเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิดสติปัญญา ตลอดจน เจตคติ ด้วยการเขียนจึงเป็นทักษะ การแสดงออกที่สำคัญและสลับซับซ้อน

การเขียนของเด็กแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน เริ่มจากการลากเส้นที่ยังไม่มีความหมายไปจนถึงการลากเส้นที่มีความหมายสร้างสัญลักษณ์และสื่อความหมายได้ โลเวนเฟรด (Lovenfred, n.d. อ้างถึงใน สุภาพ กิตติสาร, 2530, หน้า 26) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการเขียนของเด็ก ดังนี้

1. เด็กในช่วง 2-4 ปี จะมีพัฒนาการในการเขียนโดย หยิบจับ ชีดเขียนอย่างสะเปะสะปะ เพราะยังไม่สามารถบังคับมือได้ จนกระทั่งประสาทมือเริ่มสัมพันธ์กับการควบคุมสายตาในงาน ที่ทำได้ จะเริ่มเขียนลากเส้นที่สะเปะสะปะไปสู่เส้นโค้ง มีการวนซ้ำเส้นเดิม มีทั้งเส้นในแนวตั้งและ เส้นแนวนอน และจะลากเป็นวงกลม จากนั้นเริ่มเล่าถึงการขีดเขียน เริ่มสนใจและสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สามารถแสดงออกมาในเส้นที่ตนขีดเขียน

2. เด็กวัย 4-7 ปี จะมีพัฒนาการในการเขียนโดยการขีดเขียนนั้นเริ่มมีความหมายชัดเจน ยิ่งขึ้นเป็นการเริ่มต้นสื่อสารด้วยภาพ เด็กเริ่มสร้างแบบในการวาดของตนแบบแผนหรือสัญลักษณ์ แรกที่เด็กทำขึ้น ได้แก่ คน เพราะเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด

ทิสนา เขมมณี (2536, หน้า 76-77) ได้แบ่งพฤติกรรมการเขียนตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยออกเป็น 7 ลักษณะ ดังนี้

1. วาดแทนเขียน เด็กสื่อการคิดโดยใช้การวาดแทนเขียน
2. ชีดเขียนแทนเขียน เด็กพยายามที่จะเขียนหนังสือแบบผู้ใหญ่แต่การเขียนของเด็ก คือ การขีดเขียนในระยะแรก เด็กอาจขีดเขียนไปทั่วหน้ากระดาษอย่างไม่มีระบบต่อมาเด็กจะรู้จักขีดเขียน จากซ้ายไปขวา สิ่งที่ขีดเขียนคล้ายตัวหนังสือมากกว่าภาพ
3. เขียนทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือ เด็กพยายามเขียนตัวหนังสือบางตัวคล้ายตัวอักษร บางตัวก็ไม่คล้ายตัวอักษรแต่เป็นรูปร่างตัวอักษรที่เด็กคิดขึ้นเอง
4. เขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง เด็กอาจเขียนคำที่เขียนได้แล้ว เช่น ชื่อ ของตัวเองด้วยการสลับที่ตัวอักษรหรืออาจเขียนตัวอักษรสลับ
5. กัดตัวอักษร เด็กอาจคัดลอกตัวอักษรที่เน้นอยู่รอบตัว หรือบอกข้อความที่ต้องการ จะเขียนให้ผู้ใหญ่ช่วยเขียนให้แล้วจึงนำไปลอก บางครั้งอาจเป็นการลอกหมดทุกตัว บางครั้ง เป็นการลอกเฉพาะคำที่ต้องการ ไปผสมกับคำที่เขียนได้แล้ว
6. เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง เด็กจะคิดวิธีสะกดขึ้นเองเมื่อเขาไม่ทราบวิธีสะกด แบบผู้ใหญ่ เช่น เด็กเขียน คม แทนคำว่า ดอกไม้
7. เขียนสะกดคำใกล้เคียงหรือเหมือนกับวิธีสะกดของผู้ใหญ่ เช่น เขียนว่า “ชอบคุณคะ” โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่เขาพูดหรือได้ยิน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539, หน้า 178-179) ได้แบ่งพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย ได้ดังนี้

- เด็ก 2 ขวบ ลากเส้นขยุกขยิก ลากเส้นตามรูปร่างกลมได้ จับดินสอหรือปากกา โดยใช้ทั้งมือจับและทั้งแขนขยับเขยื้อนจะขีดเขียนจนเต็มหน้ากระดาษ พอใจกับรอยขีดเขียนตนเอง
- เด็ก 3 ขวบ ชอบเขียนตัวอักษรตัวโต ๆ ทุกหนทุกแบบชอบวาดและระบายสี

เด็ก 4 ขวบจดจำอักษรบางตัวได้ รวมทั้งจำชื่อตนเองได้ อาจเขียนชื่อตนเองได้ หรือเขียนได้เป็นบางตัว ขอบวาดและระบายสี การวาดรูปคน วาดแค่เพียงเส้นตรงแนวตั้งและร่างแบบหยาบ ๆ แต่วาดรูปกลมและสี่เหลี่ยมได้

เด็ก 5 ขวบ เขียนชื่อตนเองได้ การเขียนพยัญชนะตัวเลข อาจเขียนไม่เรียงลำดับและบางที่เขียนหัวกลับก็มี สามารถเขียนตัวเลขได้ แต่ตัวไม่เท่ากัน และมีขนาดพอดี ๆ จับดินสอ ปากกา หรือพู่กันได้ดีขึ้น ขอบวาดและระบายสีสามารถวาดภาพที่ยกขึ้นได้และภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบสามารถวาดรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกัน ชอบถามถึงตัวละครของคำ

ราศี ทองสวัสดิ์ (2527, หน้า 29) กล่าวว่า การสอนหนังสือในระดับปฐมวัยส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะที่ครูเริ่มสอน อ่าน-เขียน เร็ว แต่เด็กมิได้เรียนรู้ไปด้วย การจะเรียนอ่านเขียนได้ช้าหรือเร็วย่อมเป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก

อิลลิส (Ellis, 1994, p. 277) กระบวนการเขียนของเด็ก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ขั้นก่อนเริ่มการเขียน (Prewriting) ขั้นนี้เป็นการเตรียมความพร้อม ในการเขียน คิดเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน ครูสังเกตได้จากสิ่งที่เด็กมักชอบพูดถึง
2. ขั้นร่าง (Drafting) ขั้นนี้มีความสำคัญมาก คือ การเปิดโอกาสให้เด็กพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาคิดออกแบบที่จะเขียนและร่างงานเขียน
3. ขั้นแก้ไข (Revising) เป็นขั้นให้เวลาเด็กตัดสินใจแก้ไขงานของตน ครูอาจให้คำแนะนำ โดยกระตุ้นให้เด็กได้คิดหลายแง่มุม
4. ขั้นปรับปรุง (Editing) เป็นขั้นสุดท้ายเด็กต้องอ่านทบทวนตรวจตัวละคร รูปแบบการเขียน เครื่องหมายต่าง ๆ และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานเขียนยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านการเขียนเขียนของเด็กปฐมวัยจะเริ่มจากการวาดรูปเพื่อสื่อความคิดโดยการขีด ๆ เขียน ๆ การคิดแบบเขียนของตัวเอง การคัดลอกตัวอักษรจากแบบ จนกระทั่งสามารถเขียนและสะกดได้ถูกต้องตามแบบการเขียนจริง ซึ่งจะเหมือนการเขียนของผู้ใหญ่ กระบวนการเขียนของเด็กและผู้ใหญ่แตกต่างกันที่วุฒิภาวะ พัฒนาการ และประสบการณ์

การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตามความเป็นจริงเด็กมีประสบการณ์ทางภาษาอย่างผิวเผิน จากการมีปฏิสัมพันธ์ โดยปราศจากการฝึกสอนเป็นพิเศษภายในเวลาอันสั้น ในขณะที่เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญา ขั้นแรกเริ่มของการใช้เหตุผลแต่เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาในระดับลึกเป็นนามธรรมและมีโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ที่ซับซ้อนอยู่ในระดับสูง นอกจากจะเรียนรู้โครงสร้างทางภาษาในชุมชนของตนแล้ว เด็กยังเรียนรู้กฎอันซับซ้อนซึ่งเป็นพื้นฐานการใช้ด้วย เด็กเรียนรู้ว่าจะพูดเมื่อไร อย่างไร พูดอะไร กับใคร (हररररर नीलवीररर, 2535, नीरर 203-207)

ทัศนะนักพฤติกรรมศาสตร์ (The behaviorist view) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากผลการปรับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ในตนเอง ในขณะที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ แรงเสริมในทางบวกจะถูกนำมาใช้เมื่อภาษาของเด็กใกล้เคียง หรือถูกต้องตามภาษาผู้ใหญ่ ซึ่งนักพฤติกรรมศาสตร์มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาของเด็กคือ

1. เด็กเกิดมาโดยมีศักยภาพในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ โดยปราศจากความสามารถพิเศษด้านการเรียนด้านใดด้านหนึ่ง
2. การเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งการเรียนทางภาษา เกิดขึ้นโดยสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ปรับพฤติกรรมผู้เรียน
3. พฤติกรรมทั่วไปรวมทั้งภาษา ถูกปรับโดยแรงเสริมจากการตอบสนองที่เกิดจากสิ่งเร้า
4. ในการปรับพฤติกรรมที่ซับซ้อนอย่างเช่นภาษา จะมีกระบวนการเลือก หรือทำให้ตอบสนองเฉพาะเจาะจงขึ้น โดยผ่านการให้แรงเสริมทางบวก ถึงแม้ว่าการตอบสนองทั่วไปและชนิดง่าย ๆ จะได้แรงเสริมทางบวกตั้งแต่ต้น แต่การให้แรงเสริมในระยะหลัง ๆ จะถูกนำมาใช้กับการตอบสนองที่ซับซ้อนและใกล้เคียงกับเป้าหมายทางพฤติกรรมสูงสุด

ทัศนะของนักทฤษฎีสถาฐะติดตัวโดยกำเนิด (The nativist view)

นักทฤษฎีเชื่อเกี่ยวกับกฏธรรมชาติ หรือกฎเกี่ยวกับสิ่งที่มีมาแต่กำเนิด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กแตกต่างจากนักพฤติกรรมศาสตร์สองประการสำคัญ คือ

1. การให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบภายในบุคคลเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา
 2. การแปลความบทบาทขององค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ภาษา
- ชอมสกี, แมคเนล และเล็นเบิร์ก (Chomsky, McNeill and Lenneberg, n.d. อ้างถึงใน ھرรษา นิลวิเชียร, 2535, หน้า 206) เป็นผู้ที่มีความเชื่อว่า เด็กเกิดมาด้วยความสามารถทางภาษา เด็กทุกคนเกิดมาโดยมีโครงสร้างทางภาษาศาสตร์อยู่ในตัว ซึ่งได้แก่ โครงสร้างทางการเรียนรู้ทางด้านความหมาย ประโยค และระบบเสียง เด็กจะมีขั้นของการพัฒนาทางร่างกายและขั้นตอนทางภาษาเกี่ยวโยงและสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยที่ความสามารถทางการเรียนภาษาของเด็กจะถูกวางโปรแกรมไว้ในตัวและมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

ทัศนะของนักสังคมศาสตร์ (The socialist view) หรือทฤษฎีวิวัฒธรรมให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทางภาษาของผู้ใหญ่ที่มีต่อการพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ผลการวิจัยกล่าวว่า วิธีการที่ผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ ปฏิบัติต่อเด็กมีผลต่อการพัฒนาการทางภาษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก วิธีการเหล่านั้นได้แก่การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การสนทนา ระหว่างรับประทานอาหาร การแสดงบทบาทสมมุติ การสนทนา เป็นต้น

นักวิจัยได้พยายามศึกษาลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด สำหรับการเรียนภาษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็กจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ (2535, หน้า 204) ได้สรุปหลักการไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็ก การส่งเสริมให้เด็กได้สำรวจ ปฏิบัติจริง กระทำด้วยตนเอง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ รู้จักสังเกต ตั้งสมมติฐาน ผู้ใหญ่ไม่ควรเป็นผู้ออกคำสั่งอย่างเดียว ควรให้เด็กเป็นผู้ตั้งคำถามบ้าง
2. สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและบุคคลรอบข้าง เด็กควรได้สื่อสารแบบสองทางซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสาร บุคคลที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วยได้แก่ พ่อแม่ เพื่อน ญาติพี่น้อง เป็นต้น
3. สิ่งแวดล้อมที่เน้นความหมายมากกว่าด้านรูปแบบ พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ควรยอมรับ การสื่อสารของเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน โดยคำนึงถึงความหมายที่เด็กต้องการจะสื่อออกมา เป็นสิ่งสำคัญกว่าการพูดด้วยรูปแบบไวยากรณ์ที่ถูกต้องเรียงภาษาจากง่าย ๆ ไปสู่ที่ซับซ้อน
4. สิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วยความหลากหลาย ทั้งด้านเวลาและไม่ใช่เวลา เด็กควรจะได้รับประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ในหลาย ๆ รูปแบบเพราะประสบการณ์จะมีส่วนช่วย ด้านการแสดงออกทางภาษา จะเห็นได้ว่าการเรียนภาษาของเด็กจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็กให้เด็กมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์ได้ลงมือกระทำ ได้สังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเพราะสิ่งแวดล้อมจะช่วยปรับพฤติกรรมที่เรียนให้เกิดการเรียนรู้ต่อไปได้อย่างรวดเร็วและ มีความก้าวหน้าทางด้านภาษาต่อ ๆ ไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทัศนะของนักทฤษฎีหลาย ๆ ท่านมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาที่หลากหลาย และนำหลักพัฒนาการ ทางภาษาในเด็กวัย 5-6 ปี มาใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน ของเด็กปฐมวัย

แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2542, หน้า 11-113) ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา ทางปัญญา เด็กก่อนเรียนเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น รู้คำศัพท์มากขึ้น พัฒนาคำพูดเดี่ยว สู่คำพูดที่เป็นวลีและเป็นประโยคในที่สุด เช่น เด็กเล็กมักเริ่มจากคำว่าแม่ ต่อมาเป็นแม่จ๋า ต่อมาเป็น แม่ไปไหน เป็นต้น

ในช่วงระยะของการพัฒนาทางภาษานี้ การพูดคุยและการสนทนากับเด็กเป็นการกระตุ้น ที่ดี เด็กสามารถพัฒนาความคิดได้เต็มที่ การปล่อยให้เด็กเรียนรู้ภาษาเองตามธรรมชาติ เด็กจะมี

พัฒนาการทางภาษามาก คำถามของเด็กที่ถามว่า “ทำไม” คือการค้นหาคำศัพท์ ค้นหาคำภาษา ฝึกความจำ และเหตุผล การตอบคำถามของผู้ใหญ่ ความสนใจ คำตอบจะมีมาก ถ้าผู้ใหญ่ตอบเด็กจะสนุกสนาน และเรียนรู้ไปพร้อมกัน การเรียนรู้ภาษาเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติ จากความคุ้นเคยการได้ยิน ได้ฟังแต่ถ้ามีการเสริมสร้างรวมด้วย การพัฒนาทางภาษาจะงดงาม

การพัฒนาความสามารถทางภาษาควรเริ่มตั้งแต่เด็กในวัย 2-7 ปี เป็นวัยที่พัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว (อารี สันทวิ, 2535, หน้า 183) เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษา โดยเด็กจะเรียนรู้การใช้ภาษาของตนเองทั้งทางด้านความหมาย ประโยคและเสียงจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (หรรษา นิลวิเชียร, 2535, หน้า 206)

ประมวญ ดิฉินสัน (2536, หน้า 154) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ครูควรใช้หลักการใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. ถ้อยคำที่นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ควรนำมาจากนิทาน บทความ เรื่องราวที่เด็กสนใจแล้วหยิบคำที่น่าสนใจจากเรื่องราวมาใช้โดยอาจนำคำมาจัดหมวดหมู่หรือนำมาผูกเป็นเรื่องราวขึ้นมาใหม่

2. เด็กควรจะได้เรียนรู้ถ้อยคำจากใจความ เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

3. เล่นเกมโดยใช้ถ้อยคำ เช่น ปริศนาอักษรไขว้ การทายประโยค จับคู่คำกับภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ครูควรส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาต่าง ๆ

ในชีวิตประจำวัน เช่น พูดยุบายความหมายของถ้อยคำให้ใช้ได้หลากหลาย ขยายความรู้ในการใช้โครงสร้างทางภาษาให้ถูกต้อง รู้จักแต่งประโยคให้มีความหมายชัดเจน หากคำอื่น ๆ มาใช้แทนกันได้ จินตนาการ นึกภาพจากคำบรรยายได้ รู้จักให้คำจำกัดความของถ้อยคำนั้น พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม ฉันทนา ภาคบงกช (2538, หน้า 1-2) กล่าวว่า ภาษาสามารถพัฒนาได้ดีในบรรยากาศที่ผ่อนคลายมีการยอมรับ และไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีความก้าวหน้าทางภาษาอย่างรวดเร็วมีดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษา ชั้นเรียนและโรงเรียนควรตกแต่งด้วยคำหรือข้อความซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

2. การเล่น การเล่นของเด็กเปรียบได้กับการทำงานในโลกของผู้ใหญ่ การพัฒนาการภาษาส่วนมากเกิดจากประสบการณ์จริง จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้เล่น

3. การอ่าน การอ่านเป็นสื่อของการเรียนรู้ ควรจูงความสนใจให้เด็กรักการอ่าน เช่น อ่านนิทานให้เด็กได้ฟัง

4. การเขียน การอ่านมีความสัมพันธ์กับการเขียน ควรจัดกิจกรรมการเขียนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เด็กอ่าน

5. การใช้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การสื่อข้อความถึงกันและกัน ข้อความถึงเด็ก และข้อความถึงผู้ปกครอง การซื้อของ เป็นต้น

เฮนริก (Henrick, 1980 อ้างถึงใน นิตยา ประพฤติกิจ, 2539, หน้า 162-163) ได้เสนอแนะวิธีการพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กไว้ดังนี้ รู้จักรับฟังเด็กให้เด็กได้พูดคุยถึงเรื่องราวที่เขาได้พบเห็นหรือได้ฟังมา รู้จักพูดคุย หรือสนทนากับเด็ก รู้จักซักถามเพื่อให้เด็กได้ใช้ภาษาได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ให้เด็กรู้จักฝึกฝนการฟัง ธิปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะเมื่อเด็กมีปัญหา นอกจากนี้การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กจะต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ที่สร้างเสริม การฝึกฝน ประสาทสัมผัส การยอมรับฟังเด็ก การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ การมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี การตั้งใจฟังเด็ก การไม่มีอคติต่อการใช้ภาษาของเด็ก และการที่เด็กมีโอกาสดำเนินการพูดคุยอย่างสนุกสนาน เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นว่า การพัฒนาความสามารถทางภาษาเกิดจากวุฒิภาวะของเด็กที่มีความพร้อม การฝึกฝน ประกอบกับสิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้านและโรงเรียน ส่งเสริมพัฒนาให้เด็กเกิดความเข้าใจ ความหมาย สามารถใช้ถ้อยคำต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้น มีโอกาสได้ใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็ก ทั้งนี้ผู้ใหญ่มีส่วนสำคัญในการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และเป็นแบบอย่างที่ดี

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ยังได้กล่าวถึงการเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในหนังสือสื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537, หน้า 220-224) ไว้ว่า เมื่อเด็กอยู่ในระดับอนุบาล ความสามารถในการใช้ภาษามีเพิ่มขึ้น ความเข้าใจ ประโยคยาว ๆ และเข้าใจเรื่องราวที่ผู้ใหญ่พูดได้ดี ดังนั้นจึงควรหาทางส่งเสริมเด็กให้สนุกกับการใช้ภาษาให้มากขึ้น กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้ เช่น

1. การเล่นนิ้วมือ เป็นการเล่นที่ง่ายและสนุก เด็กต้องใช้จินตนาการในขณะที่เล่น และขณะเดียวกันก็ได้ฝึกทักษะทางภาษาไปด้วย เพราะขณะที่เล่นเด็กจะต้องพูด และถ้าครูสามารถนำถ้อยคำและประโยคมาแต่งให้คล้องจองกัน และให้เด็กพูดขณะที่เล่นไปด้วยจะทำให้เด็กสนุกกับการพูดยิ่งขึ้น
2. การเล่นเกมตอบคำถาม โดยให้เด็กดูรูปภาพหรือสิ่งของต่าง ๆ แล้วให้เด็กบอกว่าเป็นอะไร มีลักษณะประโยชน์ และวิธีใช้งานอย่างไร
3. เล่นทายปัญหาอะไรเอ่ย
4. เล่นร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลง
5. เล่นแสดงตามเรื่องในนิทาน

การสอนภาษาธรรมชาติ

ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นแนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแนวใหม่ ซึ่งไม่มีรูปแบบตายตัวแต่จะแตกต่างกันไปในแต่ละแห่งที่จัด แต่ไม่ว่าจะจัดในรูปแบบใดก็ยังมียึดถือหลักการหรือแนวคิดความเชื่อที่ว่า ภาษาเป็นพัฒนาการอย่างหนึ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ (เยาพา เดชะคุปต์, ม.ป.ป.)

การสอนโดยการเน้นพื้นฐานประสบการณ์หรือ Whole language เป็นวิธีการสอนที่กูดแมนได้ริเริ่มค้นคว้าและเสนอแนวปรัชญาการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาตามแนวคิดวิทยาภาษาศาสตร์ขึ้น โดยใช้คำว่า Whole language เป็นคำที่เพื่อนร่วมงานและผู้สนับสนุนกลุ่มแรกที่ร่วมงานวิจัยใช้ แต่ในแง่ของการให้ความหมายแล้วแต่ละท่านยังให้คำจำกัดความที่เป็นไปตามแนวคิดของตน แต่คงมีส่วนร่วมเดียวกันกับความคิดของกูดแมน (วชิรา อยู่สุข, 2545)

การสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้พื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน ความสนใจ ความคุ้นเคยในการใช้ภาษาด้วยการที่ผู้สอนต้องบูรณาการทักษะการอ่าน การเขียน และการพูดเข้าด้วยกันตามเนื้อหาสาระที่เรียน คำว่า Whole language นี้ นักการศึกษาของไทยได้ใช้เป็นคำไทยในหลายคำ เช่น การสอนภาษาแบบธรรมชาติ การสอนภาษามุ่งประสบการณ์ หรือการสอนภาษาแบบองค์รวม ซึ่งแต่คำก็มาจากกรอบแนวคิดเดียวกัน คือ การสอนภาษาโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นหลักสำคัญของการเรียนการสอน

กูดแมน (Goodman, 1986) ได้ให้ความหมายการสอนภาษาโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์ว่า “การพัฒนาการเรียนการสอนนั้นควรเป็นไปตามธรรมชาติ มนุษย์เราสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และสื่อสารได้ตั้งแต่เกิด และจะพัฒนามากขึ้นเมื่อสิ่งที่เรารู้มีความหมาย ผู้ใช้เข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ก่อนวัยเข้าเรียนภาคบังคับ เด็กจะมีความรู้และประสบการณ์มากพอสมควร ผู้สอนต้องคำนึงถึงจุดนี้ การจัดการเรียนการสอนภาษาที่ดีควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก ดูความสนใจของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองกับความรู้เดิมที่เด็กมีอยู่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้เดิมที่เด็กมีอยู่ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้เดิมเข้ามาช่วยให้เกิดความเข้าใจบทเรียนใหม่ ๆ ได้เร็วและง่ายขึ้น การเรียนการสอนควรมีเนื้อหาที่สามารถเข้าใจความหมายได้ ไม่ควรแบ่งการพัฒนาการเรียนรู้อาษาเป็นหน่วยย่อย ๆ ผู้เรียนจะเข้าใจยากและลึกลับ ไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง” (บังอร พานทอง, 2541)

หรรษา นิลวิเชียร (2535) กล่าวถึง ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่าเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้เด็กเกิดทักษะทางการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ไม่แยกจากกัน ถึงแม้ว่าบางครั้งจะเน้นที่ทักษะใดเป็นพิเศษก็ตาม

ฉันทนา ภาคบงกช (2537) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ดังนี้

1. ทำให้เด็กมีความสุข สนุกสนานในการเรียนภาษาและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้
2. ช่วย让孩子ได้รับการพัฒนาภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ครอบคลุมทุกด้านและเต็มศักยภาพ

3. ทำให้ครูและผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในการพัฒนาทางภาษาทั้งด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้น

4. สนองความต้องการของผู้ปกครองส่วนมาก ซึ่งต้องการให้เด็กได้รับการพัฒนาภาษาในช่วงปฐมวัย

พัชรี ผลโยธิน (2537 ก) กล่าวถึงการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่าเป็นการสอนที่พยายามจะใช้ภาษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การสื่อสาร และการคิด โดยไม่พยายามแยกภาษาออกเป็นส่วนย่อย ๆ แต่เป็นการพยายามมองภาษาโดยรวม สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์จริง มาช่วยทำให้ภาษานั้นง่ายต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการพูด การอ่าน การฟัง และการเขียน ถ้าเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีประโยชน์หรือเด็กสนใจและต้องการจะเป็นสิ่งที่ง่ายสำหรับการเรียนภาษา

อารี สัมหลวี (2537) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กได้แสดงออก โดยไม่กลัวผิด มีแบบอย่างที่ดีในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนจากผู้ใหญ่ การเรียนรู้ภาษาของเด็กจะง่ายและสนุก ได้มีประสบการณ์ตรง มีโอกาสได้อภิปรายพูดคุยในบรรยากาศที่อบอุ่น เด็กจะเรียนรู้ได้ดีถ้าเข้าใจทั้งหมดช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุขและใฝ่เรียนด้วยตนเอง

เฮอร์แมน (Hirshman, 1995 อ้างถึงใน เขาวพา เดชะคุปต์, ม.ป.ป.) กล่าวว่า “ภาษาแบบองค์รวม คือ การนำเอาองค์ประกอบของภาษาทุก ๆ ด้านมาใช้ในการสื่อความหมายรวมไปถึงทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การแต่งเรื่องและการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้” จะเห็นว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กเรียนทักษะทางภาษาทุกด้านอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่อง มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษา ทำให้การเรียนภาษาง่ายขึ้นและมีความหมายต่อผู้เรียน ดังนั้น การสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงมีความสำคัญต่อการสร้างความสามารถในด้านการอ่านและความสามารถด้านการเขียนเช่นกัน

กล่าวโดยสรุปจะเห็นว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษา เรียนภาษาได้ง่ายขึ้น เพราะการเรียนมีความหมายต่อผู้เรียน เกิดความสัมพันธ์ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งจะทำให้เด็กปฐมวัยพัฒนาความสามารถทางภาษาอย่างเต็มศักยภาพ

ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ใช้กับเด็กปฐมวัยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีที่ว่าด้วยธรรมชาติของภาษา ดังที่ บุษบง ตันติวงศ์ (2535) กล่าวไว้ดังนี้

ทฤษฎีว่าด้วยระบบภาษา

ภาษาประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์ และระบบเสียง หัวใจของภาษา คือ ความหมาย ไวยากรณ์ และเสียงเป็นเพียงส่วนประกอบ สถานการณ์กำหนดคำซึ่งกำหนดความหมายในการสื่อสารอีกทีหนึ่ง เด็กจะไม่พยายามอ่านและเขียนด้วยการสะกดคำไปที่ตัวแต่เขาจะคิดหาคำที่สื่อความหมายได้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น ด้วยเหตุนี้จึงไม่จำเป็นต้องรู้จักเสียงของตัวอักษรก่อน จึงจะสามารถสื่อความหมายโดยการอ่านเขียนได้ เนื่องจากการอ่านเพื่อสื่อความหมายเป็นกระบวนการที่กำหนดโดยสถานการณ์ การสอนอ่านเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยจึงไม่ควรแยกออกเป็นทักษะเดี่ยว ๆ หลาย ๆ ทักษะ แต่ควรให้เด็กได้สำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และใช้กระบวนการอ่านเขียนเพื่อศึกษาสิ่งที่เขาสำรวจ ครูจะสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็ก และถ้าเด็กไม่ต้องการเรียน ครูจะไม่บังคับ เพราะการบังคับทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่านเขียน และจะสกัดกั้นความงอกงามของเด็ก เมื่อเขาโตขึ้นและพร้อมที่จะเรียนอ่านเขียน ในชั้นประถมศึกษาครูมีหน้าที่ในการแนะนำให้เข้าใจภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เขาประสบในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาในหลาย ๆ สถานการณ์ เด็กจะได้ทดสอบความสามารถในการตัดสินใจของตน โดยเสี่ยงกับความล้มเหลวน้อยมาก เพราะเขาสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้เสมอ โดยจะได้ทั้งประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อภาษาไปพร้อม ๆ กัน ครูต้องระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ตัดสินใจแทนเด็กเพียงเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการอ่านเขียน นอกจากนี้ครูยังมีหน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษาเชิญชวนให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์นั้นและสนับสนุนให้เขาสื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิด และสัญลักษณ์สื่อสาร

ภาษาเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัญลักษณ์ที่ใช้ต้องเหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กต้องคิดสัญลักษณ์เพื่อสื่อความคิดและถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ สัญลักษณ์ที่สามารถสื่อความหมายได้มีหลายรูปแบบ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ การจัดประสบการณ์อ่านเขียน ตามแนวการสอนแบบภาษาธรรมชาติจึงรวมเอาศิลปะ ดนตรี และละครเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอน เพราะสิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นให้เด็กค้นหาสัญลักษณ์ที่เหมาะสมสำหรับสื่อความคิดในแต่ละเรื่อง เด็กจะไม่ถูกจำกัดให้ถ่ายทอดความคิดเป็นเพียงภาษาเท่านั้น ศิลปะและละครเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่เด็กใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าสัญลักษณ์ภาษา จากทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิด และสัญลักษณ์พบว่า ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาเขียนจะเปลี่ยนเป็นวาดภาพแทน ศิลปะสามารถช่วยให้เด็กรวบรวมความคิดก่อนจะเขียนและช่วยให้เด็กทำงานต่อไปทั้ง ๆ ที่ความคิดในการเขียน

หยุดชะงัก การแสดงละครช่วยให้เด็กเข้าใจความรู้สึกในเรื่องและทำให้คุณภาพการเขียนดีขึ้น คนตรีช่วยสร้างอารมณ์สำหรับเรื่องที่จะอ่านเขียน อุปกรณ์ดนตรีและศิลปะหลายอย่างสามารถใช้ประกอบกิจกรรมอ่านเขียนได้ เด็กอาจทำอุปกรณ์ดนตรี และศิลปะสำหรับกิจกรรมอ่านเขียน ในมุมเขียนจะมีเครื่องเขียนหลายชนิดให้เด็กทดลองใช้วิธีต่าง ๆ ที่จะช่วยให้สามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุด

ทฤษฎีว่าด้วยการอ่านเขียนในระบบภาษา

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับพัฒนาการในการอ่านการเขียนว่า ทุกคนต้องสะสม

ประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป ประสบการณ์จากภาษาพูดเป็นข้อมูลสำหรับภาษาเขียนและประสบการณ์จากภาษาเขียนเป็นข้อมูลสำหรับภาษาพูด ความก้าวหน้าในการใช้ภาษาไม่ว่าในด้านใดต้องอาศัยองค์ประกอบทางภาษาหลายด้าน การที่เด็กเขียนเล่าประสบการณ์ทั้ง ๆ ที่ยังไม่รู้จักคำและต้องให้เด็กได้เห็นว่าเป็นเสียงที่เขารู้จักนั้นมีสัญลักษณ์ตัวอักษรแทนได้ เด็กจะเริ่มเข้าใจในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เขาต้องใช้อักษรที่มีทั้งรูปและเสียงแทนความหมายรูป เสียง และความหมายที่เขาใช้ต้องสอดคล้องกันในสายตาผู้อื่น มิฉะนั้นสิ่งที่เขาเขียนจะไม่สื่อความหมาย ในจุดนี้เองที่ทำให้เด็กต้องพยายามจำแนกและจดจำรูปตัวอักษรที่เขาเห็นรอบ ๆ ตัวไปพร้อม ๆ กับจำแนกและจดจำเสียงตัวอักษร เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยเรียน เขาก็มีประสบการณ์ทางภาษาพร้อมที่จะจำแนกเสียง และรูปของตัวอักษรได้อย่างมีระบบมากขึ้น เนื่องจากการอ่านเขียนเป็นกิจกรรมที่ต้องสื่อความหมายกับผู้อื่น การคุยกับครูและเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและเขียนไม่ว่าก่อนจะเริ่มเรื่อง กลางเรื่อง หรือหลังเรื่องจะช่วยให้เด็กเห็นการตีความลักษณะต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้เขาเข้าใจความหมายของเรื่องมากขึ้น การตีความเป็นประสบการณ์จากการอ่านช่วยในการตีความเมื่อเด็กอ่าน การอ่านเขียนเป็นประสบการณ์ที่ใช้เวลานานและต้องอาศัยสะสมประสบการณ์ อันเป็นระบบที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน สรุปได้ว่าทฤษฎีการอ่านเขียนในระบบภาษานั้นเชื่อว่า เด็กเรียนรู้ภาษาพูดและภาษาเขียนจากการลองผิดลองถูกในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวและประสบการณ์การอ่านเขียน

จากทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานดังกล่าวข้างต้น ยังมีแนวความคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่อธิบายเรื่องธรรมชาติของภาษาและการเรียนรู้ของเด็กในแง่มุมที่มีรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จอห์น ดิวอี้ (Dewey, 1943 อ้างถึงใน อัมพร ศรีทรัพย์, 2540) กล่าวว่า เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการกระทำ และหลักสูตรควรจะบูรณาการให้เห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

เพียเจต์ (Piaget, 1955 อ้างถึงใน อารี สันทลวี, 2535) มีอิทธิพลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพราะเพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้จากกิจกรรมการเคลื่อนไหวของตนเอง

และการได้สัมผัสกับสิ่งของภายนอก เด็กคิดสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นภายในตนหรืออีกนัยหนึ่งเด็กต้องเป็นผู้กระทำ (Active) ในการเรียนรู้ ในการคิดการเรียนรู้มิใช่เป็นสิ่งที่รับเข้าเฉย ๆ (Passive) ซึ่งในการอ่านและการเขียน เด็กจะสร้างกระบวนการอ่านและเขียนด้วยลักษณะเดียวกับที่เรียนรู้สิ่งอื่น ผ่านการทดลองปฏิสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษาของเด็ก (พัชรี ผลโยธิน, 2534 ข) และเด็กต้องการสิ่งแวดล้อมที่จะส่งเสริมให้เด็กสร้างกฎระบบเสียง ระบบคำ ระบบประโยค และความหมายของภาษาด้วยตนเอง

ไวโกตสกี (Vygotsky, 1978) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการได้รับอิทธิพลของบุคคลและสังคมมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ถึงแม้เด็กจะต้องรับผิดชอบในการคิดสร้างโครงสร้างความคิดของตนและบุคคลอื่น เช่น เพื่อนและครูมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก อนึ่งกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การพูด การสนทนา การวาด การเขียน การอ่าน ตลอดจนการเล่นช่วยในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เพราะกิจกรรมเหล่านี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งการที่เด็กเรียนรู้ภาษาจากผู้อื่นนั้น เด็กจะเรียนรู้ทีละน้อยโดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนเด็กสามารถคิดเกิดเป็นความรู้ภายในตนได้ ดังนั้นการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole language approach) จึงเน้นการให้มีปฏิสัมพันธ์ การสนทนาได้ตอบในกลุ่ม ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

กูดแมน (Goodman, 1986) พบว่า การสอนภาษาที่ได้ผลนั้นเด็กจะต้องรู้สึกว่าได้รับการยอมรับนับถือเป็นเอกตบุคคล และบรรยากาศของการเรียนมีความเป็นชุมชน หรือชุมชนที่มีการยอมรับความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ ปลอดภัยไม่กลัวผิด เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเด็ก เพราะฉะนั้นครูจะต้องมีความสามารถในการสังเกตเด็กและสร้างหลักสูตรการสอนจากความสนใจของนักเรียน

การสอนภาษาแบบธรรมชาติให้กับเด็กปฐมวัย

การสอนภาษาแบบธรรมชาติในบริบทของการศึกษาปฐมวัย ได้มีนักการศึกษาเสนอแนะแนวทางการนำไปใช้สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

นฤมล เนียมหอม (2545) และ อำพร ศรีหรัญ (2540, หน้า 65-66) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล ดังนี้

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและให้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ ได้แก่

- ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน การอ่านอาจนำเล่มเก่ามาอ่านให้ฟัง ถ้าเด็กขอร้องอาจจะอ่านในช่วงเล่นเสรี 4-5 คน ก็ได้
- หนังสือที่อ่านถ่านำมาจากห้องสมุด เมื่ออ่านเสร็จควรนำไปไว้ในห้องสมุด เพื่อเด็กจะได้ตามไปอ่าน

- ครูสนทนากับปราชเกี่ยวกับหนังสือกับเด็ก ให้เด็กได้คิด พูดออกความคิดเห็น
- ตามมุมต่าง ๆ ของห้องเรียน ครูควรรหาของจริงที่มีตัวหนังสือมาวางให้เด็กเล่น

2. กิจกรรมการเล่นเสรี

การเล่นเสรีหรือศูนย์ต่าง ๆ จำเป็นอย่างยิ่งในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพราะทุกวันเด็กมีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะเลือกกิจกรรมมุมใด และในแต่ละมุมจะมีวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมภาษา เช่น มุมบ้าน ครูเพิ่มสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านให้มีของที่มีตัวหนังสือ มุมบล็อก ครูจะหาสิ่งที่มีตัวหนังสือมาประกอบการเล่นบล็อก และสร้างเรื่องราว มุมวิทยาศาสตร์ ครูอาจเขียนบัตรคำบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ไว้ มุมห้องสมุด จัดให้มีบรรยากาศสบาย ๆ มีมุมเขียนอยู่ใกล้ ๆ มุมคณิตศาสตร์ จัดให้มีตัวเลข ตัวหนังสือที่ของเล่น เป็นต้น การเล่นเสรีของเด็กนี้เป็น โอกาสที่ครูจะได้สังเกตเด็ก และสนทนาซักถามเด็กได้ที่ละคน พยายามชักชวนให้เด็กทำกิจกรรมหลากหลาย

3. การสอนเป็นหน่วยบูรณาการ

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ จะใช้วิธีสอนเป็นหน่วยบูรณาการ เพื่อให้ประสบการณ์ที่มีความหมายกับเด็ก เพราะได้เห็นความสัมพันธ์ ตัวอย่างเช่น “การเจริญเติบโตของพืช” แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ (Strickland and Morrow, 1989, p. 142) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

- กิจกรรมหาความรู้ เช่น การเพาะถั้ว สังเกตการเติบโต วัดความเจริญเติบโตและบันทึกแคะเมล็ดในถั้ว คู่อภิปราย ศึกษาต้นไม้นอกสถานที่ ฯลฯ
- กิจกรรมครูอ่านหนังสือให้ฟัง เช่น อ่านนิทานเรื่อง “หัวผักกาดยักษ์” แล้วเปรียบเทียบวิธีการปรุงหัวผักกาดเป็นอาหารแบบต่าง ๆ ฯลฯ
- กิจกรรมที่ทำแล้วนำมาเล่าสู่กันฟัง เช่น เด็กไปทดลองเพาะพืชที่บ้านแล้วนำมาเล่า
- กิจกรรมเขียนอ่านร่วมกัน เช่น ช่วยกันทำชาร์ต ว่าพืชต้องการอะไร อ่านบทกลอนเกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้ ฯลฯ
- กิจกรรมเขียนตามคำฟัง เช่น วาดหรือเขียนเรื่องเกี่ยวกับพืช และการปลูกต้นไม้
- กิจกรรมอ่านตามคำฟัง เช่น อ่านหนังสือเกี่ยวกับต้นไม้ในมุมห้องสมุด
- กิจกรรมดนตรีและจังหวะ เช่น ร้องเพลงและแสดงท่าทางเกี่ยวกับพืช
- กิจกรรมศิลปะ เช่น ปั้น วาด เกี่ยวกับพืช
- กิจกรรมคณิตศาสตร์ เช่น เปรียบเทียบการเติบโตของพืช ฯลฯ
- กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เช่น เล่น “ขายดอกไม้”

จะเห็นว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีทั้งส่วนที่เด็กเรียนรู้โดยอิสระตามความสนใจของเด็กเอง และมีทั้งส่วนที่ครูเสนอแนะการใช้ภาษาที่บูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนความเชื่อหรือปรัชญาของผู้จัด ทั้งนี้ต้องเป็นสภาพแวดล้อมที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็ก สรุปได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติจะจัดให้มีมุมประสบการณ์ต่าง ๆ โดยมีมุมที่เด่นชัด คือ มุมห้องสมุด มุมอ่าน มุมเขียน ส่วนมุมอื่น ๆ ที่อาจจัดไว้ได้แก่ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อกมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ โดยมีมุมทุกมุมสามารถจัดให้เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาได้ โดยจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ที่มีความหมายในการสื่อสารกับเด็ก มีวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถกระตุ้นให้เด็กต้องการที่จะเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

2. บรรยากาศภายในห้องเรียน

ในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติ จะมีบรรยากาศของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เด็กมีโอกาสและเวลาที่จะตัดสินใจเลือกลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็ก ๆ สนใจที่จะอ่านและเขียนจากความเข้าใจ และประสบการณ์ ทั้งนี้จะต้องเป็นห้องเรียนที่เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

บทบาทครู

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ เน้นการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีการคิดเป็นแกนสำคัญ ซึ่งการเรียนการสอนจะเป็นลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องปรับบทบาทดังนี้

1. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก

ครูจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม การจัดหา จัดซื้อ และใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประสบการณ์ของเด็ก และตัดสินใจเกี่ยวกับบริบทของการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ การให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรม การสนับสนุนให้เด็กแสดงความคิดเห็น การให้โอกาสเด็กในการสร้างความหมายจากการอ่านเขียน โดยให้เด็กได้เป็นผู้เรียนอย่างกระตือรือร้น การสนับสนุนให้ทดลองอ่านเขียน และตรวจสอบด้วยตนเอง และการตอบสนองในทางบวก ซึ่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก

2. ครูเป็นแบบอย่าง

ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กเป็นการเลียนแบบ และมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ ดังนั้นครูจึงสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่เด็ก 2 ทางด้วยกัน คือ ครูเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงให้เด็กเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการรู้หนังสือในชีวิตประจำวันของผู้ใหญ่ และครูเป็นผู้สาธิต แสดงแบบอย่างการใช้ภาษาหลาย ๆ ลักษณะ เช่น ขณะอ่านหนังสือเล่มใหญ่ เล่านิทาน ช่วงเวลาการอ่าน

เขียน ๆ ตามคำฟัง การอ่านจากบริบทการเรียนรู้จริง การเขียนร่วมกัน การเชื่อมโยงระหว่างการเขียนและการอ่าน จากการสังเกตและมีประสบการณ์เป็นนักอ่าน นักเขียนของเด็ก เด็กจะสามารถสังเกตองค์ประกอบของทักษะการรู้หนังสือ และรวมเข้าด้วยกันเป็นองค์รวม

3. ครูเป็นผู้จัดการ

ครูจะเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือและทำงานร่วมกัน ครูก็เป็นผู้ร่วมเรียนรู้ และเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นเช่นกัน นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อการเรียนรู้ของเด็ก

4. ครูเป็นผู้ประเมิน

ครูเป็นผู้ประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นผู้เก็บรวบรวมหลักฐานงานที่แสดงการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งครูจะต้องทราบว่าเด็กอยู่ในระดับใด ประสบการณ์เดิมและสิ่งที่เขาารู้แล้ว และเด็กจะก้าวหน้าไประดับใด ครูจะช่วยให้เด็กพัฒนาไปได้อย่างไร สิ่งสำคัญของการประเมิน คือ เพื่อส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสม

บทบาทเด็ก

ในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติ เด็กจะมีบทบาท ดังนี้

1. เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านและการเขียน ด้วยการอ่านและการเขียนอย่างมีความหมายจริง ๆ
2. เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ตั้งแต่การสร้างหัวข้อที่จะเรียนร่วมกัน การตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการและใช้ในชีวิตจริงของเด็ก และการประเมินผลงานของตนเอง
3. เด็กเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครู ซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือมากขึ้น

การส่งเสริมพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสามารถทางการเขียนของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องส่งเสริมเพราะเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งส่วนใหญ่จะเริ่มต้นที่การวาดภาพ ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาด้วยการใช้ความคิด โดยการขีดเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นประจำก็สามารถพัฒนาเป็นการเขียนตัวอักษรได้

เกลีบ (Gelb, n.d. cited in Ratana Siripanich, 1973, p. 25) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเรียนของเด็กเริ่มเขียนไว้ว่า การเขียนตามความรู้สึกของเด็กเป็นงานยากและซับซ้อนกว่าการอ่านมาก เพราะการอ่านนั้นเด็กใช้เพียงแต่สังเกต ความแตกต่าง ของตัวอักษรกับทำความเข้าใจความหมายตัวอักษร และใช้ความสัมพันธ์ระหว่างสายตาทั้งสองเท่านั้น แต่การเขียนเด็กจะต้องเพิ่มการประสานสัมพันธ์ระหว่างสมอง สายตาและการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมือด้วย

มอร์โรว์ (Morrow, 1993, p. 245) กล่าวว่า แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนให้เด็กปฐมวัยสามารถทำได้ดังนี้

1. ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้มีอุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับเด็กได้ฝึกเขียน
2. ควรจัดกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กได้เข้าร่วมเพราะเด็กจะทำผลงานจากประสบการณ์ที่เขาพอใจ
3. เด็กจะสังเกตการเขียนของผู้ใหญ่เสมอ ทั้งขณะทำงาน และในเวลาว่างเพราะฉะนั้นผู้ใหญ่ควรทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
4. เด็กต้องการโอกาสและวัสดุอุปกรณ์ที่จะเขียนด้วยตนเอง
5. บางครั้งเด็กต้องการความช่วยเหลือในการตัดสินใจที่จะเขียนอย่างไรให้เด็กเขียนคนเดียว
6. เด็กจะให้ความหมายสิ่งที่เขาเขียน เช่น ตัวหนังสือ คำ เป็นต้น
7. ในการเขียนของเด็กโดยมากจะมีความหมายในการสื่อสารดังนั้นต้องให้ความสนใจ
8. เด็กควรได้รับการสนับสนุนในระยะยาวทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม อาจจะโดยการให้เขียนบันทึก เขียนการ์ด เขียนบัตรอวยพรในโอกาสต่าง ๆ เขียนคำ เขียนสัญลักษณ์ เขียนประกาศ เขียนเรื่องราวและเขียนหนังสือ เป็นต้น
9. ควรอ่านเรื่องราวที่หลากหลายให้เด็กฟัง เพราะอาจเป็นการ จุดประกายความคิดของเด็ก
10. ควรหาโอกาสที่เหมาะสมในการสอนเด็กเขียน
11. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนคำจากต้นแบบ

พูนสุข บุญสวัสดิ์ (2532, หน้า 53-54) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมทางด้านการเขียนให้แก่เด็กเรียน เป็นการเตรียมความพร้อมทางพัฒนาการต่าง ๆ ก่อนเขียน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย เป็นการเตรียมความพร้อมในการรับรู้ทางตาสามารถสังเกต และจำแนกสิ่งที่เห็น การเคลื่อนไหวสายตาจับภาพจากซ้ายไปขวา
 - 1.1 เตรียมความพร้อมของกล้ามเนื้อแขน มือ นิ้วมือ ให้มีนิ้วที่แข็งแรงในการจับดินสอให้มั่นคง
 - เตรียมความพร้อมที่จะใช้ตาและมือให้สัมพันธ์กันอย่างดี สามารถจับดินสอลากไปตามทิศทาง และเป็นรูปร่างที่ตามองเห็นได้
 - 1.2 การเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา
 - เตรียมความพร้อมในการจำ คือ ให้สามารถจำภาพของตัวอักษร และการจำลีลาการเขียนอักษรแต่ละตัว

- เตรียมความพร้อมในการคิดและการเข้าใจ

1.3 เตรียมความพร้อมด้านอารมณ์และจิตใจ คือ ให้มีสุขภาพจิตดี อารมณ์ดี มีความสุข และมีคุณธรรม

1.4 การเตรียมความพร้อมด้านสังคม คือ รู้จักพูดคุย เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น
นิตยา ประพศุทธิกิจ (2539, หน้า 174-175) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมการเขียนดังต่อไปนี้

1. การฝึกใช้กล้ามเนื้อเล็ก (Small muscles) ได้แก่ การเล่นเกมบนแผ่นบอร์ดการตัดต่อภาพ การร้อยลูกปัด การผูกเชือก การรูดเชิษ การวาดและระบายสี

2. การฝึกเคลื่อนไหวโดยใช้ส่วนของร่างกาย จะช่วยให้เด็กสังเกต ได้รู้สึกและเข้าใจคำว่า “สูง” “ต่ำ” และทิศทาง รู้จักรูปร่างและเส้น (เส้นตรง) การหมุนแขน (วงกลม) การยกขาขึ้นตรงหรือครุอาจให้เด็กเลียนแบบท่าทางตามรูปที่ครูชูให้ดู ซึ่งบัตรควรมีขนาดใหญ่พอสมควรและมีท่าทาง

3. การฝึกความเข้าใจเรื่อง “ซ้าย-ขวา” โดยครูบอกให้เด็กใช้วัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเคลื่อนไหว การผูกริบบิ้นหรือลูกกระดิ่งที่ข้อเท้าหรือมือของเด็ก

4. การเล่นเกมที่อาศัยการใช้นิ้วมือ เช่น การต่อบล็อกพลาสติกขนาดเล็ก และขนาดกลาง การใช้แผ่นกระดานแม่เหล็ก

5. การเล่นเกม เช่น เกมปฏิบัติตามคำสั่ง การเล่นเกมที่ต้องอาศัยนิ้วมือ

6. การฝึกเรียงตัวพยัญชนะ ครูแจกซองให้เด็กแต่ละคนเพื่อสะสมตัวอักษรตามชื่อของตนเอง หรือแจกตัวเลขให้เรียงก็ได้ ถ้าโรงเรียนมีกระดานและตัวอักษรแม่เหล็กก็สามารถใช้ตัวอักษรหรือตัวเลขเรียงบนกระดานนี้ได้ นอกจากนี้ครูอาจใช้ตัวอักษรที่ทำด้วยไม้พลาสติกหรือกระดาษแข็ง เพื่อให้เด็กลากเส้นตามแบบ

7. การเรียกชื่อสิ่งของ ครูจัดสิ่งของให้เรียงจากซ้ายไปขวา หรือจากบนลงล่างและเรียกให้เด็กชี้พร้อมทั้งบอกชื่อสิ่งของนั้นตามลำดับที่วาง

8. การวาดภาพ

8.1 ควรให้เด็กวาดภาพให้เสร็จ อย่างน้อยสักส่วนหนึ่งก็ยั้งดี

8.2 ให้เด็กลากเส้นตามรอยประ

8.3 ให้เด็กเขียนในอากาศ หรือใช้นิ้วจุ่มน้ำแล้วเขียนบนพื้นซีเมนต์

8.4 ให้ลากเส้นต่อภาพให้สมบูรณ์

8.5 การโยงเส้นจับคู่ เช่น ระหว่างแม่ลูก (ของสัตว์ชนิดต่าง ๆ) รองเท้าแบบต่าง ๆ

9. การติดป้ายชื่อ นอกจากเด็กมีป้ายชื่อติดแล้ว ครูควรจัดทำป้ายชื่อนักเรียนเพื่อให้นักเรียนหยิบไปแขวนบนแผ่นกระดาษ ซึ่งครูเขียนชื่อศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ เอาไว้ เด็กจะต้องตัดสินใจก่อนว่าจะเลือกเล่นศูนย์ใดแล้วจึงนำป้ายชื่อตนไปแขวนหรือถ้ามีป้าย “อาสาสมัครวันนี้” ก็ให้เด็กนำไปแขวนด้วย

10. ศิลปะ เช่น ให้เด็กละเลงสี แล้วใช้นิ้วเขียน (Finger painting) ลงบนสีเรียบ ๆ นั้น หรือเขียนบนทราย การปะเศษกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ เป็นตัวอักษร การขยำกระดาษ การสานกระดาษ หรือไหมพรมเส้นโต ๆ ก็ได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนมาใช้ในการจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงการบูรณาการทักษะการเขียนและทักษะการอ่านเข้าด้วยกัน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงในสิ่งแวดล้อมที่มีความหมาย โดยครูจัดกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ได้มีโอกาสสำรวจ ค้นคว้า ทดลองเพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติของการเป็นผู้ส่งสาร และรับสารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้แรงเสริมทางบวก พุดคุยซักถามถึงสิ่งที่เด็กเขียน ตอบคำถามเมื่อเด็กสงสัยและซักชวนให้เด็กเขียนเกี่ยวกับสิ่งนั้น ให้เด็กได้พัฒนาทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน

กิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

ความหมายและความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

เนื่อน้อง สันบุญ (2541, หน้า 35) การเล่านิทานหมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กเข้าใจด้วยการเล่าโดยใช้น้ำเสียง ท่าทาง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการประกอบการเล่าและยังครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542, หน้า 59-62) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นวิธีการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กสนใจในการเรียนรู้ สามารถจดจำ กล่าวแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา นอกนั้นยังช่วยตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความสัมฤทธิ์ผล ความต้องการเป็นที่ยอมรับ เนื้อหาของนิทานที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการดังกล่าวจะช่วยให้เด็กสมความปรารถนาและมีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ นิทานมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อเด็ก ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพในการชักจูงผู้เรียนให้คล้อยตามเป็นตัวกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน เป็นตัวกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงออกอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน

2. เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวใจให้เด็กเปิดใจที่จะยอมรับพฤติกรรมด้านต่าง ๆ และตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กด้วย

3. เป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก

ภารดี ศรีประยูร (2542, หน้า 30) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้ความบันเทิงกับเด็ก ๆ ทำให้ผ่อนคลายอารมณ์ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็กร่าเริงแจ่มใสสมวัย

2. นิทานใช้นำเข้าสู่บทเรียน

3. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี หรือผิดบางประการของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ความกลัว และสอนจริยธรรมแก่เด็ก

4. นิทานจะทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดพิจารณาแก้ปัญหาได้

5. ใช้นิทานเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษาและกระบวนการคิด

6. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจอิริยาบถของตนเอง

7. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน

8. ใช้นิทานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการปกครองเด็ก พัชรี คุ่มชาติ (2553, หน้า 18) การเล่านิทาน หมายถึง การเล่าเรื่องหรือถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กเข้าใจ ด้วยน้ำเสียง ท่าทาง สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ทำให้การเล่านิทานนั้นน่าสนใจ สนุกสนานยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การเล่านิทานเป็นศิลปะเพื่อความบันเทิงที่ถูกต้องที่สุด เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาอารมณ์ สังคมของเด็ก ช่วยฝึกทักษะทางภาษาคือ การฝึกการฟัง พูด อ่าน เขียนส่งเสริมการอ่าน สร้างความเพลิดเพลิน ความสุขสดชื่นให้แก่เด็ก ช่วยให้เด็กได้รู้จักแง่มุม เล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทาน ช่วยสอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ นอกจากนี้ การเล่านิทานยังเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่แสดงออกถึงความรักและความเอาใจใส่ของผู้ใหญ่ ที่มีต่อเด็ก

จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2547, หน้า 226) การเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นความคิด เป็นความรู้ เด็กปฐมวัยไม่ต้องการเรื่องตลกขบขัน แต่เด็กต้องการความน่าสนใจของเรื่อง นิทานที่จูงใจ เด็กปฐมวัยไม่ใช่นิทานที่น่ากลัว นิทานหวาดเสียว หรือนิทานผี แต่นิทานที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก คือ นิทานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจของเด็ก เช่น สิ่งแวดล้อม สัตว์ ต้นไม้ และปรากฏการณ์รอบตัว จุดประสงค์ของการเล่านิทานมี 3 ประการ คือ

1. ต้องการให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด การเล่านิทานจึงไม่ควรให้ครูเป็นผู้เล่าคนเดียว ควรให้เด็กเป็นผู้เล่านิทานเองหรือเล่าร่วมกับครู การให้เด็กเล่านิทานเองช่วยให้เด็กได้

แสดงออกถึงความรู้สึก ได้ขยายความคิดของตนให้กระจ่างและพัฒนาทางภาษา การเริ่มต้นให้เด็กเล่านิทานอาจเป็นคำถามนำ ให้ภาพหรือเริ่มต้นเรื่องให้ก็ได้ (Hendrick, 1991, pp. 295-296 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547) แต่ถ้าเป็นนิทานที่ครูเล่าเองควรมีการถามตอบโต้ให้เด็กคิดระหว่างการเล่านิทานด้วย

2. สร้างความรักการอ่านและหนังสือให้กับเด็ก เวลาเล่านิทานเป็นเวลาสร้าง สนใจในการอ่านและหนังสือให้กับเด็กมาก ครูควรเตรียมให้พร้อมโดยการอ่านนิทานเล่มที่เล่าให้เข้าใจ จำได้ เวลาอ่านให้เปิดหน้าหนังสือเสมอตาเด็ก ตาครูจับที่เด็กคอยสังเกตเวลาเล่านิทาน ควรจัดเป็นกลุ่มเล็ก 4-5 คน ถ้าทำไม่ได้ก็ให้เด็กนั่งเป็นวงเห็นหน้าครูชัดเจน และครูเห็นเด็กทุกคน (Gilley & Gilley, 1980, pp. 258-259 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547) ถ้าเด็กรู้สึกเพลิดเพลินกับนิทานจากหนังสือที่ครูเล่า เด็กจะชอบและสนใจที่จะหาอ่านด้วยตนเอง สิ่งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนิสัยการอ่านและความรักหนังสือที่ดี

3. สร้างการเรียนรู้อย่างมีจุดประสงค์ ดังกล่าวแล้วว่าเนื้อหา นิทานและเรื่องราวต่าง ๆ ของนิทาน ครูสามารถบูรณาการข้อความรู้ลงไป ในนิทานเพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ เช่น การสร้างวินัยเด็กด้วยนิทาน การสอนคณิตศาสตร์ด้วยนิทาน

สรุปได้ว่าจุดประสงค์ของการเล่านิทานเพื่อต้องการให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด สร้างความรักการอ่านและหนังสือให้กับเด็ก และสร้างการเรียนรู้อย่างมีจุดประสงค์ สามารถบูรณาการทั้งข้อความรู้เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรม-จริยธรรม ที่ต้องการปลูกฝังให้ซึมซาบเข้าไปในจิตใจของเด็กได้โดยไม่รู้ตัว

การเลือกนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

หลักการเลือกหนังสือนิทานให้เหมาะสมกับเด็กมีผู้ให้ข้อคิดไว้หลายท่าน ดังนี้

สมใจ บุญอูร์พิภโย (2539, หน้า 7-8) กล่าวว่า การเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟังนั้น ควรคำนึงถึงอายุและความสนใจของผู้ฟัง เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 4-6 ปี จะสนใจตนเองน้อยลง เริ่มสนใจภายนอกมากขึ้น มีอารมณ์รักสนุก ชอบฟังนิทานประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องที่มีสัตว์พูดได้ นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยฟังนั้นมีหลายประเภท เช่น นิทานที่เล่นคำ เล่นเสียง จังหวะ คำ นิทานที่มีคำคล้องจอง มีคำซ้ำ ๆ กันที่น่าฟัง นิทานที่กระตุ้นจินตนาการ และตอบสนองให้เด็กได้แสดงท่าทางนิทานที่รับรู้และเข้าใจความรู้สึกของเด็ก และให้ความเห็นอกเห็นใจ หนังสือที่นำมาเล่านั้นควรมีภาพประกอบชัดเจน สีสดใสสวยงามและเสนอภาพที่สะท้อนความคิดเด็ก ในทางที่ดีงาม ระยะเวลาในการเล่าในระยะแรกควรใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

เกริก ยूनพันธ์ (2539, หน้า 57-59) ได้กล่าวถึงการเลือกนิทานที่จะเล่าให้เด็กปฐมวัยฟังนั้น ผู้เล่านิทานจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจประสบการณ์และความสามารถที่จะแยกแยะ

เลือกนิทานให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เด็กวัยระหว่าง 4-6 ปี จะให้ความสนใจกับตัวเองน้อยลงหันมาสนใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวมากขึ้น แต่ความสนใจของเด็กวัยนี้ยังเป็นระยะสั้นเท่านั้น คำกลอนที่มีความคล้องจอง เช่น เพลงกล่อมเด็ก คำทายที่ประลองปัญญา นิทานที่เป็นคำประพันธ์สัมผัสคล้องจองเด็ก ๆ จะชอบมาก เช่น หนุมานกับหนุมาน หนุมานกับหนุมาน หนุมานมีตุ๊กตาหมา หนุมานมีตุ๊กตาหมี เป็นต้น นอกจากนี้เด็กวัยนี้ยังชอบนิทานที่มีตัวเดินเรื่องหรือตัวเอกเป็นสัตว์พูดได้ เช่น หมาป่าพูดได้คุยกับหนูน้อยหวมกแดง เป็นต้น นิทานที่เหมาะสมและควรเล่าให้เด็กฟังนั้นควรเป็นนิทานที่เปี่ยมด้วยคุณค่าทางเนื้อหา ได้อรรถรส รูปแบบการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณภาพ ยกระดับสติปัญญาและจิตใจในทางที่ดี นิทานที่เล่าให้เด็กฟัง นอกจากปัจจัยข้างต้นแล้วผู้เล่ามีส่วนอย่างมากในการนำเสนอให้นิทานเรื่องนั้นมีความสนุกสนานเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีแง่มุม มีชั้นเชิง และเห็นรายละเอียดที่จะเล่าให้เด็กฟัง ไม่ว่าจะเป็นการเล่านิทานปากเปล่า นิทานวาดไปเล่าไป และลีลาการเล่านิทานจะต้องส่งผลให้ผู้ฟังหรือเด็ก ๆ เห็นภาพพจน์และเกิดความสนุกสนานประทับใจ

สัณห์พัฒน์ อรุณธาริ (2542, หน้า 23) เรื่องและนิทานต่อไปนี้ไม่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟัง

1. เป็นเรื่องที่หวาดเสียว น่ากลัวอย่างไม่มีเหตุผล เช่น เรื่องเกี่ยวกับภูติผีปีศาจ
2. เรื่องเกี่ยวกับการรักใคร่ การหนีตามกันของหนุ่มสาว
3. เรื่องเกี่ยวกับการพลัดพรากจากพ่อแม่ และการถูกทอดทิ้ง
4. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความโหดร้ายทารุณ มีการลงโทษอย่างรุนแรงเกินไป ควรมีการให้อภัยซึ่งกันและกัน

อกภัยซึ่งกันและกัน

5. เรื่องที่ผู้เล่าไม่ถนัดที่จะเล่าจะทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีได้

6. เรื่องที่สอดแทรกศีลธรรมมากเกินไปบอຍเกินไปจนเด็กเบื่อ ดังนั้นการเลือกนิทาน

ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยนั้นการเลือกควรคำนึงถึงวัยของเด็กเป็นสำคัญ ตลอดจนเนื้อเรื่องและลักษณะของหนังสือนิทานจะทำให้ได้นิทานที่เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจและพัฒนาการตามวัยของเด็กได้เป็นอย่างดี ส่วนนิทานที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กไม่สมควรนำมาเล่าให้เด็กฟังเป็นอย่างยิ่ง

สรุปได้ว่า การเลือกเรื่องผู้เล่านิทานจะต้องเป็นผู้ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการพิจารณาเรื่องให้เหมาะสมกับเด็ก และนำเรื่องที่เลือกสรรแล้วมาปรุงแต่งด้วยเทคนิค กระบวนการ และสร้างสรรค์ให้เรื่องนิทานที่เลือกนั้นมีเสน่ห์น่าสนใจ ไร้ความสนใจและเหมาะสมสำหรับเด็กตามแต่ละโอกาส

รูปแบบและวิธีการอ่านนิทานร่วมกัน

สมใจ บุญอูร์พิภิญโญ (2539, หน้า 9-10) กล่าวถึงรูปแบบของการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า ผู้เล่าจะใช้คำพูดถ่ายทอดเรื่องราวด้วยเสียงธรรมชาติของตนเอง ผู้เล่าบางคนมีความสามารถพิเศษในการทำเสียงเลียนเสียงต่าง ๆ ช่วยให้นิทานน่าสนใจมากขึ้น
2. การเล่านิทานประกอบภาพวาด ในสมัยโบราณมีการเล่านิทานประกอบภาพวาด ลงบนพื้นดิน พื้นทราย ฝาผนังของถ้ำ แผ่นหนัง ต่อมาเริ่มวาดลงกระดาษและผ้า
3. การเล่านิทานประกอบภาพ ผู้เล่าจะเตรียมหนังสือนิทานที่มีภาพประกอบสวย ๆ ให้ผู้ฟังได้ชมในขณะที่ฟังนิทาน หนังสือบางเล่มอาจมีเฉพาะภาพแต่ไม่มีตัวอักษร ผู้เล่าต้องเตรียมเนื้อเรื่องให้สัมพันธ์กับภาพ
4. การเล่านิทานประกอบเส้นเชือก ผู้เล่าจะเตรียมเชือกนำปลายทั้ง 2 ข้างมาผูกติดกัน ใช้นิ้วมือทั้ง 10 นิ้ว ทำเป็นเส้นเชือกรูปร่างต่าง ๆ หรืออาจใช้เส้นเชือกวางเป็นรูปร่างต่าง ๆ บนกระดาษหรือแผ่นโปร่งใส
5. การเล่านิทานประกอบหุ่นประดิษฐ์ ผู้เล่าจะเตรียมหุ่นให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ขณะเล่านิทานจะนำหุ่นออกมาแสดงประกอบ หุ่นที่ใช้มีลักษณะเช่น หุ่นมือ หุ่นตุ๊กกระดาษ หุ่นกระบอก หุ่นหนังตะลุง หุ่นผ้า หุ่นฟองน้ำ หุ่นถุงเท้า เป็นต้น
6. การเล่านิทานประกอบหุ่นปะ ผู้เล่าเตรียมกระดาษ ผ้าล้าลี กระดาษแม่เหล็ก หรือเวทีจำลอง และเตรียมตัวละครที่ทำจากกระดาษด้านหลังติดกระดาษทราย สำหรับติดบนกระดาษ ผ้าล้าลีจะทำให้เห็นทิวทัศน์สนุกสนานยิ่งขึ้น
7. การเล่านิทานประกอบการพับผ้าเช็ดหน้าหรือการพับกระดาษ ผู้เล่าต้องเตรียมกระดาษเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขณะเล่านิทานครูจะสาธิตการพับผ้าหรือกระดาษเป็นรูปสัตว์ รูปดอกไม้ สิ่งของต่าง ๆ เด็กจะสนุกสนานและฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อมือและสายตาไปด้วย
8. การเล่านิทานประกอบการร้องเพลง ผู้เล่าอาจนำนิทานมาเขียนใหม่เป็นบทเพลงและใส่ทำนองกระตุ้นให้เด็กเกิดสนใจในเพลง คนไทยสมัยก่อนมักนำเนื้อหาของนิทานมาขับร้อง ทำให้เกิดความไพเราะในการใช้ภาษา เช่น ตำนานดาวลูกไก่

เกริก ยूनพันธ์ (2539, หน้า 36-55) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเล่านิทาน ดังนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าเรื่องจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมตั้งแต่การเลือกเรื่องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟัง นิทานปากเปล่าเป็นนิทานที่ดึงดูด และสร้างความสนใจของผู้ฟังด้วย น้ำเสียง แววดา สีตาและท่าทางประกอบการเล่าของผู้เล่าที่สง่างามและพอเหมาะพอดี
2. นิทานวาดไปเล่าไป เป็นการเล่านิทานที่ผู้เล่าต้องมีประสบการณ์การเล่านิทานแบบปากเปล่าอยู่มากพอสมควร แต่จะต้องเพิ่มการวาดรูปในขณะที่เล่าเรื่องราว รูปที่วาดขณะเล่าเรื่องนี้

ภาพที่วาดออกมาอาจสอดคล้องกับเรื่องที่เล่า หรือบางครั้งเมื่อเล่าจบ รูปที่วาดจะไม่สอดคล้องกับเรื่องที่เล่าเลยก็ได้ ก็จะได้ภาพใหม่เกิดขึ้น

3. นิทานที่เล่าโดยใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบขณะเล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าจะต้องใช้สื่อที่จัดเตรียมหรือหามาเพื่อใช้ประกอบการเล่า เช่น การเล่าโดยใช้หนังสือ นิทานหุ่นนิ้ว นิทานเชิด นิทานเชือก เป็นต้น ขณะเล่าอาจมีดนตรีประกอบหรือเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเพื่อประกอบการเล่าให้สนุกสนานยิ่งขึ้น

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2547, หน้า 227-228) ได้กล่าวถึงวิธีการเล่านิทานดังต่อไปนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า เป็นการเล่านิทานที่อาศัยเพียงคำพูดและน้ำเสียงของผู้เล่า ไม่มีการใช้สื่อประกอบการเล่า นอกจากน้ำเสียงและจังหวะการพูดที่สูงต่ำเร้าใจ ผู้ฟังตามเนื้อเรื่องที่นำเสนอ การเล่านิทานวิธีนี้ต้องใช้ศิลปะการพูดและการเล่าที่จูงใจมาก ส่วนใหญ่มักใช้เป็นการเล่านิทานก่อนนอน เด็กจะฟังแต่น้ำเสียงและเรื่องราวซึ่งเป็นลักษณะของการฟังแบบรับที่จูงใจให้หลับเป็นหลัก การเล่าตามรูปแบบนี้อาจใช้กับการเล่าที่ต้องการจูงใจให้เด็กทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้ เช่น การเล่านิทานขณะที่ให้เด็กฝึกคิดเลข หรือทำสิ่งที่เด็กเบื่อหน่ายเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินไปทำไป เป็นต้น การเล่านิทานปากเปล่านั้นอาจให้เด็กเล่าเอง ผู้ใหญ่เล่าบ้าง หรือช่วยกันเล่า การเล่านิทานปากเปล่าไม่ควรเล่านิทานนานเกิน 15 นาที เด็กจะไม่สนุกนักถ้าต้องนั่งฟังนาน ๆ นอนฟังจะดีกว่าเพราะถ้าเบื่อก็สามารถหลับได้เลย

2. การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานแบบนี้เป็นการเล่าที่มีชีวิตชีวามากกว่าการเล่าปากเปล่า เพราะเด็กสามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้นตามท่าทางของผู้เล่า และสนุกมากขึ้นเพราะเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่เล่าท่าทางที่ใช้ประกอบการเล่า นิทานอาจเป็นท่าทางของผู้เล่า ท่าทางแสดงร่วมของเด็กได้แก่ การทำหน้าตา การแสดงท่าทางกายหรือการเล่นนิ้วมือประกอบการเล่า

3. การเล่านิทานประกอบภาพ ภาพที่ใช้ประกอบการเล่านิทานมีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพฉาย การมีภาพสวย ๆ มาประกอบการเล่านิทานจะจูงใจเด็กและสร้างสรรค์จินตนาการอันบรรเจิดให้กับเด็กมาก โดยเฉพาะภาพการ์ตูนที่เคลื่อนไหวไปแต่ละลำดับภาพจะจูงใจ ทำให้เด็กติดตามเรื่องราวด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกมากขึ้นถ้าในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพนั้นผู้เล่ากระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น และร่วมสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า

4. การเล่านิทานประกอบเสียง ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี แอบบันทิกเสียงต่าง ๆ สามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นเร้าให้เกิดความตื่นเต้น อยากรู้อยากติดตาม การนำเสียงมาประกอบการเล่านิทานจะมีลักษณะเช่นเดียวกับละครวิทยุ

ที่ใช้เสียงประกอบเพื่อให้เกิดการฟังที่มีจินตนาการและอารมณ์ นอกจากเสียงเพลง เสียงดนตรี ในการเล่านิทานเราอาจใช้เสียงเด็กมาประกอบการเล่าได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟวิ่งผู้เล่า อาจชักชวนให้เด็กที่ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่ง ฉีกฉีก ปรู๊น ๆ ประกอบการเล่า ซึ่งจะช่วยให้บรรยากาศ การฟังนิทานสนุกไปอีกแบบหนึ่ง

5. การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่ หรือผู้เล่าจัดทำขึ้น เช่น หน้ากาก ตัวแสดงในนิทาน หุ่นมือ หุ่นชัก หุ่นเชิด ตุ๊กตา เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อประกอบการเล่านิทาน ที่สำคัญ อุปกรณ์สามารถทำให้เด็กสนุกและตื่นตาไปกับนิทานที่เล่าได้เป็นอย่างดี สร้างความสนใจ ในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ

6. การเล่านิทานประกอบการวาดภาพ บางครั้งนิทานไม่จำเป็นต้องอาศัยภาพนึ่ง การสร้างบรรยากาศที่น่าสนใจให้กับเด็กเพื่อให้เด็กติดตามและคิดคือการเล่านิทานประกอบ ภาพวาด ผู้เล่าต้องสามารถวาดภาพได้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องสวยแต่ต้องสื่อได้เข้าใจ มีจินตนาการเล่า จะเป็นการเล่าไปวาดไป สนทนาไป เด็กจะสนุกมาก และจินตนาการตามมือของผู้เล่า เช่น นกตัวหนึ่ง ผู้เล่าวาดภาพนกเกาะอยู่บนต้นไม้ ผู้เล่าวาดภาพต้นไม้ขณะวาดก็สนทนากับเด็ก ว่าจะวาดต้นไม้ อะไร ทำไมต้องวาดต้นไม้ นั้นเพราะอะไร ข้อมูลสนทนาที่ให้นี้คือองค์ความรู้ที่เด็ก จะได้รับไปพร้อมกันด้วย

7. การเล่านิทานไม่จบเรื่อง เป็นการเล่าที่เจตนาให้เด็กคิดแล้วผู้เรื่องต่อ โยงมาเล่า ต่อจากครู ซึ่งนอกจากพัฒนาภาษายังพัฒนาความคิดให้กับเด็กเช่นกันกับการเล่าต่อเรื่องราว อาจเล่าต่อจากครู ครูเล่าต่อจากเด็กหรือเพื่อน ๆ เล่าต่อกัน

ครุรักษ์ ภิรมชภักษ์ (2543, หน้า 45-46) กล่าวว่าในการเล่านิทาน สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟัง จุดเริ่มต้นอยู่ที่การเตรียมให้พร้อมข้อมูลที่ดีของผู้เล่า ผู้ที่เล่า จะต้องหาจุดสำคัญของเรื่องให้พบ และสรุปจบให้จับใจ ดังนี้

ประโยคแรกที่จะใช้ในการเริ่มเรื่อง ควรคัดสรรถ้อยคำที่ฟังดูแล้วน่าตื่นเต้น จูงใจ ให้ติดตามเรื่องต่อไป คอยสังเกตว่าผู้ฟังยังจับจ้องให้ความสนใจกับบทบาทตัวละครเล่า และ เรื่องราวที่เล่าอยู่หรือไม่ ถ้ารู้สึกว่าการกำลังสูญเสียความสนใจ ควรเปลี่ยนบรรยากาศด้วยการหยุดพัก ถามปัญหาอะไรเอ่ย ปัญหาเขาวัวหรือปัญหาสนุก ๆ

การจบเรื่องประโยคสุดท้าย ที่จะปิดเรื่องมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประโยคแรก ที่เริ่มใช้เริ่มเรื่อง ผู้เล่าต้องคิดและเตรียมไว้ว่า จะปิดเรื่องด้วยประโยคใด จึงจะเป็นการสรุปจบ ที่จับใจผู้ฟัง โดยทั่วไปมักปิดการเล่านิทานด้วยถ้อยคำที่กินใจ ให้ข้อคิด หรือทิ้งท้ายไว้ให้คิด

กิจกรรมภายหลังการเล่านิทานเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย หลังจากทีเล่านิทานจบ ควรมี คำถามเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่า ให้นักเรียนตอบ ซึ่งอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวกับชื่อตัวละครที่สำคัญ เหตุการณ์ที่สำคัญและข้อคิดที่ได้ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 78-79) ได้เสนอวิธีการเล่านิทานที่ครูควรทราบ ดังนี้

1. เนื้อเรื่องต้องเหมาะสมกับวัยใช้เรื่องที่มีความคิดชนะความชั่วเสมอไป และผู้เล่าต้องจำเนื้อเรื่องได้ดีทุกตอน

2. เสียง ผู้เล่าจะต้องให้เด็กทั้งหมดได้ยินเสียงผู้เล่าอย่างชัดเจน ระดับเสียงและจังหวะพูดถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ใสความรู้สึกลงไปในน้ำเสียง ถ้าผู้เล่าสามารถทำเสียงสูงต่ำ ทำเป็นเสียงเด็ก เสียงคนแก่ หรือทำเสียงตามลักษณะของตัวละครได้ เด็กจะยิ่งสนใจมากยิ่งขึ้น

3. ท่าทาง ถ้ามีภาพประกอบผู้เล่าไม่ต้องใช้ท่าทางมาก แต่เน้นที่ภาพ หากไม่มีภาพประกอบก็ควรใช้ท่าทางประกอบบ้างตามโอกาส แต่อย่าใช้มากเกินไป ฟังระวังให้เป็นไปตามธรรมชาติ

4. จังหวะ จังหวะในการพูดเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้นิทานน่าสนใจ

5. อารมณ์ ในขณะที่เล่าควรเล่าให้เด็กเห็นถึงความรู้สึก และอารมณ์ของผู้เล่า เช่น อารมณ์รื่นเริง ความรู้สึกตื่นเต้น หรืออารมณ์เศร้า ฯลฯ

6. ข้อตกลงก่อนฟังนิทานควรมีข้อตกลงกันว่าผู้ฟังจะต้องไม่พูดแซง ในขณะที่ฟังนิทาน

7. เวลาในการเล่า เด็กอายุ 4-5 ขวบ หรือ 5-6 ขวบ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

สรุปได้ว่า รูปแบบการเล่านิทานนั้นมีมากมาย เช่น การเล่านิทานปากเปล่า การเล่านิทานประกอบท่าทาง นิทานวาดไปเล่าไป การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ การเล่านิทานประกอบภาพ ฯลฯ การเล่านิทานให้มีคุณภาพนั้น ผู้เล่านิทานจะต้องเลือกลักษณะการเล่านิทานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกของผู้เล่าเองด้วย การเล่านิทานให้ดีนั้น ผู้เล่าจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องที่จะใช้เล่าให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง สื่อ และรูปแบบเทคนิคเฉพาะของผู้เล่า สถานที่ และเวลา นอกจากนี้ยังต้องมีการติดตามผลการเล่านิทาน สังเกตความพึงพอใจของผู้ฟังว่าสนใจมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการเล่านิทานในครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ในการอ่านนิทานร่วมกันคือ ต้องการให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เป็นผู้เล่านิทานด้วย ซึ่งทำให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ส่งเสริมให้รักการอ่านหนังสือ ให้เด็กชอบและสนใจที่จะอ่านหนังสือด้วยตนเอง โดยเลือกใช้รูปแบบการเล่านิทานประกอบภาพ ซึ่งใช้เป็นแผ่นภาพนิทานที่มีขนาดใหญ่ สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจของเด็กได้มากขึ้น

การประเมินในระดับปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม

ปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก (กรมวิชาการ, 2547 ก, หน้า 74) ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกลงมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูล

หลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย จะต้องผ่านขั้นตอน (กรมวิชาการ, 2547 ก, หน้า 74-75) ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จึงจะทำให้สามารถประเมินพัฒนาการ ได้อย่างถูกต้องและตรงกับความเป็นจริง
2. วางแผนเลือกลงมือใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เช่น แบบบันทึกพฤติกรรมเหมาะที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก การบันทึกรายวันเหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน
3. ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ หลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมืออย่างละเอียด แล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป
4. ประเมินและสรุป การประเมินและสรุปนั้นต้องดูจากผลการประเมินหลาย ๆ ครั้ง มิใช่เพียงครั้งเดียว เพราะอาจทำให้เกิดการผิดพลาดได้ ผลการประเมินดูได้จากผลปรากฏในเครื่องมือประเมินและบันทึกพัฒนาการ
5. รายงานผล เมื่อได้ผลการประเมินและสรุปพัฒนาการแล้ว ผู้สอนจะต้องรายงานผล เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบว่ากิจกรรมหรือประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้เด็กนั้น ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละคนอย่างไร ข้อมูลควรจะมีคามหมายเกิดประโยชน์แก่เด็กเป็นสำคัญ
6. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน การติดต่อกับผู้ปกครองควรเป็นการสื่อสาร 2 ทาง คือ จากสถานศึกษาไปสู่บ้านและจากบ้านมายังสถานศึกษา กระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพราะผู้ปกครองจะให้ข้อมูลที่ต้องการ

เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก

ในการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยแต่ละครั้ง ควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย มีด้วยกันหลายวิธี (กรมวิชาการ, 2547 ก, หน้า 76-81) ดังต่อไปนี้

1. การสังเกตและการบันทึก การสังเกตมีอยู่ 2 แบบ คือ การสังเกตอย่างมีระบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือ การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและผู้สอนจดบันทึกไว้ การสังเกตเป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าบันทึกอะไร การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่าย ๆ คือ

1.1 แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่างโดยบรรยายพฤติกรรมเด็ก ผู้บันทึกต้องบันทึกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปีที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง

1.2 การบันทึกรายวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการศึกษา ข้อดีของการบันทึกรายวันคือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็กจะช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลมากขึ้นสำหรับวินิจฉัยเด็กว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

1.3 แบบสำรวจรายการ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียด เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย

2. การสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการด้านการใช้ภาษาของเด็ก และบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกประจำวัน

3. การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

4. การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล โดยจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ รวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแสดง การเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวมเครื่องมืออื่น ๆ เช่น แบบสอบถาม ผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ในแฟ้มผลงาน เพื่อผู้สอน จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็น การประเมินผล ถ้างานแต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากผู้สอนและไม่มีการนำ ผลงานมาปรับปรุงพัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของผู้สอน ดังนั้นจึงเป็นแต่การเก็บสะสม ผลงานเท่านั้น เช่น แฟ้มผลงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแค่แฟ้มผลงานเด็กถ้าไม่มีการประเมิน แฟ้มผลงานนี้จะเป็นเครื่องมือการประเมินต่อเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้บ่งบอกความก้าวหน้า ความต้องการของเด็ก และเป็น การเก็บสะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยผู้สอนและเด็ก

5. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่ว ๆ ไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางประเมิน การเจริญเติบโต สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บ อย่างมีระบบ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำวิธีการประเมิน ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา และการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก โดยบันทึกข้อมูลพื้นฐานของเด็ก บันทึก พฤติกรรมที่ปรากฏและสะท้อนพฤติกรรมในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ มาใช้ในการประเมินทักษะ ทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

มอร์โรว์ (Morrow, 1993) ได้ทำการวิจัยผลของการเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำโดยไม่มี การชี้แนะในระดับเด็กวัยอนุบาล อายุเฉลี่ย 5 ปี 7 เดือน ผู้วิจัยและผู้ช่วยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเล่านิทานเรื่องเดียวกันให้เด็ก ฟังในช่วงเวลาเล่านิทานปกติหลังเล่านิทานให้กลุ่มควบคุมวาดภาพจากเรื่องที่ฟัง และกลุ่มทดลอง เล่าเรื่องซ้ำให้ครูฟังเป็นรายบุคคลโดยไม่มีระดับ .05

อมอริจ (Amoriggi, 1981, pp. 1366A-1367A) ได้ศึกษาความสามารถในการเล่านิทาน ของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยจะเล่านิทานให้เด็กฟังแล้วให้เด็กเล่าเรื่องย้อนกลับและเล่าเรื่องราวต่อจาก

ผู้วิจัย ทำการทดลองครั้งละ 15-20 นาที เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่าเด็กสามารถเล่านิทาน ได้ถูกต้องโดยการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และเด็กสามารถนำเอานิทานที่ฟังไปประยุกต์ เล่าต่อ

วูดเวิร์ด, คาโรลีน และเจอโรม (Woodward, Carolyn & Jerome, 1977, p. 1) ได้ศึกษารูปแบบการเริ่มเขียนของเด็กระดับปฐมวัย พบว่า เด็กมีความพร้อมในการฟัง การอ่านออกเสียง และการผูกประโยค จะมีความสามารถในการเขียนสูงกว่าเด็กที่ไม่พร้อมด้านการฟัง การออกเสียง และการผูกประโยค

ชอมสกี (Chomsky, 1998 อ้างถึงใน พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์, 2539, หน้า 28) รายงานว่า เด็กหลายคนที่มาจากรอบครัวที่แวดล้อมไปด้วยหนังสือ มีพ่อแม่ที่รักการอ่านเป็นต้นแบบ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) และเด็กมีหนังสือที่น่าสนใจหลากหลายพร้อมที่จะให้เด็กเลือก เมื่อเด็กอยากเรียนรู้หรืออยากอ่าน

เรนส์ และเคนาดี้ (Raines & Canady, 1990, p. 224) พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ จะสามารถอ่านหนังสือออกได้เอง ซึ่งทำให้เกิดแนวคิดที่เด็กเรียนที่จะอ่านออกได้เองโดยธรรมชาติ เช่นเดียวกับเด็กทารกเรียนพูดโดยพ่อแม่มักจะไม่นั่งหรือตำหนิเมื่อผิด พูดไม่ชัด แต่จะค่อย ๆ สอนให้พูดชัดโดยทำแบบอย่าง แสดงความยินดีเมื่อพูดได้ และส่งเสริมให้เด็กกล้าพูดโดยการรับฟัง ตั้งใจฟัง จึงทำให้นักวิจัยภาษากลุ่มนี้เกิดแนวคิดว่าการเรียนการสอนภาษาทางด้านอ่านเขียนของเด็กก็ควรจะให้เป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่นเดียวกับการพูด

ซิมสัน (Simpson, 1988) ได้ทำการศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กวัยอนุบาล 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า การเล่าเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วยให้เกิดพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจน ละเอียดลออ ครอบคลุมความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ ซึ่งความสามารถนี้วัดได้เป็นจำนวนคำต่อประโยค (Length of a T-unit) ไม่ได้วัดที่ปริมาณคำซึ่งมิลเลอร์ (Miller, 1951 cited in Simpson, 1988) ถือว่าความสามารถนี้เป็นเครื่องมือที่สามารถวัดความซับซ้อนของรูปประโยคได้เป็นอย่างดี

เครส (Cress, 1989) ได้ศึกษาการตอบสนองของเด็กอนุบาลต่อการเขียนบันทึกทุกวัน กรณีที่ศึกษาเป็นเด็ก 5 คน ที่เขียนบันทึกกับเพื่อนในมุมการเขียนในห้อง ครูจะเขียนตอบงานของเด็กแต่ละคนทุกวัน ผลการวิจัยพบว่า การเขียนบันทึกส่งเสริมให้เด็กเข้าใจว่าการเขียนสามารถเป็นวิธีสื่อสารได้ เด็กสามารถที่จะสนทนาในเรื่องที่เขียนกับครู

งานวิจัยในประเทศ

นฤมล จิวแพ (2549, หน้า 41) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการเล่านิทานประกอบภาพ ที่มีต่อพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อต่อเด็ก ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับกิจกรรมการจัดประสบการณ์ การเล่านิทานประกอบภาพมีความเอื้อเฟื้อสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร (2553, หน้า 60) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย ที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการแสดงประกอบการเล่านิทาน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง ระดับความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงประกอบ การเล่านิทาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านการพูดคำศัพท์ การพูด ประโยค และการพูดเรื่องราว มีค่าสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จิรวรรณ นนทะชัย (2555, หน้า 73) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการพูด ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานประกอบภาพ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองระดับความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดง ประกอบการเล่านิทาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านการพูดคำศัพท์ การพูดประโยค และการพูดเรื่องราว มีค่าสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ณัฐวดี ศิลากรณ์ (2556, หน้า 58-59) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสามารถทางการพูดของเด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่น ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองระดับ ความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่นมีค่าสูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มยุรี กันทะลือ (2543, หน้า 60) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนว การสอนภาษาแบบธรรมชาติต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการ ด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พนิดา ชาตยาภา (2544, หน้า 55) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาการสื่อความหมายของเด็ก ปฐมวัยโดยการสร้างเรื่องราวในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า ผู้วิจัยมีการปรับบทบาทตนเองทุกสัปดาห์ เด็กมีพัฒนาการสื่อความหมายเพิ่มขึ้นทุกด้าน ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน

ประไพ แสงดา (2544, หน้า 57) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่อง ที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการเขียนของเด็ก ปฐมวัยในแต่ละช่วงระยะเวลาการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่อง มีการเปลี่ยนแปลง ขึ้นความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้น

รัญจวน ประโมจันย์ (2544, หน้า 65) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพ ที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการเสริมการเล่านิทานประกอบภาพในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นฤมล เกียบแหลม (2545, หน้า 54) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาล 1 อายุ 4-5 ปี จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ มีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนงค์ วรพันธ์ (2546, หน้า 55) ได้ศึกษาพัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็กรายบุคคล กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก และกิจกรรมการเล่านิทานแบบปกติ มีพัฒนาการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยต่าง ๆ สรุปว่า นิทานเป็นสิ่งที่เด็กชื่นชอบ ซึ่งส่งผลดีต่อการเรียนรู้ จึงมีการนำนิทานมาใช้เป็นสื่อในการส่งเสริมลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก เช่น พฤติกรรม ใฝ่สัมฤทธิ์ ความซื่อสัตย์ พฤติกรรมความช่วยเหลือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถทางภาษา กระบวนการคิด จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กที่เกิดจากการมีประสบการณ์ตรงทางภาษา การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมทางภาษาที่กระตุ้นความสนใจ เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาอย่างเหมาะสมกับอายุและประสบการณ์เดิมในบรรยากาศที่อิสระ และผ่อนคลาย โดยมีการยอมรับจะทำให้เด็กมีความสามารถทางภาษาสูงขึ้น ซึ่งการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นนวัตกรรมการสอนภาษาที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและหลักการจัดประสบการณ์ดังกล่าว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โรงเรียนวัดแหลมแค ตำบลหน้าประตู อำเภอบ้านทอง จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
2. แบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน
3. แบบสังเกตความสนใจในการอ่าน
4. แบบสังเกตความสนใจในการเขียน

การสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

1.1 ศึกษาคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546

1.2 ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

1.3 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการและเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม

การอ่านนิทานร่วมกัน

1.4 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

จำนวน 20 แผน โดยใช้นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 4 เรื่อง เป็นหัวข้อในการเขียนแผน

ซึ่งประกอบด้วย จุดประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อ และการประเมินผล นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้มีขั้นตอนในการเลือก ดังนี้

1.4.1 ผู้วิจัยได้สำรวจและคัดเลือกนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ “ขบใจมากนะจะปุ๋ยน้อย”, “กุงกิงเป็นไขเปลือกออก”, “ลุงสูงอยากนอน” และ “ผึ้งน้อยกับพีชกินแมลง” โดยพิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของบุษบง ดันตวิงศ์ (2535) ดังนี้

1.4.1.1 เป็นเรื่องง่าย มีความสมบูรณ์ในตัว เป็นเหตุการณ์อย่างเดียวให้เด็กคาดคะเนเรื่องได้บ้าง อาจสอดแทรกเกร็ดที่ชวนให้เด็กสงสัยว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป เพื่อให้เรื่องน่าตื่นเต้น

1.4.1.2 มีบทสนทนาเพราะเด็กยังไม่สามารถฟังเรื่องราวที่เป็นความเรียงได้ดีพอ

1.4.1.3 มีคำกล่าวซ้ำ สัมผัส และคำ วลี ที่เด็กจดจำได้ง่ายและรวดเร็ว

1.4.1.4 ใช้ภาษาสละสลวย เหมาะสมกับวัยของเด็ก

1.4.1.5 เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัว เกี่ยวพันกับชีวิตประจำวันเด็กและส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่คุ้นเคย

1.4.1.6 จบด้วยความสุขและมีคติสอนใจหรือเป็นเรื่องราวที่ให้ข้อคิดแก่เด็ก สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กด้วย

1.4.2 นำนิทานจำนวน 4 เรื่อง ดังกล่าวไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบระดับความยากง่ายของภาษาและความเหมาะสมในเนื้อหา

1.4.3 นำแผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนรู้และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.4.4 นำแผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลได้ค่าความความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยภาพรวมเท่ากับ 4.76 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขข้อความบางส่วนให้ถูกต้องชัดเจนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1.4.4.1 ดร.สุภัทรา คงเรือง ประธานสาขาวิชาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

- 1.4.4.2 อาจารย์ชนาสร นิ่มนวล อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.4.4.3 อาจารย์โสภินันท์ อารีสกุลกิจ ครู โรงเรียนอนุบาลวัดกลางดอน
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
- 1.4.4.4 อาจารย์ทัศนีย์ ตั้งสุวรรณกุล ครู โรงเรียนอนุบาลวัดโคกท่าเจริญ
อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
- 1.4.4.5 อาจารย์สุรัสวดี ขุนคงเสถียร ครู โรงเรียนอนุบาลชลบุรี อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี
- 1.4.5 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 1.4.5.1 ปรับกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนให้กระชับขึ้นและสอดคล้องกับเด็ก
- 1.4.5.2 เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกคำที่ตนสนใจและนำเสนอผลงาน
- 1.4.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันไปทดลองใช้ (Try out)
กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้องเรียน ของ โรงเรียนวัดเกาะลอย
- 1.4.7 นำผลการทดลองและข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรม
การอ่านนิทานร่วมกันเพิ่มเติมก่อนนำไปใช้ปฏิบัติจริง การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
ที่ปรับแก้แล้วเป็นดังนี้

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันในแต่ละสัปดาห์

สัปดาห์ ที่	วันที่ทำ การทดลอง	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
1, 2, 3, 4	1	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้เด็กรับเป็นรูปครึ่งวงกลม 2. ครูชักชวนให้เด็กสนใจด้วยการท่องคำคล้องจอง และสนทนา เกริ่นนำเรื่องราวเกี่ยวกับนิทานที่จะเล่าให้เด็กฟัง 3. ครูบอกชื่อเรื่องและสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวหน้าปกหนังสือนิทาน 4. ครูเล่านิทานให้เด็กฟังจนจบเรื่อง จากนั้นร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ ตัวละครในนิทาน โดยครูสังเกตและจดบันทึกการตอบคำถามของเด็ก 5. ครูให้เด็กบอกคำที่ตนจำได้จากนิทานและครูจดบันทึก 6. ครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบ ลงในสมุดสะสมคำ

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับที่	วันที่ทำการทดลอง	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
1, 2, 3, 4	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง 2. ครูเล่านิทานจากแผ่นภาพนิทานให้เด็กฟัง จากนั้นร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ในนิทาน โดยสังเกตจากการเรียงลำดับเหตุการณ์ 3. ครูให้เด็กบอกคำที่ตนจำได้จากนิทานและทบทวนคำเก่า 4. ครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบลงในสมุดสะสมคำ
1, 2, 3, 4	3	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้อาสาสมัครออกมาเล่านิทานจากแผ่นภาพให้เพื่อนฟังและร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญในนิทาน โดยสังเกตจากการตอบคำถาม การเรียงลำดับเหตุการณ์และการจับใจความของเรื่อง 2. ครูให้เด็กบอกคำที่ตนจำได้จากนิทานและทบทวนคำเก่า 3. ครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบลงในสมุดสะสมคำ
1, 2, 3, 4	4	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้อาสาสมัครออกมาเล่านิทานจากแผ่นภาพนิทานให้เพื่อนฟังและร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเหตุการณ์สำคัญในนิทาน โดยสังเกตจากการตอบคำถาม การเรียงลำดับเหตุการณ์และการจับใจความของเรื่อง 2. ครูให้เด็กบอกคำที่ตนจำได้จากนิทานและทบทวนคำเก่า 3. ครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบลงในสมุดสะสมคำ
1, 2, 3, 4	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้อาสาสมัครออกมาเล่านิทานจากแผ่นภาพนิทานให้เพื่อนฟังและร่วมกันสรุปเรื่องราวในนิทาน โดยสังเกตจากการตอบคำถาม การจับใจความสำคัญของเรื่อง 2. ครูให้เด็กบอกคำที่ตนจำได้จากนิทานและทบทวนคำเก่า 3. ครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบลงในสมุดสะสมคำ 4. ครูให้เด็กวาดภาพตามจินตนาการจากนิทานด้วยตนเอง

2. การสร้างแบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน

2.1 สร้างแบบบันทึก เป็นแบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน โดยสังเกตพฤติกรรมเด็กที่ปรากฏขณะทำกิจกรรม โดยจะมีการให้คะแนนตามพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก

ให้คะแนน 0 ไม่ปรากฏพฤติกรรมกรรมการอ่านและการเขียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

ให้คะแนน 1 เกิดพฤติกรรมกรรมการอ่านและการเขียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 นำแบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 นำแบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ซึ่งค่าเฉลี่ยภาพรวมเท่ากับ 4.45 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสม

2.4 ปรับปรุงแบบบันทึกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยเพิ่มเกณฑ์การประเมินทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน ดังนี้

2.4.1 เกณฑ์ทักษะทางภาษาด้านการอ่านมี 5 ข้อ ได้แก่

- บอกชื่อตัวอักษรได้
- จำคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้
- อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง
- อ่านคำจากรูปภาพได้
- บอกความหมายของคำได้

2.4.2 เกณฑ์ทักษะทางภาษาด้านการเขียนมี 6 ข้อ ได้แก่

- วาดภาพและบอกความหมายของภาพได้
- บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้
- เขียนคำจากต้นแบบได้
- เขียนครบทุกตัวอักษร
- เขียนโดยไม่กลับหัว
- เขียนโดยสะกดคำขึ้นเอง

2.5 นำเกณฑ์การให้คะแนนทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนไปทดลองใช้ และนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งให้สมบูรณ์

3. การสร้างแบบสังเกตความสนใจในการอ่านจากการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

3.1 ศึกษาหลักการสร้างเครื่องมือประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย

3.2 สร้างแบบสังเกตความสนใจในการอ่าน เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมด้านความสนใจในการอ่าน โดยสังเกตพฤติกรรมขณะเด็กทำกิจกรรมเสรี โดยจะมีการให้คะแนนตามพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในระยะเวลาที่เด็กทำกิจกรรมเสรีทุกวัน เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะพิจารณาในการให้คะแนนพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ดังนี้

ให้คะแนน 0 ไม่ปรากฏพฤติกรรมการอ่านตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแบบสังเกตความสนใจในการอ่าน

ให้คะแนน 1 เกิดพฤติกรรมการอ่านตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแบบสังเกตความสนใจในการอ่าน

3.3 นำแบบสังเกตความสนใจในการอ่านที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องด้านภาษาให้มีความชัดเจนและเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 เกณฑ์การให้คะแนนความสนใจในการอ่านมี 7 ข้อ ได้แก่

- ดูหนังสือเรื่องที่ชอบ
- พูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตนเอง
- เปิดหนังสือดูรูปหรือข้อความตามคำฟัง
- พูดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์ หรือตัวหนังสือในขณะที่อ่านเมื่อผู้ใหญ่ถาม
- นำหนังสือให้เพื่อนดู พูดคุยและเล่าเรื่องในหนังสือให้เพื่อนฟัง
- ถามชื่อเรื่องของหนังสือที่ตนสนใจ
- นำหนังสือมาให้ครูช่วยเล่าหรืออ่านให้ฟัง

3.5 นำแบบสังเกตความสนใจในการอ่านที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านตรวจสอบเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องด้านภาษาในแต่ละข้อให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ซึ่งค่าเฉลี่ยภาพรวมเท่ากับ 5 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด และนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การสร้างแบบสังเกตความสนใจในการเขียนจากการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

4.1 ศึกษาหลักการสร้างเครื่องมือประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย

4.2 สร้างแบบสังเกตความสนใจในการเขียน เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมด้านความสนใจในการเขียน โดยสังเกตพฤติกรรมขณะเด็กทำกิจกรรม โดยให้คะแนนตามพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในระยะเวลาที่เด็กทำกิจกรรม เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะพิจารณาในการให้คะแนนพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ดังนี้

- ให้คะแนน 0 ไม่ปรากฏพฤติกรรมการเขียนตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด
ในแบบสังเกตความสนใจในการเขียน
- ให้คะแนน 1 เกิดพฤติกรรมการเขียนตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแบบสังเกต
ความสนใจในการเขียน

4.3 นำแบบสังเกตความสนใจในการเขียนที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องด้านภาษาให้มีความชัดเจนและเหมาะสม
แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.4 เกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียนมี 5 ข้อ ได้แก่

- เขียนคำที่ตนเองชอบได้ถูกต้อง
- พุดคุยเกี่ยวกับคำที่ตนเขียนให้ครูหรือเพื่อนฟัง
- กระตือรือร้นในการเขียนคำใหม่ ๆ
- ซักถามครูเกี่ยวกับคำที่เขียนว่าถูกต้องหรือไม่
- เสนอแนะคำใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องข้อกับเนื้อหาניתาน

4.5 นำแบบสังเกตความสนใจในการเขียนที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน
ตรวจสอบเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องด้านภาษาในแต่ละข้อให้มี
ความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ซึ่งค่าเฉลี่ยภาพรวม
เท่ากับ 5 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด และนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยศึกษาจากกลุ่มเดียว วัดก่อนและ
หลังการทดลอง (Quasi-experimental design) โดยใช้วิธีการบันทึกพฤติกรรมและวิเคราะห์
พฤติกรรม

การดำเนินการทดลอง มีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เหมาะสม โดยจัดให้มีมุม
ประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น มุมหนังสือ มุมบ้าน มุมวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะมุมหนังสือมีการจัดหนังสือ
ที่ช่วยส่งเสริมประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน มีหนังสือหลากหลายประเภทให้เลือก ซึ่งเป็นการจูงใจ
ให้ผู้เรียนอยากอ่านเองเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและเพิ่มพูนความรู้
2. ดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเพื่อศึกษาทักษะทางภาษา
ด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์
โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง

3. บันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนหลังการทดลองและสังเกตความสนใจในการอ่านและการเขียน เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์
4. เมื่อสิ้นสุดแต่ละสัปดาห์นำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนก่อนระยะทดลอง และระหว่างการทดลอง
5. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติค่าเฉลี่ยร้อยละ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้ไปหาคะแนนของทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ยร้อยละ
2. นำข้อมูลที่ได้ไปหาคะแนนของความสนใจในการอ่านและการเขียนก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ยร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

2. เพื่อศึกษาแนวโน้มทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

ดังนั้นเพื่อให้การเสนอผลการวิจัยเกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงจัดกระทำข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิจัย

N แทน จำนวนเด็กปฐมวัย

$\sum X$ แทน ผลรวม

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

D แทน ค่าความแตกต่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

การวิเคราะห์นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวมและรายชื่อ ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวมและรายข้อ

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			D	
	$\sum X$	\bar{X}	ร้อยละ	$\sum X$	\bar{X}	ร้อยละ	\bar{X}	ร้อยละ
1. บอกชื่อตัวอักษรได้	150	5	100	150	5	100	0	0
2. จำคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้	90	3	60	150	5	100	2	40
3. อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง	74	2.46	49.33	102	3.4	68	0.94	18.67
4. อ่านคำจากรูปภาพได้	88	2.93	58.66	150	5	100	2.07	41.34
5. บอกความหมายของคำได้	74	2.46	49.33	134	4.46	89.33	2	40
$\sum X$ (N=30)	476	15.85	63.46	686	22.86	91.46	7.01	28

จากตารางที่ 3 ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน มีทักษะทางภาษาด้านการอ่าน โดยภาพรวมและรายข้อก่อนการทดลอง ได้แก่ การบอกชื่อตัวอักษร ได้ถูกต้องเป็นลำดับแรกร้อยละ 100 ลำดับถัดมาการจำคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้ร้อยละ 60 ลำดับถัดมาการอ่านคำจากรูปภาพได้ร้อยละ 58.66 และลำดับสุดท้ายการอ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง และการบอกความหมายของคำได้ร้อยละ 49.33 ส่วนหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษาด้านการอ่าน ได้แก่ การบอกชื่อตัวอักษร ได้ถูกต้อง การจำคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้ และการอ่านคำจากรูปภาพได้ร้อยละ 100 ลำดับถัดมาการบอกความหมายของคำได้ ร้อยละ 89.33 ลำดับสุดท้ายการอ่านออกเสียงคำได้ถูกต้องร้อยละ 68

จะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษาด้านการอ่านคิดเป็นร้อยละ 28 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านคำจากรูปภาพเป็นลำดับแรกร้อยละ 41.34 ลำดับถัดมาการจำคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้และการบอกความหมายของคำร้อยละ 40 ลำดับถัดมาการอ่านออกเสียงคำได้ถูกต้องร้อยละ 18.67 และลำดับสุดท้ายการบอกชื่อตัวอักษรได้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเด็กปฐมวัยสามารถทำได้

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวมและรายข้อ ดังปรากฏในตารางที่ 4

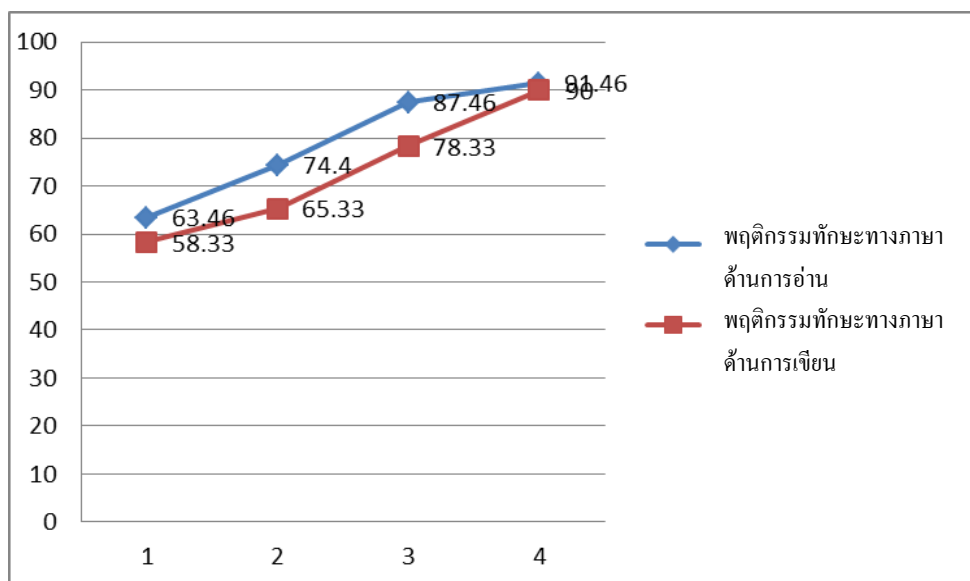
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวมและรายข้อ

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			D	
	$\sum X$	\bar{X}	ร้อยละ	$\sum X$	\bar{X}	ร้อยละ	\bar{X}	ร้อยละ
1. วาดภาพและบอกความหมายของภาพได้	111	3.7	74	141	4.7	94	1	20
2. บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้	75	2.5	50	135	4.5	90	2	40
3. เขียนคำจากต้นแบบได้	81	2.7	54	141	4.7	94	2	40
4. เขียนครบทุกตัวอักษร	96	3.2	64	141	4.7	94	1.5	30
5. เขียนโดยไม่กลับหัว	96	3.2	64	141	4.7	94	1.5	30
6. เขียนโดยสะกดคำขึ้นเอง	66	2.2	44	111	3.7	74	1.5	30
$\sum X$ (N=30)	525	17.5	58.33	810	27	90.00	9.5	31.67

จากตารางที่ 4 ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน มีทักษะทางภาษาด้านการเขียน โดยภาพรวมและรายข้อก่อนการทดลอง ได้แก่ การวาดภาพและบอกความหมายของภาพได้เป็นลำดับแรกร้อยละ 74 ลำดับถัดมาการเขียนครบทุกตัวอักษรและการเขียนโดยไม่กลับหัว ร้อยละ 64 ลำดับถัดมาการบอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้ร้อยละ 50 ลำดับถัดมาการเขียนคำจากต้นแบบได้ร้อยละ 54 ลำดับสุดท้ายการเขียนโดยสะกดคำขึ้นเอง ร้อยละ 44 ส่วนหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษาด้านการเขียน ได้แก่ การวาดภาพและบอกความหมายของภาพได้ การเขียนคำจากต้นแบบได้ การเขียนครบทุกตัวอักษร และการเขียนโดยไม่กลับหัวเป็นลำดับแรกร้อยละ 94 ลำดับถัดมาการบอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้ร้อยละ 90 และลำดับสุดท้ายการเขียนโดยสะกดคำขึ้นเองร้อยละ 74

จะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทักษะทางภาษาด้านการเขียนคิดเป็นร้อยละ 31.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษาด้านการเขียนจากต้นแบบและบอกความหมายของสิ่งที่เขียนเป็นลำดับแรกร้อยละ 40 ลำดับถัดมาการเขียนครบทุกตัวอักษร การเขียนโดยไม่กลับหัว และการเขียนโดยสะกดคำขึ้นเองร้อยละ 30 และลำดับสุดท้ายการวาดภาพและบอกความหมายของภาพได้ร้อยละ 20

การเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน ระยะเวลา 4 สัปดาห์ มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงตามกราฟต่อไปนี้

ภาพที่ 2 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

จากกราฟปรากฏว่า การเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านสูงกว่าด้านการเขียนอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ คือ สัปดาห์ 1 ได้แก่มากกว่าสัปดาห์ที่ 1 สูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 5.13 สัปดาห์ที่ 2 สูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 9.07 สัปดาห์ที่ 3 สูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 9.13 และสัปดาห์ที่ 4 สูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 1.46

2. ทักษะทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ จากสัปดาห์ที่ 1-4 เริ่มจาก 63.46, 74.40, 87.46, 91.46 ตามลำดับ

3. ทักษะทางภาษาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ จากสัปดาห์ที่ 1-4 เริ่มจาก 58.33, 65.33, 78.33, 90.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง การเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวมและรายชื่อ ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง
โดยภาพรวมและรายข้อ

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			D	
	$\sum X$	\bar{X}	ร้อยละ	$\sum X$	\bar{X}	ร้อยละ	\bar{X}	ร้อยละ
1. ดูหนังสือเรื่องที่ชอบ	96	3.2	64	142	4.73	94.66	1.53	30.66
2. พุดข้อความในหนังสือ ด้วยภาษาตนเอง	82	2.73	54.66	134	4.46	89.33	1.73	34.67
3. เปิดหนังสือรูปภาพหรือ ข้อความตามคำฟัง	58	1.93	38.66	134	4.46	89.33	2.53	50.67
4. พุดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์หรือตัวหนังสือ ในขณะที่อ่านเมื่อผู้ใหญ่ถาม	80	2.66	53.33	134	4.46	89.33	1.8	36
5. นำหนังสือให้เพื่อนดู พุดคุย และเล่าเรื่องในหนังสือ ให้เพื่อนฟัง	66	2.2	44	126	4.2	84	2	40
6. ถามชื่อเรื่องของหนังสือ ที่ตนสนใจ	50	1.66	33.33	126	4.2	84	2.54	50.67
7. นำหนังสือมาให้ครูช่วยเล่า หรืออ่านให้ฟัง	12	0.4	8	118	3.93	78.66	3.53	70.66
$\sum X$ ($N=30$)	444	14.78	42.28	914	30.44	87.04	15.66	44.76

จากตารางที่ 5 ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน มีความสนใจในการอ่าน โดยภาพรวมและรายข้อ ได้แก่ ก่อนการทดลองดูหนังสือเรื่องที่ชอบ เป็นลำดับแรกร้อยละ 64 ลำดับถัดมาพุดข้อความในหนังสือด้วยภาษาตนเองร้อยละ 54.66 ลำดับ ถัดมาพุดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์หรือตัวหนังสือในขณะที่อ่านเมื่อผู้ใหญ่ถามร้อยละ 53.33 ลำดับถัดมา นำหนังสือให้เพื่อนดู พุดคุย และเล่าเรื่องในหนังสือให้เพื่อนฟังร้อยละ 44 ลำดับถัดมา เปิดหนังสือ รูปภาพหรือข้อความตามคำฟังร้อยละ 38.66 ลำดับถัดมาถามชื่อเรื่องของหนังสือ ที่ตนสนใจร้อยละ 33.33 และลำดับสุดท้ายนำหนังสือมาให้ครูช่วยเล่าหรืออ่านให้ฟังร้อยละ 8 ส่วนหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการอ่าน ได้แก่ ดูหนังสือเรื่อง ที่ชอบเป็นลำดับแรก ร้อยละ 94.66 ลำดับถัดมาพุดข้อความในหนังสือด้วยภาษาตนเอง เปิดหนังสือ รูปภาพหรือข้อความ ตามคำฟัง และพุดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์หรือตัวหนังสือในขณะที่อ่าน

เมื่อผู้ใหญ่อ่านร้อยละ 89.33 ลำดับถัดมานำหนังสือให้เพื่อนดู พูดคุย และเล่าเรื่องในหนังสือ ให้เพื่อนฟังและถามชื่อเรื่องของหนังสือที่ตนสนใจร้อยละ 84 และลำดับสุดท้ายนำหนังสือมาให้ครู ช่วยเล่าหรืออ่านให้ฟัง ร้อยละ 78.66

จะเห็นว่าเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการอ่านคิดเป็นร้อยละ 44.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการอ่านด้านการนำหนังสือ มาให้ครูช่วยเล่าหรืออ่านให้ฟังเป็นลำดับแรกร้อยละ 70.66 ลำดับถัดมาเปิดหนังสือหรือข้อความ ตามคำฟังและถามชื่อเรื่องของหนังสือที่ตนสนใจร้อยละ 50.67 ลำดับถัดมานำหนังสือให้เพื่อนดู พูดคุย และเล่าเรื่องในหนังสือให้เพื่อนฟังร้อยละ 40 ลำดับถัดมาพูดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์ หรือตัวหนังสือในขณะที่อ่านเมื่อผู้ใหญ่อ่านร้อยละ 36 ลำดับถัดมาพูดคุยข้อความในหนังสือด้วยภาษา ตนเองร้อยละ 34.67 และลำดับสุดท้ายดูหนังสือเรื่องที่ชอบร้อยละ 30.66

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง การเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวมและรายข้อ ดังปรากฏในตารางที่ 6

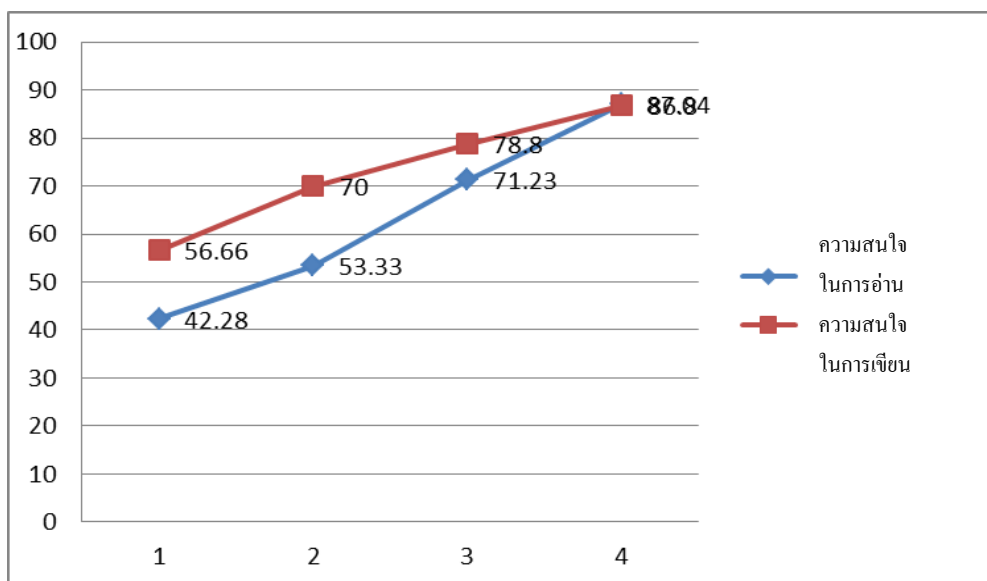
ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยภาพรวมและรายข้อ

พฤติกรรม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			D	
	$\sum X$	\bar{X}	ร้อยละ	$\sum X$	\bar{X}	ร้อยละ	\bar{X}	ร้อยละ
1. เขียนคำที่ตนเองชอบได้ ถูกต้อง	67	2.23	44.66	127	4.23	84.66	2	40
2. พูดคุยเกี่ยวกับคำที่ตนเขียน ให้ครูหรือเพื่อนฟัง	82	2.73	55.33	135	4.5	90	1.77	34.67
3. กระตือรือร้นในการเขียนคำใหม่	82	2.73	55.33	120	4	80	1.27	24.67
4. ชักถามครูเกี่ยวกับคำที่เขียนว่าถูกต้องหรือไม่	150	5	100	150	5	100	0	0
5. เสนอแนะคำใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาบทาน	44	1.46	29.33	119	3.96	79.33	2.5	50
$\sum X$ (N=30)	425	14.65	56.66	651	21.69	86.80	7.04	30.14

ากตารางที่ 6 ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน มีความสนใจในการเขียนโดยภาพรวมและรายชื่อ ได้แก่ ก่อนการทดลองซักถามครูเกี่ยวกับคำ ที่เขียนว่าถูกต้องหรือไม่เป็นลำดับแรกร้อยละ 100 ลำดับถัดมาพูดคุยเกี่ยวกับคำที่ตนเขียนให้ครู หรือเพื่อนฟัง และกระตือรือร้นในการเขียนคำใหม่ร้อยละ 55.33 ลำดับถัดมาเขียนคำที่ตนเองชอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 44.66 และลำดับสุดท้ายเสนอแนะคำใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาิทานร้อยละ 29.33 ส่วนหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการเขียน ได้แก่ ซักถามครู เกี่ยวกับคำที่เขียนว่าถูกต้องหรือไม่เป็นลำดับแรกร้อยละ 100 ลำดับถัดมาพูดคุยเกี่ยวกับคำที่ตน เขียนให้ครูหรือเพื่อนฟังร้อยละ 90 ลำดับถัดมาเขียนคำที่ตนเองชอบได้ถูกต้องร้อยละ 84.66 ลำดับ ถัดมากระตือรือร้นในการเขียนคำใหม่ร้อยละ 80 และลำดับสุดท้ายเสนอแนะคำใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาิทานร้อยละ 79.33

จะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการเขียนคิดเป็นร้อยละ 30.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการเขียน ด้านการเสนอแนะคำใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาิทานมาเป็นลำดับแรกร้อยละ 50 ลำดับถัดมา เขียนคำที่ตนเองชอบได้ถูกต้องร้อยละ 40 ลำดับถัดมาพูดคุยเกี่ยวกับคำที่ตนเขียนให้ครูหรือ เพื่อน ฟังร้อยละ 34.67 ลำดับถัดมากระตือรือร้นในการเขียนคำใหม่ 24.67 และลำดับสุดท้ายซักถามครู เกี่ยวกับคำที่เขียนว่าถูกต้องหรือไม่ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเด็กมีความสนใจในด้านนี้ตั้งแต่ก่อน การทดลองจนเสร็จสิ้นการทดลอง

การเปลี่ยนแปลงความสนใจในการอ่านและความสนใจในการการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน ระยะเวลา 4 สัปดาห์ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ตามกราฟต่อไปนี้

ภาพที่ 3 กราฟแสดงการเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านและความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

จากกราฟปรากฏว่า ความสนใจในการอ่านและความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเป็นดังนี้

1. เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการเขียนสูงกว่าความสนใจในการอ่านในแต่ละสัปดาห์ ได้แก่ สัปดาห์ที่ 1 สูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 14.38 สัปดาห์ที่ 2 สูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 16.67 สัปดาห์ที่ 3 สูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 7.57 และสัปดาห์ที่ 4 ความสนใจในการอ่านสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 0.24
2. เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการเขียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ จากสัปดาห์ที่ 1-4 เริ่มจาก 56.66, 70.00, 78.80, 86.80 ตามลำดับ
3. เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ จากสัปดาห์ที่ 1-4 เริ่มจาก 42.28, 53.33, 71.23, 87.04 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน และงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน จำนวน 20 แผน โดยใช้นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 4 เรื่อง เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน ดำเนินการสร้างแบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน แบบสังเกตความสนใจในการอ่าน และแบบสังเกตความสนใจในการเขียน มีการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความตรงตามเนื้อหาและทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 เพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ตามหลักการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นที่ 3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันกับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โรงเรียนวัดแหลมแค จำนวน 20 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที สังเกตทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน สังเกตความสนใจในการอ่านและความสนใจในการเขียน ขั้นที่ 4 นำผลการบันทึกพฤติกรรมจากแบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน แบบสังเกตความสนใจในการอ่าน และแบบสังเกตความสนใจในการเขียน มาเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนก่อนและหลังการทดลอง และศึกษาแนวโน้มทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 28
2. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการเขียนหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 31.67
3. เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 44.76

4. เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการเขียนหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสูงขึ้น
กว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 30.14

5. แนวโน้มทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น
อย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์

6. แนวโน้มความสนใจในการอ่านและความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น
อย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์

อภิปรายผล

ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การอ่านนิทานร่วมกัน มีประเด็นสำคัญที่จะอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะทางภาษาด้านการอ่านผลการวิจัยพบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทาน
ร่วมกันเด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการอ่าน ร้อยละ 63.46 หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทาน
ร่วมกันเด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านร้อยละ 91.46 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 28 เนื่องจาก
การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาอย่างมีขั้นตอน โดยใช้นิทานที่เหมาะสม
สำหรับเด็กปฐมวัยมาจัดกิจกรรมบูรณาการทางภาษา ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการอ่านร่วมกัน
กิจกรรมการสื่อภาษา กิจกรรมเล่นเกมทางภาษา และกิจกรรมการอ่านอิสระ ทำให้เด็กบอกชื่อ
ตัวอักษรได้มากขึ้น เมื่อผู้วิจัยถามเกี่ยวกับพยัญชนะไทย เด็กทุกคนบอกตัวพยัญชนะที่กำหนด
ได้ถูกต้อง ดังตัวอย่างเช่น

การจำคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดให้เด็กได้เรียนรู้
ซึ่งก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กยังไม่เข้าใจพยัญชนะต้น เมื่อผู้วิจัยให้เด็กได้อ่าน
นิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์เด็กเริ่มเข้าใจมากขึ้น การอ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง เช่น คำว่า “พ่อ”,
“แม่”, “บ้าน” ซึ่งเด็กจะอ่านจากภาพนิทานที่ผู้วิจัยเล่าให้ฟัง และเชื่อมโยงระหว่างภาพกับคำ
หลังจากนั้นเด็กจะพยายามออกเสียงคำตามผู้วิจัย ในสัปดาห์ที่สองเด็กจะคุ้นเคยกับการอ่านคำ
ตามที่กำหนด เช่น “กุ่มกุ่ม”, “ไข่เล็ดออก” เด็กจะพยายามจำคำง่าย ๆ ที่สัมพันธ์กับภาพ
โดยการสังเกตจากคำที่ซ้ำ ๆ กัน ในสัปดาห์ที่สาม เด็กบางคนจะเริ่มอ่านคำง่าย ๆ เช่น “นกฮูก”,
“ลิง”, “กระต่าย” ซึ่งเด็กจะคุ้นเคยจากการอ่านนิทานร่วมกัน ส่วนสัปดาห์ที่สี่ เด็กส่วนมากจะอ่านคำ
ได้มากขึ้น เช่น คำจากนิทานเรื่อง “ผีน้อยกับพี่ชกินแมลง” ซึ่งเด็กจะแยกคำว่า “ผีน้อย” กับคำว่า
“พี่ชกินแมลง” ได้จากการศึกษา จะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอทำให้เด็ก
ได้ฝึกฝนการเชื่อมโยงคำและจำคำที่สนใจหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องราวหรือภาพได้ ก่อนการจัดกิจกรรม
การอ่านนิทานร่วมกันเด็กส่วนใหญ่ยังอ่านไม่ค่อยได้ ออกเสียงไม่ถูกต้อง หลังการจัดกิจกรรม

การอ่านนิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์ เด็กรู้จักสังเกตการออกเสียงของผู้วิจัยจึงออกเสียงตามได้ถูกต้อง การอ่านคำจากรูปภาพ ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กยังอ่านไม่ค่อยได้ หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กมีทักษะการสังเกตและการฟังมากขึ้น จึงสามารถอ่านคำจากภาพได้

การบอกความหมายของคำ ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กยังบอกความหมายของคำไม่ค่อยได้ เมื่อผู้วิจัยให้เด็กได้อ่านนิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์ เด็กเริ่มบอกความหมายของคำง่าย ๆ ได้ เช่น “กระต่าย” เป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง มีหูยาว ขนฟู เด็กจะสังเกตจากภาพนิทานที่ผู้วิจัยเล่าให้ฟัง และเชื่อมโยงระหว่างภาพกับคำ ในสัปดาห์ที่สอง เด็กบางคนเริ่มถามความหมายจากคำที่สนใจ เช่น “มุ้งลวด” คืออะไร เอาไว้ทำอะไร “แว่นขยาย” เอาไว้ทำอะไร มันทำยังไง โดยเด็กสังเกตจากภาพนิทาน ในสัปดาห์ที่สาม เด็กบางคนบอกความหมายของคำได้ด้วยตนเอง ซึ่งเด็กคุ้นเคยจากการอ่านนิทานร่วมกัน เชื่อมโยงภาพกับคำ ในสัปดาห์ที่สี่ เด็กส่วนใหญ่บอกความหมายของคำในนิทาน เช่น “ผึ้ง”, “ดอกไม้” และบอกความหมายของคำที่คล้ายกันได้ จากการศึกษาจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กได้ฝึกทักษะ การสังเกตภาพกับคำและเชื่อมโยงภาพกับความหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับไวกอตสกี (Vygotsky, หน้า 1978) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการได้รับอิทธิพลของบุคคลและสังคมมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ถึงแม้เด็กจะต้องรับผิดชอบในการคิดสร้างโครงสร้างความรู้ความคิดของตนและบุคคลอื่น เช่น เพื่อนและครูมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก อนึ่งกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การพูด การสนทนา การวาด การเขียน การอ่าน ตลอดจนการเล่นช่วยในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เพราะกิจกรรมเหล่านี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งการที่เด็กเรียนรู้ภาษาจากผู้อื่นนั้นเด็กจะเรียนรู้ทีละน้อยโดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนเด็กสามารถคิดเกิดเป็นความรู้ภายในตนได้

2. ทักษะทางภาษาด้านการเขียน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการเขียนร้อยละ 58.33 หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการเขียนร้อยละ 90 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 31.67 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาด้านการเขียนด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำต่าง ๆ ได้เลือกเขียนคำที่สนใจ โดยเลือกใช้คำในนิทานเป็นสื่อ เมื่อเด็กสนใจก็จะเกิดความอยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้นที่จะเขียนคำนั้น ๆ และเมื่อได้เขียนบ่อย ๆ เด็กจะเกิดทักษะการสังเกตพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ว่าคำนั้นเขียนอย่างไร เด็กจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การเขียนของเด็กแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน เริ่มจากการลากเส้นที่ยังไม่มีความหมายไปจนถึงการลากเส้นที่มีความหมายสร้างสัญลักษณ์และสื่อความหมายได้ ตัวอย่างเช่น การวาดภาพและบอกความหมายของภาพได้ ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กวาดภาพได้แต่ไม่สามารถบอกความหมายของภาพ หลังการจัดกิจกรรม

การอ่านนิทานร่วมกันเด็กสามารถบอกความหมายของภาพที่ตนวาดได้ถูกต้องมากขึ้น เช่น น้องดาร์บอกว่า วาดรูปกระต่าย แต่ภาพคือวงกลมสองวง หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันวาดรูปหมีมีตัว มีหัว มีอวัยวะครบ

การบอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้ ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กบอกความหมายของสิ่งที่เขียนไม่ค่อยได้ หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์เด็กเริ่มสามารถบอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้มากขึ้น เช่น “ปลา” ปลาอยู่ในน้ำ มีครีบ มีหาง ในสัปดาห์ที่สามเด็กบอกความหมายของคำต่าง ๆ ได้มากขึ้น เช่น “ลูกลิง” บอกได้ว่า ลิงเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งพบได้ในป่าหรือสวนสัตว์ ในสัปดาห์ที่สี่เด็กบางคนบอกความหมายของคำที่ไม่เกี่ยวข้องกับคำในนิทานได้ เช่น “ดวง” เป็นแมลงชนิดหนึ่ง มีเขา ตัวสีดำ จากการศึกษาจะเห็นว่ากิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กเกิดทักษะการสังเกตคำ ความหมายของคำ เชื่อมโยงคำกับความหมายได้

การเขียนคำจากต้นแบบได้ ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กยังเขียนไม่ค่อยถูกต้อง หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์ เด็กรู้จักสังเกตคำมากขึ้น จึงทำให้เขียนคำจากต้นแบบได้ถูกต้องมากขึ้น การเขียนครบทุกตัวอักษร ในสัปดาห์ที่สองเด็กเริ่มเขียนคำได้ครบทุกตัวอักษร เช่น “โรงพยาบาล”, “ยุ่งลาย” การเขียนโดยไม่กลับหัว ในสัปดาห์ที่สามเด็กเขียนคำโดยไม่กลับหัว เขียนได้ถูกต้อง เช่น “กระโดด”, “ขาเพลง” จากการศึกษาจะเห็นว่ากิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กเกิดทักษะการสังเกตการเขียนพยัญชนะสระ วรรณยุกต์ เชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษร

การเขียนโดยสะกดคำขึ้นเอง ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กสะกดคำยังไม่ได้ หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์เด็กเริ่มสังเกตการออกเสียงของผู้วิจัย เช่น บอกคำว่า “หน้าต่าง” เด็กบอกได้ว่ามี “น. หนฺ”, “ต. เต่า” สัปดาห์ที่สามเด็กบางคนเริ่มคาดเดาสระ เช่น ผู้วิจัยบอกคำว่า “บิน” เด็กบอก “สระอะ”, “สระอา”, “สระอิ” โดยสังเกตการออกเสียงกับคำ เป็นต้น สอดคล้องกับนิตยา ประพฤติกิจ (2539, หน้า 178-179) ได้แบ่งพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้ เด็ก 5 ขวบ เขียนชื่อตนเองได้ การเขียนพยัญชนะตัวเลข อาจเขียนไม่เรียงลำดับและบางที่เขียนหัวกลับก็มี สามารถเขียนตัวเลขได้ แต่ตัวไม่เท่ากัน และมีขนาดพอดี ๆ จับดินสอปากกาหรือพู่กันได้ดีขึ้น ชอบวาดและระบายสีสามารถวาดภาพที่ยกขึ้นได้และภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบสามารถวาดรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกัน ชอบถามถึงตัวสะกดของคำ

3. ความสนใจในการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านร้อยละ 42.28 หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็ก

ปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านร้อยละ 87.04 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 44.76 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้นิทานที่มีเนื้อหาเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย มีการจัดทำแผ่นภาพนิทานที่มีรูปภาพ สี สันสวยงาม และมีตัวหนังสือขนาดใหญ่ให้เด็กมองเห็นได้ชัดเจน ช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กมากขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเรื่องด้วยตนเอง ได้แสดงความคิดเห็น ชักถามสิ่งที่ยากู้ ได้แสดงพฤติกรรมอย่างเสรี

การดูหนังสือเรื่องที่ชอบ ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กจะไม่ค่อยสนใจหยิบจับ หรือเปิดดูหนังสือมากนัก โดยส่วนใหญ่จะเลือกใช้เวลาในช่วงกิจกรรมเสรีทำกิจกรรมอื่น เช่น เล่นบล็อก เล่นบทบาทสมมติ ซึ่งอาจเป็นเพราะความสนใจของเด็กวัยนี้ยังมีไม่มาก หลังจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์ เด็กเริ่มมีความสนใจมุมหนังสือมากขึ้น คือ เมื่อถึงกิจกรรมเสรีเด็กจะเข้ามาดูหนังสือหยิบจับหนังสือที่ตนสนใจมาเปิดดู ในสัปดาห์ที่สามเด็กเริ่มชักชวนเพื่อนให้มาอ่านหนังสือด้วยกัน เนื่องจากเด็กเริ่มมีความคุ้นเคยกับหนังสือ จึงทำให้อ่านหนังสือมากขึ้น ในสัปดาห์ที่สี่เด็กส่วนใหญ่จะใช้เวลาว่างอ่านหนังสือนิทานที่ตนสนใจ ซึ่งนิทานที่เด็กเลือกอ่านจะเป็นนิทานที่ผู้วิจัยเคยเล่าให้ฟัง จากการศึกษาจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการดูหนังสือ เนื่องจากเด็กคุ้นเคยกับคำและเรื่องราวในนิทาน มีความประทับใจในเรื่องราวและตัวละคร

การพูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตนเอง ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กไม่ค่อยพูดคุยเรื่องราวในนิทาน จะสนใจเพียงแค่เปิดดูรูปภาพเท่านั้น เนื่องจากเด็กยังไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการอ่าน ไม่รู้จักคำและอ่านไม่ได้ หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์ เด็กเริ่มพูดเกี่ยวกับภาพที่เห็นในนิทานว่าเป็นอย่างไร เช่น “มีเด็กผู้หญิงสะพายกระเป๋า”, “มีปลาอยู่ในอ่างน้ำ” โดยการเชื่อมโยงคำกับภาพ สัปดาห์ที่สามเด็กบางคนเริ่มเป็นเล่าเรื่องราว เช่น “ลูกหมีปวดฟัน ร้องไห้แฉะ ๆ พ่อกับแม่เป็นห่วงลูกหมี จึงรีบพาไปหาลุงฮูก” เด็กเชื่อมโยงเรื่องราวจากภาพในนิทาน การเปิดหนังสือดูรูปหรือข้อความตามคำฟัง สัปดาห์ที่หนึ่งเด็กจะเล่นตามมุม เช่น บล็อก มุมบทบาทสมมติ ยังไม่ค่อยสนใจหยิบจับหนังสือ หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสองสัปดาห์ เด็กเริ่มเข้ามาดูหนังสือมากขึ้น สนใจหยิบจับหนังสือและเปิดดูรูปภาพต่าง ๆ สัปดาห์ที่สามเด็กเริ่มชักชวนกันเข้ามาดูหนังสือ และดูหนังสือร่วมกัน สัปดาห์ที่สี่เมื่อถึงกิจกรรมเสรีเด็กจะหมุนเวียนกันเข้ามาดูหนังสือ อ่านหนังสือและพูดคุยเรื่องราวในนิทาน จากการศึกษาจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและสนใจกับการหยิบจับหนังสือมาอ่านและการพูดข้อความในนิทาน โดยสังเกตเวลาผู้วิจัยอ่านนิทานให้ฟัง

การพูดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์ หรือตัวหนังสือในขณะที่อ่านเมื่อผู้ใหญ่ถาม ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน เวลาที่ผู้วิจัยถามเด็กบางคนจะไม่กล้าตอบคำถาม หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์ หรือตัวหนังสือ อาจเพราะยังไม่คุ้นเคย มีความกลัว ไม่กล้าแสดงออก หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์เด็กเริ่มพูดคุย ตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปภาพหรือตัวละครในนิทาน หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทาน ร่วมกันสองสัปดาห์น้องเริ่มที่จะตอบคำถามมากขึ้น เมื่อผู้วิจัยถามว่าตัวละครในนิทานเรื่อง “ลูงสูกอยากนอน” มีใครบ้าง น้องนิวตอบว่า มีลูงสูก ลูกลิง ลูกกระต่าย ลูกหมี เป็นต้น แสดงว่าเด็ก เริ่มคุ้นเคยกับการตอบคำถามมากขึ้น สัปดาห์ที่สี่เด็กส่วนใหญ่ตอบคำถามจากเรื่องราวในนิทานได้ และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ เช่น “มันกินแมลงแล้วมันกินคนได้มัย”, “ทำไมมันชอบกิน แมลง” จากการศึกษาจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กเกิดทักษะ การฟัง การจดจำเรื่องราว และเชื่อมโยงเรื่องราวในนิทานได้ง่ายขึ้น

การนำหนังสือให้เพื่อนดู พูดคุยและเล่าเรื่องในหนังสือให้เพื่อนฟัง และการถามชื่อเรื่อง ของหนังสือที่ตนสนใจ สัปดาห์ที่หนึ่งเด็กจะเพียงแค่อธิบายหนังสือ รูปภาพ ไม่มีการซักถาม เรื่องราว เนื่องจากเด็กยังไม่คุ้นเคยกับการอ่านหนังสือ ในสัปดาห์ที่สองเด็กบางคนเริ่มอธิบาย หนังสือและพูดคุยกับเพื่อน สัปดาห์ที่สามเด็กเริ่มที่จะสนใจหนังสือมากขึ้น อยากรู้นิทานมีชื่อเรื่อง ว่าอะไร เช่น น้องกวางหิบนิทานมาถามว่าชื่ออะไร ผู้วิจัยตอบ “เมืองใหม่ในฝัน” น้องกวางรู้ชื่อเรื่อง แล้วก็นั่งเปิดอ่านพออ่านจบ ก็หิบนิทานเล่มใหม่มาถามอีกว่าชื่อเรื่องอะไร ผู้วิจัยตอบ “ลมกับ พระอาทิตย์” น้องกวางได้คำตอบแล้วกลับไปนั่งอ่านที่มุมหนังสือตามลำพัง การนำหนังสือมาให้ครู ช่วยเล่าหรืออ่านให้ฟัง หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสองสัปดาห์เด็กเริ่มสนใจ นำหนังสือนิทานที่เคยฟังแล้วมาให้ผู้วิจัยเล่าซ้ำ ในสัปดาห์ที่สามและสัปดาห์ที่สี่เด็กนำหนังสือนิทานที่ตนสนใจซึ่งเป็นนิทานที่ผู้วิจัยไม่เคยอ่านให้ฟังมาให้อ่านแทน จากการศึกษาจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับหนังสือ กระตุ้น ความสนใจให้เด็กอยากรู้อยากเห็น เชื่อมโยงเรื่องราวจากภาพ ประสบการณ์การฟังจากผู้วิจัย และถ่ายทอดเป็นภาษาของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้

จะเห็นว่ากิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันช่วยเพิ่มความสนใจในการอ่านให้สูงขึ้น เพราะนิทาน เป็นสื่อที่ช่วยในการถ่ายทอดภาษาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กสามารถรับรู้และเข้าใจได้ ง่ายที่สุด มีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน มีแก่นของเรื่องที่น่าสนใจ และสามารถเสริมสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กได้อีกทางหนึ่งด้วย โดยครูจะต้องรู้จักและเข้าใจธรรมชาติของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกหนังสือที่ชอบ ได้แสดงความคิดเห็นของตน ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดทักษะภาษาด้านการอ่านมากขึ้น สอดคล้องกับ Holdaway

(อ้างถึงใน สุภัทรา คงเรือง, 2539) ที่ได้จัดพฤติกรรมการอ่านของเด็กปฐมวัยตามลำดับพัฒนาการ โดยเริ่มจากคู่มือเรื่องที่ชอบพูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตน อ่านข้อความที่มีตัวอักษร และคำที่เห็นกันอยู่เป็นประจำ จากนั้นชี้และบอกชื่อของตัวอักษรส่วนใหญ่ได้ จำคำบางคำ ที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้ ใช้เสียงพยัญชนะต้นที่รู้จักมาผสมกับคำอื่นกลายเป็นคำใหม่

4. ความสนใจในการเขียน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการเขียนร้อยละ 56.66 หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กปฐมวัยมีความสนใจในการเขียนร้อยละ 86.80 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 30.14 เนื่องจากแผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละคร เหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ในนิทาน ให้เด็กได้เลือกเขียนคำที่ตนสนใจ พร้อมทั้งวาดภาพประกอบ โดยเด็กจะสื่อสารได้ผ่านการวาดภาพ ซึ่งในการเขียนนั้นเด็กจะเลือกเขียนคำที่มีพยางค์เดียว ออกเสียงง่าย เป็นคำที่รู้จักคุ้นเคยมาก่อน มีจำนวนตัวอักษรไม่มากนัก หรือเป็นคำที่เด็กสามารถจินตนาการมองเห็นภาพได้ เช่น บ้าน, พ่อ, แม่, ลิง, ผึ้ง, ผัก, ยุง, ปลา ฯลฯ ซึ่งทำให้เด็กมีความสนใจในการเขียนเพิ่มมากขึ้น

การเขียนคำที่ตนเองชอบ ได้ถูกต้อง ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน เด็กส่วนใหญ่จะเขียนคำยังไม่ถูกต้อง เขียนกลับหัวบ้าง สระหายไปบ้าง เขียนตก ๆ หล่น ๆ บ้าง เช่น น้องแพนเขียนคำว่า “บ้าน” ไม่มีไม้โท น้องกายเขียนคำว่า “แม่” สระแอกกลับข้าง หรือน้องติ๊ะที่ยังเขียนไม่เป็นตัวเลข หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสองสัปดาห์เด็กเขียนคำได้ถูกต้องมากขึ้น โดยรู้จักสังเกตคำ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ สัปดาห์ที่สี่เด็กเขียนคำได้ถูกต้องด้วยตนเอง การพูดคุยเกี่ยวกับคำที่ตนเขียนให้ครูหรือเพื่อนฟัง หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันหนึ่งสัปดาห์ เด็กเริ่มพูดคุยเกี่ยวกับคำที่ตนเขียนกับเพื่อน ๆ สัปดาห์ที่สามเด็กพูดคุยเกี่ยวกับคำที่เขียนและชักชวนให้เพื่อนเขียนเหมือนกับตน ในสัปดาห์ที่สี่เด็กชักชวนเพื่อนให้เขียนคำที่เหมือนกันและตรวจสอบคำที่เขียนว่าถูกต้องหรือไม่ จากการศึกษาจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอทำให้เด็กเกิดการสังเกตคำต่าง ๆ ที่มีการเขียนแตกต่างกัน เชื่อมโยงคำกับการออกเสียงของผู้วิจัย เกิดทักษะการเขียนเพิ่มขึ้น

การกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการเขียนคำใหม่ ๆ ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน เด็กพูดคำที่จำได้ในนิทาน หลังจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสองสัปดาห์ เด็กเริ่มกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการเขียนคำใหม่เพิ่มขึ้น อยากรู้จักคำใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยเขียนว่ามีตัวพยัญชนะใดบ้าง เมื่อเขียนเสร็จจะนำมาให้ดู เช่น ผู้วิจัยซักถามเกี่ยวกับนิทานเรื่อง “ผีน้อยกับพีชกินแมลง” น้องอมพูดเกี่ยวกับแมลงที่ตนเคยเห็น เช่น ค้างคาว แมลงเต่าทอง เป็นต้น การซักถามครูเกี่ยวกับคำที่เขียนว่าถูกต้องหรือไม่ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน เด็กทุกคนจะนำคำที่ตนเขียนมาให้

ผู้วิจัยดูทุกครั้งเพื่อความมั่นใจและซักถามเกี่ยวกับคำที่ตนเขียนว่าถูกต้องหรือไม่ เขียนสวดยหรือยัง เพื่อเพิ่มความมั่นใจในตนเอง หากยังเขียนไม่ถูกต้องก็จะพยายามเขียนใหม่ การเสนอแนะคำใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา นิทาน การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันในสัปดาห์ที่หนึ่งเด็กส่วนใหญ่จะพูดคุยเกี่ยวกับคำในนิทาน คำที่ตนคุ้นเคยรู้จัก เช่น กระจ่าง ลิง พ่อ แม่ ฯลฯ หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสองสัปดาห์ เด็กเริ่มพูดคุยคำใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งบางคำเชื่อมโยงจากตัวละครหรือภาพในนิทาน บางคำเป็นคำใหม่ที่เด็กสนใจเองเนื่องมาจากประสบการณ์การพบเห็นคำต่าง ๆ หรือคำที่ผู้ใหญ่พูดในชีวิตประจำวัน เช่น “น้องนะ โมบอกว่าเมื่อเช้าเจอกิ่งก้อในบ้าน”, “น้องคิวบอกว่าไปเที่ยววัดแล้วเห็นค้างคาวตัวใหญ่มาก” เป็นต้น จากการศึกษาจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กได้ฝึกทักษะการสังเกตคำที่คุ้นเคยและเชื่อมโยงกับคำใหม่ที่พบเจอในชีวิตประจำวัน กล่าวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำต่าง ๆ ถ่ายทอดเป็นเรื่องราวในรูปแบบภาษาของตน

5. แนวโน้มทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านร้อยละ 63.46 และทักษะทางภาษาด้านการเขียนร้อยละ 58.33 หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านเพิ่มขึ้นร้อยละ 91.46 และทักษะทางภาษาด้านการเขียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 90.00 โดยเด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านสูงกว่าทักษะทางภาษาด้านการเขียนคิดเป็นร้อยละ 1.46 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กเกิดทักษะการสังเกตพยัญชนะ คำ การออกเสียง การเชื่อมโยงภาพกับคำ ฯลฯ ในสัปดาห์ที่หนึ่งเด็กมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านสูงกว่าทักษะทางภาษาด้านการเขียนคิดเป็นร้อยละ 5.13 สัปดาห์ที่สองเด็กมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านสูงกว่าทักษะทางภาษาด้านการเขียนคิดเป็นร้อยละ 9.07 สัปดาห์ที่สามเด็กมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านสูงกว่าทักษะทางภาษาด้านการเขียนคิดเป็นร้อยละ 9.13 และสัปดาห์ที่สี่เด็กมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านสูงกว่าทักษะทางภาษาด้านการเขียนคิดเป็นร้อยละ 1.46 จากการศึกษาจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ทำให้เด็กเกิดทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกสัปดาห์ การที่เด็กได้ทำกิจกรรมเดิมซ้ำ ๆ เป็นการเพิ่มเติมความรู้ใหม่ และทบทวนความรู้เก่า ให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับการหยิบจับหนังสือ การอ่านข้อความ การถ่ายทอดความคิดทางภาษาผ่านภาพในนิทาน การสื่อสารเรื่องราวให้ผู้อื่นฟัง และคุ้นเคยกับการเขียนคำง่าย ๆ ที่พบได้ในชีวิตประจำวัน

6. แนวโน้มความสนใจในการอ่านและความสนใจในการเขียน ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มความสนใจในการอ่านและความสนใจในการเขียน ก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทาน

ร่วมกันเด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านร้อยละ 42.28 และความสนใจในการเขียนร้อยละ 56.66 หลังการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้นร้อยละ 87.04 และความสนใจในการเขียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 86.80 โดยเด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านสูงกว่าความสนใจในการเขียนคิดเป็นร้อยละ 0.24 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน สื่อแผ่นภาพนิทานที่มีขนาดใหญ่ มีความแปลกใหม่ ในสัปดาห์ที่หนึ่งเด็กมีความสนใจในการเขียนสูงกว่าความสนใจในการอ่านคิดเป็นร้อยละ 14.38 สัปดาห์ที่สองเด็กมีความสนใจในการเขียนสูงกว่าความสนใจในการอ่านคิดเป็นร้อยละ 16.67 และสัปดาห์ที่สามเด็กมีความสนใจในการเขียนสูงกว่าความสนใจในการอ่านคิดเป็นร้อยละ 7.57 เนื่องจากเด็กมีพื้นฐานการเขียนมาบ้าง มีกล้ามเนื้อมือที่แข็งแรง เขียนได้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกเขียนคำที่ตนชอบพร้อมวาดภาพประกอบ ทำให้เด็กเกิดความสนใจในการเขียนคำต่าง ๆ เมื่อได้รับคำชมทำให้เกิดความมั่นใจในการเขียนเพิ่มขึ้น แต่การอ่าน ยังอ่านเองไม่ได้จึงให้ความสนใจน้อยกว่า ในสัปดาห์ที่สี่เด็กมีความสนใจในการอ่านสูงกว่าความสนใจในการเขียนคิดเป็นร้อยละ 0.24 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันสม่ำเสมอ ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านหนังสือ อยากอ่านหนังสือได้ใช้นิทานที่มีเรื่องราวน่าสนใจเหมาะกับวัย เชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันช่วยให้เด็กได้รู้จักคำต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ฝึกกระบวนการคิด ความจำ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ในการวาดภาพ ช่วยให้เกิดกล้ามเนื้อแข็งแรง สอดคล้องกับกระบวนการเขียนของ อิลลิส (Ellis, 1994, p. 277) ที่เริ่มจากการเตรียมความพร้อมในการเขียนคิดเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน โดยครูสังเกตได้จากสิ่งที่เด็กมักชอบพูดถึง จากนั้นการเปิดโอกาสให้เด็กพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาคิดออกแบบที่จะเขียนและร่างงานเขียน ครูอาจให้คำแนะนำโดยกระตุ้นให้เด็กได้คิดหลายแง่มุม และสุดท้ายเด็กต้องอ่านทบทวนตรวจตัวสะกด รูปแบบการเขียน เครื่องหมายต่าง ๆ และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานเขียนยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมด้านการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยในการเรียนชั้นสูงขึ้นและใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ในการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน หากคุณครูใช้น้ำเสียงและท่าทางประกอบร่วมด้วยจะทำให้เด็กเกิดความสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน และจดจำเรื่องราวได้ดี
2. การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันในช่วงก่อนนอนเวลากลางวันและก่อนกลับบ้านช่วยส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านได้อีกทางหนึ่ง

3. กิจกรรมการเขียนคุณครูช่วยกระตุ้น แนะนำ ยกตัวอย่างประกอบ และเขียนนำเป็นต้นแบบไว้จะช่วยทำให้เด็กตัดสินใจเลือกคำที่ตนสนใจและเลือกเขียนได้ง่ายขึ้น

4. การจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้มีมุมการเขียนและส่งเสริมการเขียนในมุมเขียนด้วยจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการเขียนของเด็กมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. การที่จะให้เด็กเกิดทักษะทางภาษาครูควรเน้นทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียนควบคู่กันไปในการจัดกิจกรรม

2. ในการจัดกิจกรรมครูควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละบุคคลด้วย เพราะเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการทางภาษาแตกต่างกัน บางกิจกรรมเด็กบางคนอาจไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียนทำให้ตามเพื่อนไม่ทัน

3. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันควรมีขนาดใหญ่ มีเรื่องราวเนื้อหาที่เหมาะสม ทันสมัย และหลากหลาย โดยคำนึงถึงเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

4. ในการเขียนคำของเด็ก ครูสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการเขียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความพร้อมในการเขียนของเด็กแต่ละคน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันกับการจัดกิจกรรมแนวอื่นที่ส่งเสริมทักษะทางภาษา

2. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

บรรณานุกรม

- กณิการ์ พงศ์พันธุ์สถาพร. (2553). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการแสดงประกอบการเล่านิทาน. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ. (2547 ก). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กรมวิชาการ. (2547 ข). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ. (2547). ผลของการจัดกิจกรรมนิทานประกอบละครสร้างสรรค์ที่มีผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ขวบ. กรุงเทพฯ: โชติสุข การพิมพ์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- เกริก ยूनพันธ์. (2539). การเล่านิทาน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริสาสาส์น.
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2543). การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2). ฉะเชิงเทรา: สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา.
- จิราพร ปั่นทอง. (2550). ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการเชิดหุ่นมือ. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิรวรรณ นนทะชัย. (2555). ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานประกอบการวาดภาพ. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2537). แนวการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาตามแนวการสอนภาษาโดยรวม. กรุงเทพฯ: โรงเรียนอนุบาลหนูน้อย.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาภาษาแบบ Whole language สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ณัฐวดี ศีลากรณ์. (2556). *ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบหุ่น*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา แจมมณี. (2535). *หลักสูตรและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แจมมณี. (2536). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภเนตร ชรรณบวร. (2544). *การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล จิวแพ. (2549). *ผลการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤมล เนียมหอม. (2540). *การศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาลกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล เกียบแหลม. (2545). *การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย: Developing young children*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เนื่อน้อง สันับบุญ. (2541). *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทาน*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2535). *มิติใหม่การสอนระดับปฐมวัย*. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องนวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- บังอร พานทอง. (2541). *ปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ประไพ แสงดา. (2544). ผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประมวล ดิฉินสัน. (2536). *เมื่อลูกรักได้ครูดี*. กรุงเทพฯ: พับลิกบิสเนส พรินท์.
- พินดา ซาตยาภา. (2544). *กระบวนการพัฒนาการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัยโดยการสร้างเรื่องราวในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี คุ่มชาติ. (2553). *การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ฟังนิทานประกอบการปั้น*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี ผลโยธิน. (2537 ก). พัฒนาการภาษาแบบธรรมชาติในวัยอนุบาล. *รักลูก*, 1, 195-196.
- พัชรี ผลโยธิน. (2537 ข). ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติได้อย่างไร. *รักลูก*, 142, 188-189.
- พัชรี ผลโยธิน. (2543). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดไฮสโคป*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พัชรี ผลโยธิน และวราภร รักษกุลไทย. (2543). *มิติใหม่ในการส่งเสริมภาษาและการรู้หนังสือของเด็กปฐมวัย*. ม.ป.ท.
- พัชรีวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. (2539). สร้างลูกเป็นนักอ่าน. *วารสารโฟรเบล*, 1, 26-28.
- พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2532). *เมื่อหนูน้อยหัดเขียน*. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิ่ง.
- ภาณี ศรีประยูร. (2542). *รูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มยุรี กันทะลือ. (2543). *ผลการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาธรรมชาติต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). *เอกสารประกอบการสอนชุด สื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เขาวพา เดชะคุปต์. (ม.ป.ป.). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่เน้นภาษาแบบธรรมชาติหรือภาษาแบบองค์รวม*. ม.ป.ท.

- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอพิกราฟิกส์ ดีไซน์.
- รัฐจวน ประโมจน์ย์. (2544). *ผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.
- ราสี ทองสวัสดิ์. (2527). *การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยในเอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหมิตร.
- วชิรา อยู่สุข. (2545). *การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการสอนภาษาธรรมชาติสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (2541). *พัฒนาการทางภาษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. (2543). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย: ตามแนวการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิชมรมไทย-อิสราเอล.
- สมใจ บุญอรพิถัญญ. (2539). *นิทานสำหรับคุณหนู*. *วารสารการศึกษา*, 20(1), 7-10.
- สมศักดิ์ ปริบูรณ์. (2542). *นิทานความสำคัญและประโยชน์*. *สถาบันราชภัฏจอมบึง*, 2, 47-64.
- สันหพัฒน์ อรุณธารี. (2542). *นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย: โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย*.
ภูเก็ต: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- อนงค์ วรพันธ์. (2546). *พัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- อารี สันหลวี. (2535). *นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- อารี สันหลวี. (2537). *นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการศึกษาศึกษาปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 4-7*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำพร ศรีทรัพย์. (2540). *ความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุมารัตน์ บุญเกิด. (2554). *การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลการใช้กิจกรรมนิทานภาพคำคล้องจองที่มีต่อทักษะการอ่านของเด็กปฐมวัย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Amoriggi, H. D. (1981). *The effect of storytelling on young children's sequencing ability*. United States of America: Boston University.
- Cress, S. W. (1989). *Journal writing in kindergarden (writing)*. *Dissertation Abstracts International*, 51, 03-A.
- Goodman, K. (1971). *The psychology of second language learning*. Cambridge: Cambridge University.
- Ellis, A. K. (1994). *Teaching and learning elementary social studies*. United States of America: A Simon and Schuster.
- Goodman, K. (1986). *What's whole in whole language*. New Hampshire: Heinemann.
- Hayakawa, S. I. (1972). *Language in thought and action*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Holdaway, D. (1979). *The foundation of literacy*. New Hampshire: Heinemann.
- Morrison, G. S. (1988). *Education and development of infants, toddlers, and preschoolers*. Glenview, Ill.: Scott, Foresman.
- Morrow, L. M. (1993). *Literacy development in early year: Helping children read and write*. Unites State of America: A Division of Simon and Schuster.
- Raines, S. C., & Canady, R. J. (1990). *The whole language kindergarten*. New York: Teachers College, Columbia U.

- Simpson, T. (1988). *Characteristic of oral language used by selected four-year olds in story retellings*. Unites State of America: University of Missouri-Columbia.
- Strickland, D. S., & Morrow, L. M. (1989). *Emerging literacy: Young children learn to read and write*. Save Newark, Del: International Reading Association.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society the development of psychological processes*. Cambridge MA: Haward University Press.
- Woodward, V. A., Carolyne, B., & Jerome, H. (1977). *Children's initial encounters with written language in early childhood education*. Bloomington: Indiana University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.สุภัทรา คงเรือง	อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์
2. อาจารย์ชนาสร นิ่มนวล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อำเภอ
พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอ
เมือง จังหวัดชลบุรี
3. อาจารย์โสภินันท์ อารีสกุลกิจ	ครูโรงเรียนอนุบาลวัดกลางดอน อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี
4. อาจารย์ทัศนีย์ ตั้งสุวรรณกุล	ครู คศ.2 วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนอนุบาล
วัดโคกท่าเจริญ อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
5. อาจารย์สุรัสวดี ขุนคงเสถียร	ครูโรงเรียนอนุบาลชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัด
ชลบุรี

ภาคผนวก ข

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

หลักการและเหตุผล

การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถทำได้หลายวิธี การจัดกิจกรรมการเล่านิทานเป็นวิธีการหนึ่ง ที่เน้นความสำคัญของเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดอย่างอิสระทุกขั้นตอนจากการกระตุ้น ด้วยคำถามปลายเปิด การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ผ่านการแสดงผลงาน ในการดำเนินกิจกรรมเด็กจะเกิดการเรียนรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งนี้ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการวางแผนการจัดกิจกรรม สร้างบรรยากาศ การเรียนรู้ เตรียมสื่อ อุปกรณ์ รวมทั้งการถามคำถามในนิทานเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดการคิด อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

1. เพื่อส่งเสริมทักษะภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

1. ลักษณะของเนื้อหานิทานควรเป็นนิทานที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยมีเนื้อหาที่น่าสนใจ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มีการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ชวนให้เด็กได้ใช้กระบวนการคิด มีเรื่องราวที่เข้าใจได้ง่ายไม่ซับซ้อน
2. การจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันควรจัดทุกวันในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ระยะเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน วันละ 20 นาที
3. การปฏิบัติกิจกรรมดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้
 - 3.1 เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนเริ่มกิจกรรม
 - 3.2 ดำเนินกิจกรรมตามลำดับ คือ
 - วันที่ 1
 - 1) ครูชักชวนให้เด็กสนใจด้วยการทอ่คำถามล่อจูง
 - 2) ครูชักชวนให้เด็กสนใจหนังสือนิทาน เช่น ให้เด็กสังเกตภาพที่หน้าปกหนังสือว่ามีรูปภาพอะไรบ้าง คาดเดาชื่อเรื่องหรือเหตุการณ์
 - 3) ครูเล่านิทานจากหนังสือนิทาน จากนั้นเด็กและครুর่วมกันสนทนาเกี่ยวกับตัวละครในนิทาน
 - 4) ครูให้เด็กบอกคำที่ตนเองจดจำได้จากเนื้อเรื่องในนิทาน
 - 5) ครูเขียนคำที่เด็กบอกลงในกระดานแล้วคิดไว้บนกระดานคำ
 - 6) ครูอ่านคำที่เขียนไว้และให้เด็กอ่านตามทีละคำ

7) ครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบลงในสมุดสะสมคำ
- วันที่ 2

- 1) ครูชักชวนให้เด็กสนใจด้วยการทอ่คำถามค้องจอง
- 2) ครูเล่าเรื่องช้จากแผ่นภาพนิทาน จากนั้นเด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ

เหตุการณ์ต่าง ๆ ในนิทาน

- 3) ครูให้เด็กบอกคำที่ตนเองจดจำได้จากเนื้อเรื่องในนิทาน
- 4) ครูเขียนคำที่เด็กบอกลงในกระดาษแล้วติดไว้บนกระดานคำ
- 5) ครูอ่านคำที่เขียนไว้และให้เด็กอ่านตามที่ละคำ
- 6) ครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบลงในสมุดสะสมคำ
- วันที่ 3

- 1) ครูชักชวนให้เด็กสนใจด้วยการทอ่คำถามค้องจอง
- 2) ครูให้อาสาสมัครออกมาเล่านิทานจากแผ่นภาพ นิทาน และร่วมกันสนทนา

เกี่ยวกับเหตุการณ์สำค้ญในนิทาน

- 3) ครูให้เด็กบอกคำที่ตนเองจดจำได้จากเนื้อเรื่องในนิทาน
- 4) ครูเขียนคำที่เด็กบอกลงในกระดาษแล้วติดไว้บนกระดานคำ
- 5) ครูอ่านคำที่เขียนไว้และให้เด็กอ่านตามที่ละคำ
- 6) ครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบลงในสมุดสะสมคำ
- วันที่ 4

- 1) ครูชักชวนให้เด็กสนใจด้วยการทอ่คำถามค้องจอง
- 2) ครูให้อาสาสมัครออกมาเล่านิทานจากแผ่นภาพนิทาน และร่วมกันสนทนา

เกี่ยวกับเหตุการณ์สำค้ญในนิทาน

- 3) ครูให้เด็กบอกคำที่ตนเองจดจำได้จากเนื้อเรื่องในนิทาน
- 4) ครูเขียนคำที่เด็กบอกลงในกระดาษแล้วติดไว้บนกระดานคำ
- 5) ครูอ่านคำที่เขียนไว้และให้เด็กอ่านตามที่ละคำ
- 6) ครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบลงในสมุดสะสมคำ
- วันที่ 5

- 1) ครูชักชวนให้เด็กสนใจด้วยการทอ่คำถามค้องจอง
- 2) ครูให้อาสาสมัครออกมาเล่านิทานจากแผ่นภาพนิทาน และร่วมกันสนทนาสรุป

เรื่องราวในนิทาน

- 3) ครูให้เด็กบอกคำที่ตนเองจดจำได้จากเนื้อเรื่องในนิทาน

- 4) ครูเขียนคำที่เด็กบอกลงในกระดาษแล้วติดไว้บนกระดานคำ
- 5) ครูทบทวนโดยอ่านคำที่เขียนไว้และให้เด็กอ่านตามที่ละคำ
- 6) ครูให้เด็กวาดภาพตามจินตนาการ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการสนทนาและการแสดงความคิดเห็น
3. สังเกตจากการเรียงลำดับเหตุการณ์
4. สังเกตจากการเล่านิทาน
5. สังเกตจากการบอกคำ
6. สังเกตจากการอ่านคำ
7. สังเกตจากการเขียนคำ
8. สังเกตจากการการวาดภาพประกอบ

บทบาทครู

1. ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
2. จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่จะใช้ในการเล่านิทานให้พร้อม
3. เล่านิทานให้เด็กฟัง และถามคำถามที่ส่งเสริมการคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่าง

การเล่านิทาน

4. ครูยอมรับความคิดเห็นของเด็กทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. ให้ความสำคัญและสนใจเด็กทุกคน ถ้าเด็กส่วนหนึ่งไม่สนใจ ครูควรใช้วิธี

ที่เหมาะสมในการชี้ชวนให้เด็กสนใจนิทานและการตอบคำถาม

6. สร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยความสุข คือ บรรยากาศที่สนับสนุนให้เด็กได้คิดและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

บทบาทเด็ก

1. ปฏิบัติตามข้อตกลงในการฟังนิทาน
2. คิดและร่วมสนทนาตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน
3. เลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมวาดภาพประกอบ
4. วาดภาพตามความสนใจของตนเอง

สื่อและอุปกรณ์

1. หนังสือนิทาน
2. นิทานแผ่นภาพ
3. คำคล้องจอง
4. สมุดสะสมคำ

5. กระดานดำ

7. ดินสอ

9. สีไม้

6. กระดาษ a4

8. ขางลบ

10. ปากกาเคมี

แผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน
สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

นิทาน เรื่อง ขอบใจมากนะจะปุยน้อย

จุดประสงค์

1. เด็กท่องคำคล้องจองได้
2. เด็กตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทานได้
3. เด็กบอกคำที่ปรากฏในนิทานได้
4. เด็กเขียนคำที่ตนสนใจได้
5. เด็กวาดภาพประกอบคำได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “กระต่าย”
2. ครูชักชวนเด็กพูดคุยเกี่ยวกับชื่อหนังสือนิทาน ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ภาพหน้าปก
3. ครูเล่านิทานเรื่อง “ขอบใจมากนะจะปุยน้อย” โดยชี้คำในขณะที่อ่านไปด้วย จากนั้นเด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับตัวละครในนิทาน โดยครูใช้คำถาม เช่น
 - ตัวละครมีใครบ้าง
 - เด็ก ๆ ชอบตัวละครตัวไหนมากที่สุด เพราะอะไร
4. ครูให้เด็กบอกคำที่ตนจำได้จากเนื้อเรื่องในนิทานว่ามีอะไรบ้าง เช่น ปุยน้อย ขอบใจ ผ่าห่ม ฯลฯ โดยครูเขียนคำที่เด็กบอกลงในกระดาษแล้วติดไว้บนกระดานดำ
5. เด็กและครูร่วมกันอ่านคำที่ติดไว้บนกระดานดำ จากนั้นครูให้เด็กเลือกเขียนคำที่ตนสนใจพร้อมทั้งวาดภาพประกอบลงในสมุดสะสมคำ

สื่อ

1. หนังสือนิทานเรื่อง “ขอบใจมากนะจะปุยน้อย”	2. กระดาษสำหรับเขียนคำ
3. กระดานดำ	4. สมุดสะสมคำ
5. ดินสอ	6. ยางลบ
7. สีไม้	8. ปากกาเคมี

การประเมินผล

1. สังเกตจากการท่องคำคล้องจอง	2. สังเกตจากการตอบคำถาม
3. สังเกตจากการบอกคำ	4. สังเกตจากการเขียนคำ
5. สังเกตจากการวาดภาพประกอบ	

นิทานเรื่อง ขอบใจมากนะจ๊ะปุยน้อย

ปุยน้อยเป็นลูกกระต่ายตัวเล็ก ๆ อาศัยอยู่กับพ่อและแม่ในบ้านโพรงกระต่ายแสนสวย ทุกเช้าปุยน้อยจะตามพ่อออกไปเก็บผักเพื่อนำมาทำอาหาร เวลาที่ปุยน้อยเหนื่อย พ่อก็จะแบกปุยน้อยขึ้นหลัง แผ่นหลังของพ่อทั้งกว้างและอบอุ่น บางครั้งปุยน้อยจึงเผลอหลับไปโดยไม่รู้ตัว เมื่อกลับมาถึงบ้าน ปุยน้อยก็จะช่วยแม่ทำอาหาร แม่ให้ปุยน้อยช่วยล้างผัก ซิมอาหาร และจัดอาหารใส่จาน แม่บอกว่าโตขึ้นปุยน้อยจะต้องเป็นแม่ครัวที่เก่งมากแน่ ๆ ก่อนนอนพ่อกับแม่จะเข้ามาหอมแก้มปุยน้อยพลางพูดว่า “พ่อกับแม่รักปุยน้อยมากจ๊ะ” ปุยน้อยก็จะกอดตอบแล้วบอกว่า “ปุยน้อยก็รักพ่อกับแม่มากที่สุดเลยจ๊ะ” วันหนึ่งพ่อกับแม่ของปุยน้อยไม่สบาย เป็นหวัดและมีไข้ตัวร้อนจึ ปุยน้อยจะอย่างไรดีนะ ปุยน้อยวิ่งไปหาคุณน้ำตาล ตุ่นปากเปิดที่อยู่ข้างบ้าน คุณน้ำตาลบอกว่า “ถ้าพวกเราไม่สบาย เราจะกินไต้เดือนตัวอ้วน ๆ จนเต็มพุง แล้วเร่ออกมาให้ดังที่สุด อาการหวัดก็จะหาย แต่ไม่รู้ว่าจะใช้ได้ผลกับพวกเธอหรือเปล่านะ” ปุยน้อยคิดว่าพ่อกับแม่คงไม่ชอบกินไต้เดือนแน่ ๆ แล้วพ่อกับแม่ก็คงไม่กล้าเรอดัง ๆ ด้วย ดังนั้นปุยน้อยจึงกล่าวขอบคุณคุณน้ำตาลแล้ววิ่งไปหาคุณป๊อปปี้ กาที่ชอบมาคุยที่บ้านบ่อย ๆ คุณป๊อปปี้บอกว่า “ถ้าฉันไม่สบายฉันจะกินหนอนตัวนุ่ม ๆ แล้วขยับปีกไปมา ไม่นานอาการหวัดก็จะหาย แต่ไม่รู้่ว่ววิธีนี้จะใช้ได้ผลกับพวกเธอหรือเปล่านะ” ปุยน้อยคิดว่าพ่อกับแม่คงไม่ชอบกินหนอนแน่ ๆ แล้วพ่อกับแม่ก็ไม่มีปีกให้ขยับด้วย ดังนั้นปุยน้อยจึงกล่าวขอบคุณคุณป๊อปปี้ แล้ววิ่งไปหาคุณเบิ้ม หมีใหญ่ใจดีที่มักจะแบ่งน้ำผึ้งมาให้เสมอ ๆ คุณเบิ้มบอกว่า “ถ้าฉันไม่สบาย ฉันจะเอาผ้าชุบน้ำมาเช็ดตัว แล้วห่มผ้าให้อุ่น ๆ จากนั้นก็นอนพักผ่อนให้เต็มที่ ถ้าได้ดมชาตะไคร้ใส่จึงด้วยก็จะยิ่งดี แต่ไม่รู้่ว่ววิธีนี้จะใช้ได้ผลสำหรับพวกเธอหรือเปล่านะ” ปุยน้อยคิดว่าวิธีนี้ฟังดูเข้าที ปุยน้อยจึงวิ่งกลับบ้านแล้วนำผ้าขนหนูผืนน้อยมาชุบน้ำเช็ดตัวให้พ่อกับแม่ ปุยน้อยเอาผ้าห่มผืนโตมาห่มให้พ่อกับแม่ แล้วเอาผ้าห่มผืนเล็กของปุยน้อยมาห่มทับให้อีกที ปุยน้อยทำชาตะไคร้ใส่จึงตามที่คุณเบิ้มบอก พ่อกับแม่ดมชาตะไคร้ใส่จึงแล้วบอกว่า “อืม...หอมจริง ๆ แล้วก็อร่อยมากด้วยจ๊ะ ปุยน้อย” จากนั้นพ่อกับแม่ก็นอนพักผ่อน โดยมีปุยน้อยนอนเฝ้าอยู่ข้าง ๆ “ขอบใจมากนะจ๊ะ ปุยน้อย” ปุยน้อยตื่นขึ้นมาเพราะมีใครมาจูบเบา ๆ ที่แก้ม พ่อกับแม่ของปุยน้อยนั่นเอง พ่อกับแม่หายป่วยแล้ว ปุยน้อยดีใจที่สุดในโลกเลย

แบบสังเกตความสนใจในการอ่าน

แบบสังเกตความสนใจในการอ่านของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2

คำชี้แจง

แบบสังเกตความสนใจในการอ่าน เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมโดยการบันทึกพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ช่วงเวลาในการสังเกตพฤติกรรมความสนใจในการอ่าน คือ ช่วงเวลา 10.30-11.00 น. เป็นเวลา 1 เดือน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตความสนใจในการอ่าน

คะแนนจากพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ดังนี้

ให้คะแนน 0	ไม่ปรากฏพฤติกรรมการอ่านตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแบบสังเกตความสนใจในการอ่าน
ให้คะแนน 1	ปรากฏพฤติกรรมการอ่านตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแบบสังเกตความสนใจในการอ่าน

แบบสังเกตความสนใจในการอ่านของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2

ชื่อ ค.ช./ ค.ญ.

พฤติกรรม	สัปดาห์ที่			
	1	2	3	4
1. ดูหนังสือเรื่องที่ชอบ				
2. พูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตนเอง				
3. เปิดหนังสือดูรูปหรือข้อความตามคำฟัง				
4. พูดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์ หรือตัวหนังสือในขณะที่อ่านเมื่อผู้ใหญ่ถาม				
5. นำหนังสือให้เพื่อนดู พูดคุยและเล่าเรื่องในหนังสือให้เพื่อนฟัง				
6. ถามชื่อเรื่องของหนังสือที่ตนสนใจ				
7. นำหนังสือมาให้ครูช่วยเล่าหรืออ่านให้ฟัง				
รวมคะแนน				

แบบสังเกตความสนใจในการเขียน

แบบสังเกตความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2

คำชี้แจง

แบบสังเกตความสนใจในการเขียน เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมโดยการบันทึกพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ช่วงเวลาในการสังเกตพฤติกรรมความสนใจในการเขียนคือ ช่วงเวลา 9.30-10.00 น. เป็นเวลา 1 เดือน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตความสนใจในการเขียน

คะแนนจากพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ดังนี้

ให้คะแนน 0	ไม่ปรากฏพฤติกรรมการเขียนตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด
ในแบบสังเกตความสนใจในการเขียน
ให้คะแนน 1	ปรากฏพฤติกรรมการเขียนตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแบบสังเกต
ความสนใจในการเขียน

แบบสังเกตความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2

ชื่อ ค.ช./ ค.ญ.

พฤติกรรม	สัปดาห์ที่			
	1	2	3	4
1. เขียนคำที่ตนเองชอบได้ถูกต้อง				
2. พูดคุยเกี่ยวกับคำที่ตนเขียนให้ครูหรือเพื่อนฟัง				
3. กระตือรือร้นในการเขียนคำใหม่ ๆ				
4. ซักถามครูเกี่ยวกับคำที่เขียนว่าถูกต้องหรือไม่				
5. เสนอแนะคำใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับเนื้อหานิทาน				
รวมคะแนน				

ภาคผนวก ค

ตารางที่ 7 คะแนนพฤติกรรมด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมรายด้านแต่ละบุคคล

คนที่	พฤติกรรมด้านการอ่าน					$\sum X$	ร้อยละ
	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5		
1	20	19	17	17	15	88	88
2	20	19	17	18	15	89	89
3	20	15	13	16	13	77	77
4	20	19	17	18	15	89	89
5	20	19	17	17	15	88	88
6	20	15	13	16	13	77	77
7	20	15	11	12	13	71	71
8	20	15	11	12	13	71	71
9	20	15	13	16	13	77	77
10	20	15	11	12	13	71	71
11	20	19	17	17	15	88	88
12	20	19	17	17	15	88	88
13	20	15	13	16	13	77	77
14	20	15	11	12	13	71	71
15	20	19	17	17	15	88	88
16	20	15	13	16	13	77	77
17	20	19	17	18	15	89	89
18	20	19	17	17	15	88	88
19	20	19	17	17	15	88	88
20	20	15	13	16	13	77	77
21	20	19	17	18	15	89	89
22	20	15	11	12	13	71	71
23	20	19	17	17	15	88	88
24	20	19	17	18	15	89	89
25	20	15	13	16	13	77	77
26	20	19	17	18	15	89	89
27	20	15	13	16	13	77	77
28	20	15	11	12	13	71	71
29	20	15	11	12	13	71	71
30	20	15	11	12	13	71	71

ตารางที่ 8 คะแนนพฤติกรรมด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมรายด้านแต่ละบุคคล

คนที่	พฤติกรรมกรเขียน						$\sum X$	ร้อยละ
	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5	ข้อที่ 6		
1	20	15	15	18	18	14	100	83.33
2	20	15	15	18	18	14	100	83.33
3	15	13	15	15	16	12	86	71.66
4	20	15	15	18	18	14	100	83.33
5	20	15	15	18	18	14	100	83.33
6	12	12	11	12	13	8	68	56.66
7	12	12	11	12	13	8	68	56.66
8	12	12	11	12	13	8	68	56.66
9	15	13	15	15	16	12	86	71.66
10	12	12	11	12	13	8	68	56.66
11	20	15	15	18	18	14	100	83.33
12	20	15	15	18	18	14	100	83.33
13	20	15	15	18	18	14	100	83.33
14	12	12	11	12	13	8	68	56.66
15	20	15	15	18	18	14	100	83.33
16	15	13	15	15	16	12	86	71.66
17	20	15	15	18	18	14	100	83.33
18	20	15	15	18	18	14	100	83.33
19	20	15	15	18	18	14	100	83.33
20	15	13	15	15	16	12	86	71.66
21	20	15	15	18	18	14	100	83.33
22	12	12	11	12	13	8	68	56.66
23	20	15	15	18	18	14	100	83.33
24	20	15	15	18	18	14	100	83.33
25	15	13	15	15	16	12	86	71.66
26	20	15	15	18	18	14	100	83.33
27	15	13	15	15	16	12	86	71.66
28	12	12	11	12	13	8	68	56.66
29	12	12	11	12	13	8	68	56.66
30	12	12	11	12	13	8	68	56.66

ตารางที่ 9 คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมรายด้านแต่ละบุคคล

คนที่	ความสนใจในการอ่าน							$\sum X$	ร้อยละ
	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5	ข้อที่ 6	ข้อที่ 7		
1	18	15	12	19	12	14	9	99	70.71
2	18	15	12	19	12	14	9	99	70.71
3	15	15	15	15	11	10	9	90	64.28
4	18	15	12	19	12	14	9	99	70.71
5	18	15	12	19	12	14	9	99	70.71
6	15	15	15	15	11	10	9	90	64.28
7	12	10	9	6	10	8	6	61	43.57
8	12	10	9	6	10	8	6	61	43.57
9	15	15	15	15	11	10	9	90	64.28
10	12	10	9	6	10	8	6	61	43.57
11	18	15	12	19	12	14	9	99	70.71
12	18	15	12	19	12	14	9	99	70.71
13	15	15	15	15	11	10	9	90	64.28
14	12	10	9	6	10	8	6	61	43.57
15	18	15	12	19	12	14	9	99	70.71
16	15	15	15	15	11	10	9	90	64.28
17	18	15	12	19	12	14	9	99	70.71
18	18	15	15	19	17	15	12	111	79.28
19	18	15	15	19	17	15	12	111	79.28
20	15	15	15	15	11	10	9	90	64.28
21	18	15	15	19	17	15	12	111	79.28
22	12	10	9	6	10	8	6	61	43.57
23	18	15	15	19	17	15	12	111	79.28
24	18	15	15	19	17	15	12	111	79.28
25	15	15	15	15	11	10	9	90	64.28
26	18	15	15	19	17	15	12	111	79.28
27	15	15	15	15	11	10	9	90	64.28
28	12	10	9	6	10	8	6	61	43.57
29	12	10	9	6	10	8	6	61	43.57
30	12	10	9	6	10	8	6	61	43.57

ตารางที่ 10 คะแนนพฤติกรรมความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมรายด้านแต่ละบุคคล

คนที่	ความสนใจในการเขียน					$\sum X$	ร้อยละ
	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5		
1	17	15	15	20	11	78	78
2	17	15	15	20	11	78	78
3	13	14	13	20	11	71	71
4	17	15	15	20	11	78	78
5	17	15	15	20	11	78	78
6	13	14	13	20	11	71	71
7	9	13	9	20	6	57	57
8	9	13	9	20	6	57	57
9	13	14	13	20	11	71	71
10	9	13	9	20	6	57	57
11	17	15	15	20	11	78	78
12	17	15	15	20	11	78	78
13	17	15	15	20	11	78	78
14	9	13	9	20	6	57	57
15	17	15	15	20	11	78	78
16	13	14	13	20	11	71	71
17	17	15	15	20	12	79	79
18	17	15	15	20	12	79	79
19	17	15	15	20	12	79	79
20	13	14	13	20	11	71	71
21	17	15	15	20	12	79	79
22	9	13	9	20	6	57	57
23	17	15	15	20	12	79	79
24	17	15	15	20	12	79	79
25	13	14	13	20	11	71	71
26	17	15	15	20	12	79	79
27	13	14	13	20	11	71	71
28	9	13	9	20	6	57	57
29	9	13	9	20	6	57	57
30	9	13	9	20	6	57	57